

Trebnje spet odpira vrata naivcem

Na 14. taboru bo sodelovalo 29 slikarjev in kiparjev iz Jugoslavije in tujine - 6. salon bo 3. julija odprl predsednik CK ZKS France Popit

Letošnji, po vrsti že štirinajsti, tabor likovnih samorastnikov bo jutri ob 19. uri v avli trebanjske osnovne šole odprl dr. Iztok Winkler, član republiškega izvršnega sveta in predsednik republiškega komiteja za kulturo in znanost. Na njem bo od sobote dalje ustvarjalo 23 slikarjev in 6 kiparjev iz sedmih držav, torej poleg Jugoslovancev še po en Belgijec, Nemeec, Madžar, Čehoslovak, Braziljec in Mozambičan.

Udeleženci tabora so: slikarji - Ben Baerten iz Hoelselta (Belgija), Jutta Borchert iz Bielefelda (ZR Nemčija), Tamas Galambos iz Budimpešte (Madžarska), Jan Hruška iz Brna (CSSR), Nelson Porto iz Ria de Janeira (Brazilija), Jerko Biško, Ivan Lacković - Croatia, Branko Lovak in Ivica Propadalo iz Zagreba, Milan Generalić iz Hlebin, Petar Grgec iz Karlovca, Hamdija Hadžić in Goran Horvat iz Ljubljane, Dobrosav Milojević iz Svetozareva, Bruno Paladin z Reke, Greta Pečnik iz Pirana, Jože in Konrad Peterelj iz Zirov, Tomislav Petranović - Rvat iz Nove Gradiške, Lucijan Rešič iz Trebnjega, Ivan Rabuzin iz Ključa pri Novem Marofu, Sava Stojkov iz Sombora in Boris Zohar iz Ptuja - ter kiparji Mabungulama Chissano iz Maputa (Mozambik), Dragutin Aleksić iz Sladaje, Rifet Bajramović iz Kaknja, Zdenko Grgeljac iz Karlovca, Sandi Leskovec z Mirne in Rudi Stoper iz Sevnice.

6. salon (salon prirejata vsaki dve leti), katerega dela bodo na ogled do 18. avgusta, bo 3. julija v trebanjski Galeriji likovnih samorastnikov odprl predsednik njegovega častnega odbora France Popit, predsednik CK ZKS. Na salonu bo razstavljenih 80 stvaritev 30 slikarjev in kiparjev. Novost je več vrst priznanj za najboljša dela. Tako bodo veliko častno nagrado 6. salona dobili Ivan Lacković - Croatia za sliko „Plavo cvetje“, Tomislav Petranović - Rvat za sliko „Jutranji veter“, Josip Pintarić za sliko „Posavski gozd“ in Ivan Rabuzin za sliko „Pomladansko cvetje“. Častno nagrado občinstva bosta prejela Milan Generalić za sliko „Rdeči pejsaž“ in Sandi Leskovec za relief „Otroška roka“. Častno priznanje umetniškega sveta bodo podelili Milanu Generaliću za sliko „Steza v travni“, Stjepanu Ivancu za sliko „Veliki pejsaž“ in Brunu Paladinu za sliko „Motiv s Paga“. Poleg tega je umetniški svet sklenil izreči pohvalo Hamdiji Hadžiću za sliko „V žetvi“ in Sandiju Leskovecu za relief „Otroška roka“.

I. ZORAN

SLIKARSKA KOLONIJA V METLIKI

V Metliki bo od 29. junija do 5. julija prva slikarska kolonija, v kateri bo sodelovalo enajst akademskih slikarjev iz Slovenije in zamejstva. Organizator prve tovrstne kulturne prireditve v metliški občini je tamkajšnja kulturna skupnost.

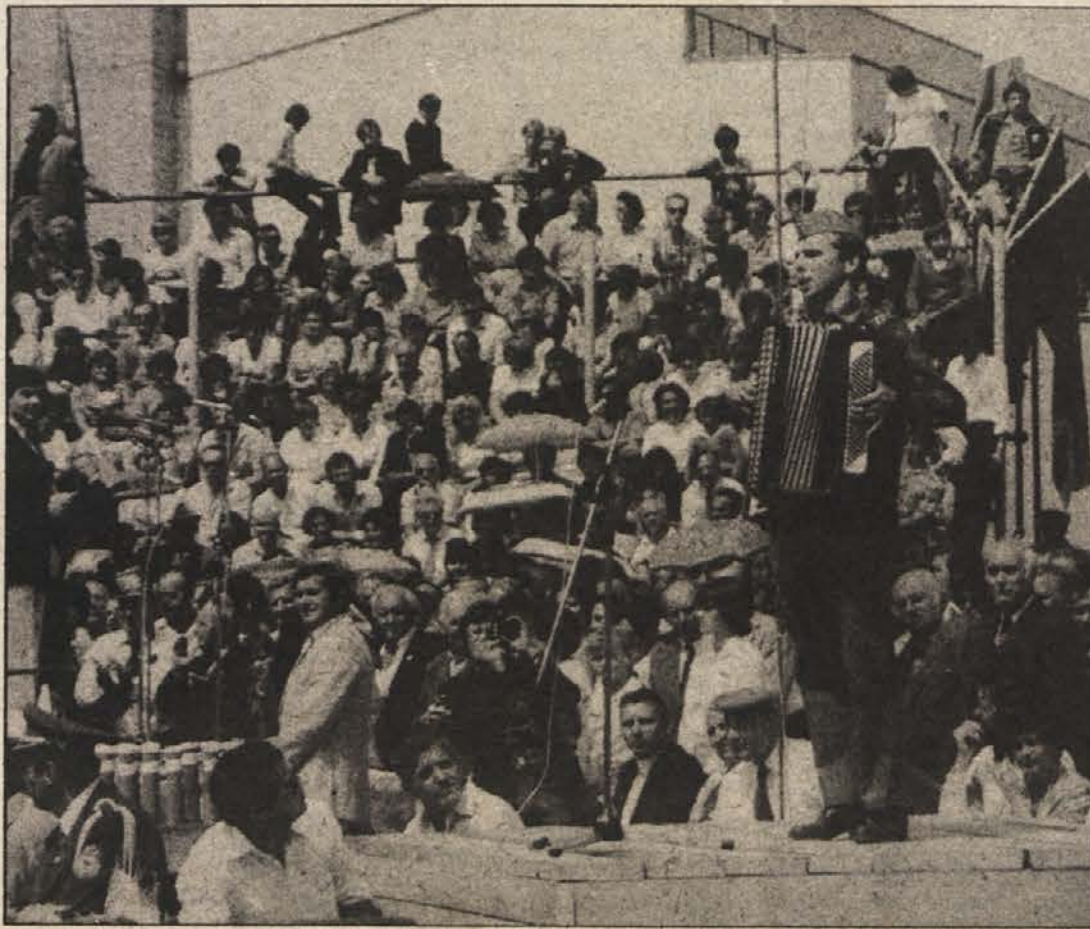
JUBILEJ AMD

Avto-moto društvo Ribnica je 13. junija proslavilo 30-letnico obstoja. Svečanost je bila pri Francetovi jami. Na proslavi so podelili več priznanj, in sicer priznanja AMZ Slovenije, društvena priznanja in priznanja „Vzorni voznik“. Sportna komisija pa je organizirala ocenjevalno in spretnostno vožnjo.

M. G - 6

KOMASACIJA NA CERKVIŠČIH

Za letos pripravljata črnomaljska kmetijska zemljiška skupnost in kmetijska zadruga komasacijo okoli 50 hektarjev njiv pri Cerkviščih. Na tem zemljišču ima sedaj 32 lastnikov skupaj 143 parcel. Na tem območju je tudi nekaj zemljišč, ki jih lastniki ne obdelujejo.

PELI SO LJUDJE - Najmanj dvajset takihle posnetkov bi morali sestaviti, da bi dobili podobo pevskega prizorišča, na katerem so tisoči peli ljudem. (Foto: D. R.)

Zbor, kakršnega še ni bilo

12. tabor v Šentvidu pri Stični je združil blizu 7 tisoč pevcev - Matej Bor govoril o stanju slovenske kulture in umetnosti - Pevce pozdravil S. Kraigher

Tako velik in veličasten zbor, kakršnega so pevci v nedeljo sestavili na zaključni prireditvi 12. tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, še ni pel na Slovenskem. Deset narodnih, partizanskih in umetnih pesmi je ob spremljavi godb zapelo blizu 7 tisoč pevcev, ki sicer tvorijo 210 zborov, prišli

PRIZNANJA ZSMS

V prostorih skupščine SR Slovenije so 19. junija podelili priznanja Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije. Priznanja ustanovam, mentorjem, mladim političnim delavcem in ustvarjalcem je izročil predsednik RK ZSMS Boris Bavdek. Med nagrajenci so bili tudi trije iz novomeške občine: Staša Vovk je prejela zlati znak ZSMS za mentorstvo z mladimi, Branka Bukovec in Ljubiša Dorovič pa sta prejela zlati znak ZSMS kot mlada družbenopolitična delavca.

pa so domala z vseh koncev Slovenije, iz zamejstva in s hrvaške strani.

Na prireditveni prostor prihajajoče pevce je pozdravilo več tisoč ljubiteljev petja, velik kulturni pomen, ki ga ima šentvidski shod pevcev, pa so s svojo navzočnostjo podkrepili ugledni družbenopolitični delavci Sergej Kraigher, Marijan Brečelj, Mitja Ribičič, Vinko Hafner, Pepca Kardež, Lidija Šentjura, Vida Tomšič in drugi.

„Pojo naj ljudje“ - temu naslovu prireditve, ki je bila posvečena 40-letnici OF in vstaji, je književnik Matej Bor prilagodil svoje slavnostne besede, ki so zbranim povedale marsikaj zanimivega o dandanašnjem stanju slovenske kulture in umetnosti. Zavzel se je za ohranjanje ljudskega izročila, njegovo vnašanje v sodobne umetniške dosežke, po Borovem mnenju pa ni nikakršnega opravičila za nekritično prevzemanje tujih, tukajšnji stvarnosti neustreznih vzorov. „Naj bo to slavlje slovenske zborovske pesmi obenem tudi protest zoper take

vrste hrupa, hkrati pa hvalnica vsem onim, ki si prizadevajo, da bi prvobitnost ostala še naprej živa,“ je dejal pesnik, s čigar imenom je temo povezana partizanska pesem, mimo katere ne more iti noben zbor.

Očitno je, da zanimanje za zborovsko petje nenehno raste, to pa je potrdil tudi tokratni šentvidski tabor. Pod njegovim okriljem se je zvrstilo veliko pevskih prireditev, Šentvidčanom so v soboto peli zamejski zbori, v 17 slovenskih krajih pa je istega dne nastopilo 110 zborov z blizu 4.500 pevci.

D. RUSTJA

40 let ribniške čete

Proslava bo v nedeljo, 12. julija na Travnici gori

Na Travnici gori bo 12. julija proslava ob 40-letnici ustanovitve prve ribniške čete. Pokrovitelj svečanosti bo tozod Donita iz Sodražice. Ribniška četa je

bila ustanovljena 13. julija 1941. Njen prvi komandir je bil Filip Tekavec-Gasper, komisar pa Janez Kmet.

Svečanost se bo začela ob 8.30, ko bodo pri nekdanjem bunkerju okrožnega odbora KPS in OF odkrili spominsko obeležje. Osrednja proslava se bo začela ob 10. uri, ko bodo na Travnico goro prispele štiri pohodne brigade iz Ribnice (Cankarjeva) iz Dolenje vasi (Gubčeva), iz Sodražice (Serčerjeva) in iz Loškega potoka (Tomšičeva). Komandirji enot bodo na Travnici gori predali raport komandirju prve ribniške čete Filipu Tekavcu-Gasperju.

Po svečanih govorih bo še kulturni program. Popoldne je predvideno strelsko tekmovanje za mladino. Udeležencem proslave bodo na razpolago vodiči za najbolj znane kraje iz NOB, ki so tu v bližini, in sicer za Jelenov žleb, Ogenjco (kjer so 31. julija 1942 Italijani odkrili partizansko bolnišnico), pod Velb (kjer je bil tabor prve ribniške čete), na kraj, kjer so borci ribniške čete prvič prisegli, in do bunkerjev okrožnih odborov OF in KPS.

J. P.

„Artiče '81“

Pihalne godbe in bobnarji - Govornik Franc Šali

Prireditve pod naslovom „Artiče '81“ so letos posvečene dvema jubilejema: 40-letnici OF in vstaje jugoslovanskih narodov ter 50-letnici delovanja Prosvetnega društva Oton Zupančič.

Največji obisk pričakujejo v nedeljo, 28. junija, na srečanju pihalnih orkestrrov in bobnarskih skupin Slovenije, ki bodo v okviru III. republiške revije nastopili s koncertnim in figurativnim programom. Sodelovale bodo godbe in bobnarji iz Ljubljane, Novega mesta, Metlike, Kočevja, Logatca, Pirana, Zidanega mosta, Ljubljane, Prebolda, Slovenske Bistrice, Senovega, Krškega, Loč in Kapel. Koncert je napovedan ob 10. uri dopoldne, popoldne ob 15. uri pa se bodo gostje pridružili domačinom v paradi cvetja in glabe. Sledil bo skupen nastop godb pred prosvetnim domom, kjer bo tudi kratko zborovanje. Zbranim občinstvu, udeležencem in organizatorjem te kulturne mani-

ARTIČE '81

festacije bo spregovoril izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šali.

Jutri, 26. junija ob 18. uri, pa vabijo Artičani na otvoritev razstave cvetja in umetniške fotografije. Cvetje in okrasno rastlinje bodo razen domačink razstavile tudi nekatere delovne organizacije vrtnarije in cvetličarne, fotografije pa fotografska sekcija domačega prosvetnega društva. Večer bodo zaključili z nastopom folklornih skupin iz Bregana, Zeline, Boštanja in Artič.

VELIKO SMO VIDELI IN SPOZNALI - Danes zaprta razstava „Varnost in samozaščita“ je v novomeško športno dvorano privabila več kot 10.000 obiskovalcev iz metliških, črnomaljskih, trebanjskih in novomeških krajevnih skupnosti. Zanimive naprave in obilico fotografskih dokumentov so si obiskovalci ogledali ob strokovni razlagi zato usposobljenih vodičev. Na sliki: aparat za odkrivanje prisotnosti peklenskega stroja ali drugih kovinskih predmetov. (Foto: J. Pavlin)

Šepajoče gospodarstvo pod lupo

Na posvetu o stabilizacijskih ukrepih na Otočcu so predstavniki dolenskih občin sklenili, da bodo spodbudili stabilizacijska prizadevanja

V dolenski regiji je gospodarstvo tako kot v vsej Sloveniji v težavnih razmerah, v katerih je še težje kot doslej izvajati stabilizacijsko gospodarsko politiko. Velika obremenjenost združenega dela zmanjšuje njegovo reprodukcijsko in razvojno sposobnost, gospodarska rast zaostaja, pri tem pa je še posebno zaskrbljujoče, da zaostaja v nekaterih ključnih panogah.

Izgube dodatno bremene že tako opešano gospodarstvo. Cene so ušle z vajat; na tem področju najbolj odstopamo od resolucije. Nič boljše ni z rastjo osebnih dohodkov, ki

zaostajajo več, kot je bilo predvideno, neposredno pa vplivajo na delavčevu malodušnost pri doseganju boljših delovnih uspehov. S takšno oceno gospodarskega položaja v prvih treh mesecih letošnjega leta so se strinjali tudi občinski funkcionarji štirih dolenskih občin, ki so se v ponedeljek, 22. junija, udeležili regijskega posveta o stabilizacijskih ukrepih na Otočcu. Posveta sta se udeležila tudi Andrej Verbič, predsednik gospodarske zbornice Slovenije, in Franc Šali, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS.

Ko so razpravljali iz dolenskih občin podali kratke poglede gibanja rasti gospodarstva, so vsi več ali

manj pokazali na isto kleč, ki hromi dolenske tovarne. Tako v črnomaljski, metliški, novomeški kot v trebanjski občini se izvozniki otepaajo z nerednimi dobavami domačih in uvoženih surovin ter reprodukcij.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Do konca tedna bo prevladovalo spremenljivo in oblačno vreme, občasno bo vmes deževalo, deloma v obliki plohi.

Francoški predsednik François Mitterand in njegovi socialisti so se veselili tudi po drugem krogu parlamentarnih volitev, saj so svojo večino v skupščini samo še okrepili.

Skupaj z levimi radikali so dobili kar 293 sedežev, kar jim daje v parlamentu absolutno večino. Komunistična partija je dobila le 43 sedežev, okroglo polovico manj kot leta 1978.

Novo zmago slavje francoskih socialistov

Francozi so torej z veliko večino glasovali za socialiste, ki imajo sedaj zares trden mandat za vladanje v naslednjih sedmih letih. V skladu s pravili igre je predsednik vlade Mauroy ponudil predsedniku republike odstop svojega kabineta, kar je slednji sprejel. A to je zgolj formalnost, saj bo vlada znova (in verjetno z ne bistvenimi spremembami) sestavljen kar sam. Vprašanje je le, če bodo v njegovi zastopani tudi komunisti.

Nova skupščina se bo sestala v začetku junija in se po pričakovanju takoj lotila dela. Na seznamu prednostnih nalog so sestava novega proračuna, novi zakonski osnutki, ki naj bi pomenili uvod v napovedane družbene reforme in pa kajpak tekoča gospodarska politika, v kateri bo na prvem mestu ukrepanje zoper naraščajočo brezposelnost.

IRAN: PADEC BANI SADRA

Iranska skupščina je odstavila predsednika republike Bani Sadra, za katerega pa nihče ne ve, kje je in kaj počne. Znano je le to, da ga v Teheranu niso videli že okrogla dva tedna.

Iz skoraj vseh krajev države poročajo o spopadih med privrženci odstavljenega predsednika in pripadniki islamske republikanske stranke. Nekateri mračno napovedujejo, da se s tem pravzaprav začne državljanska vojna.

Bani Sadr je veljal za umirjenega politika, ki je želel posodobiti iransko družbo, a je pri tem zadel na fanatičen odpor tistih, ki so hoteli Iran spremeniti v deželo, v kateri bi imeli verski voditelji glavno besedo in kjer bi bil koran edini zakon.

Državljska vojna bi državo kajpak še dodatno oslabilo in to bi imelo lahko usodne posledice predvsem na bojnem polju, kjer sta Irak in Iran sicer podobna izmučenima borbema, od katerih nobeden nima moči za odločilen udarec.

ZDRUŽENI NARODI: OBSODBA IZRAELA

Varnostni svet Združenih narodov je po dolgi razpravi naposled sprejel resolucijo, ki obsoja Izrael zaradi nje govega napada na iraški jedrski reaktor. Toda v resoluciji ni konkretnih ukrepov, s katerimi naj bi kaznovali Izrael zaradi napada.

V bistvu je ta resolucija zgolj kompromis. Neuvrščeni so terjali ostrejšo besedo in ukrepe, a so v nadaljevanju razprave morali popustiti pred dejstvom, da bi bržkone Američani v takem primeru uporabili veto in s tem sploh preprečili izglasovanje sleherne resolucije.

O vsebini sprejete resolucije sta se dogovorila pravzaprav Irak in Združene države Amerike. Podlaga za ta dogovor je bil predlog resolucije, ki ga je pripravila skupina držav, članic islamske konference. Američani in Iranci so se potem začeli dogovarjati na osebno pobudo generalnega sekretarja Kurta Waldheima.

Irak je vztrajal, da mora resolucija vsebovati tudi sankcije, a so Američani dali jasno vedeti, da tega ne bodo sprejeli.

Po sodbi neuvrščenih je resolucija preveč mila, njena največja slabost pa je, da v bistvu ne obvezuje nikogar in da se zaradi nje Izraelu ne bo nič zgodilo. To pa pomeni, da je Tel Aviv še enkrat, kot že tolikokrat doslej, ostal nezakazovan za svoja napadalna dejanja.

JANEZ ČUČEK

MERCATOR AGROKOMBINAT KRŠKO, HRANILNO KREDITNA SLUŽBA PO SKLEPU RAZPISNE KOMISIJE

objavlja
prosta dela in naloge

VODJE HRANILNO KREDITNE SLUŽBE

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoji:

- visokošolska izobrazba ekonomske ali agronomske smeri in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj ali
- višješolska izobrazba ekonomske ali agronomske smeri in 4 leta leta ustreznih delovnih izkušenj.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati splošne pogoje Zakona o združenem delu ter imeti moralopolitične vrline in organizacijske sposobnosti za opravljanje objavljenih del in nalog.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba delovne organizacije Mercator-Agrokombinat Krško, in sicer 15 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 15 dni po preteku objavnega roka.

500/26-81

POPRAVILO IN MONTAŽA TELEVIZIJSKIH ANTEN

z elektronsko nastavitvijo
telefon: dopoldan (061) 261-262
od 15. ure dalje pa (061) 322-335
493/26-81

ZDRAVSTVENI DOM KRŠKO

JAVNA LICITACIJA za prodajo enega sanitetnega avtomobila PZ.

Licitacija bo 29. 6. 1981 ob 9. uri v Zdravstvenem domu Krško.

499/26-81

Zloglasni enainpetdeseti člen

„Pravilnik o kakovosti vina“ škoduje pridelovanju kakovostnega vina in ga bo očitno treba popravljati, še preden bo zaživel v vsakdanji praksi

S „Pravilnikom o kakovosti vina“ (Ur. list SFRJ št. 17) – predpisal ga je direktor Zveznega zavoda za standardizacijo v soglasju s predsednikom Zveznega komiteja za kmetijstvo, predsednikom Zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo ter zveznim sekretarjem za trg in splošne gospodarske zadeve – smo dobili zvezni predpis, ki je v marsičem sprt s podobnimi predpisi v vinogradniško narprednih deželah, v splošnem pa z zdravo pametjo.

Očitno je namreč, da Pravilnik o kakovosti vina, kljub vrsti podrobnih določil, ne spodbuja pridelovanja kakovostnega vina. To dokaj jasno izhaja iz sicer zelo strogega 51. člena. Ta v bistvu – v svojem prvem odstavku – ne dovoljuje dajanja nestekleničenih vin v promet za neposredno ljudsko porabo, na drugi strani pa – z določilom o originalnem pakiranju vina v steklenice do 3 litrov – omogoča stekleničenje večjih količin, kar je običajno tudi manj kakovostnih vin.

Takšen sklep potrjuje tudi drugi odstavek tega člena, v katerem je zapisano: „Izjemoma se vrhunsko vino z geografskim poreklom daje v promet za neposredno ljudsko porabo originalno pakirano v steklenicah s prostornino do 0,75 l (litra).“

Ce je steklenica po velikosti in obliki v svetu že zunanji odraz določene kakovosti vina v njej, in to prav gotovo je, potem še samo dejstvo, da ta odstavek 51. člena ne predpisuje stekleničenja kakovostnega vina z geografskim poreklom v steklenice do 0,75 litra in da tudi stekleničenje vrhunskega vina z geografskim poreklom v takšne steklenice obravnava kot izjemo, kaže, kako ohlapen odnos do zboljšanja kakovosti našega vina so imeli oblikovalci Pravilnika o kakovosti vina.

V svetu, npr. v Franciji, vinogradniško najbolj razviti deželi, je to drugače. Manj kakovostno (namizno) vino se lahko stekleniči tudi v steklene balone do 100 litrov, kar je v bistvu odprto vino. Čeprav mora imeti tudi tako stekleničeno vino ustrezno deklaracijo, pa je

presenetljivo cenejše od kakovostnega in vrhunskega vina, stekleničenega v ustreznih oz. predpisanih steklenicah. Če je kakovostno ali vrhunsko vino stekleničeno druga-

če, ne dobi označbe „kontrolirano poreklo“ in ne doseže ustrezne prodajne cene.

Ceprav so v Pravilniku o kakovosti še nekatera nemogoča določila, npr. dovoljeno dokisanje z vinsko kislino do 2,5 g/l (v deželah EGS le do 1 g/l) in citronsko kio 1 g/l, pa je prav 51. člen o stekleničenju vina naletel na splošno negotovanje. V prvi vrsti so zaradi določil v tem členu nezadovoljni na območjih, kjer pridelujejo pretežno kakovostna in vrhunška vina. Tu tudi zaradi „zbojšanja kakovosti mošta in vina“ z dokisanjem, drugod zaradi nemožnosti prodaje odprtih vin ali tudi zaradi nemožnosti prevzema in stekleničenja celotnega pridelka, ker nimajo polnilnih naprav ali steklenic.

Mislím, da imamo v naši republiki vrsto boljnih pravilnikov, ki na podlagi zakona o vinu kažejo skrb za boljše kakovost vina in jih je večinoma podpisal sedanji predsednik Zveznega komiteja za kmetijstvo. Zakaj jih niso upoštevali? Menim, da so oblikovalci zveznega Pravilnika o kakovosti vina podlegli pritiskom proizvajalcev manj kakovostnih vin in velikim pridelovalcem grozdja, ki težijo k monopolnemu odkupu čim večjih količin grozdja.

Tu pa se načelnjajo vprašanja politično sistemske narave: ali imamo v državi sploh kakšno vinogradniško politiko? Ali bomo pridelovalci veliko količino manj kakovostnega vina na poljih, namesto kakovostno in vrhunsko ter bolje vnovčljivo vino na vinogradniških področjih in legah? Glede teh je Jugoslavija zelo raznolika. Kako je mogoče v našem delegatskem sistemu predpisati tak pravilnik le s soglasjem predsednikov nekaterih komitejev in mimo zvezne delegatske skupščine, ko to vprašanje ne zadeva le direktorja Zveznega zavoda za standardizacijo in omenjenih predsednikov, temveč široko delegatsko bazo pridelovalcev grozdja v vseh republikah in pokrajinah?

STEFAN KUHAJ

TELEGRAMI

MOSKVA – Sovjetsko partijsko vodstvo meni, da „bi se lahko preprečili katastrofo“ na Poljskem, je izjavil visoki funkcionar sovjetske KP Leonid Zamjatin. Rekel je, da je napočil čas „za aktivno delo“ s ciljem, da bi „Poljsko zares rešili iz katastrofalnega stanja“. Ni povedal, kako bi lahko to storili. Iz njegovih besed po sovjetski televiziji bi lahko sklepali, da v Moskvi menijo, da bi morali na Poljskem tak preobrat izpeljati do izrednega kongresa PZDP, sklicanega za sredi julija.

MANILA – Ameriški državni sekretar Haig je na sestanku zunanjih ministrov držav ASEAN v Manili izrazil trše ameriško stališče do politike ZSSR. Napovedal je, da ne more biti nikakršnega dvoma, da bodo „ZDA še naprej vzdrževale in krepile svoje vojaške sposobnosti na Pacifiku in v Aziji“, kar naj bi po njegovih besedah „prispevalo k varnosti teh območij glede na sovjetske vojaške okrepitve“. Zelo kritično je govoril o politiki Sovjetske zveze, zlasti do jugovzhodne Azije.

LONDON – Britanski princ Charles in Lady Diana Spencer bosta medeni mesec (poroka bo 29. julija) preživela v Jugoslaviji, piše časnik Sunday Mirror. Prvi teden avgusta bosta dobila hišico na Svetem Stefanu, kamor bosta priplula s kraljevsko jahto Britannia. Kot je povedal Nikola Čiko, direktor Montenegro-turista, so se predstavniki britanske ambasade iz Beograda že pozanimali, kako je z varnostjo letošnjega prvega para na svetu in če bo lahko v miru preživel prvi teden po poroki.

RABATT – V Casablanci so med splošno stavko izbruhnila politična nemir, med katerimi so demonstrantje razbijali trgovine in podtikali ogenj v predmestju. Je sporočilo morosko notranje ministrstvo. Stavko so menda pripravili v protest zaradi podražitev živil. Sprva je mirno potekala, potlej pa se je sprevrgla v politične nemire, v katerih je bilo 13 mrtvih in več ranjenih.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Zvezni izvršni svet je sprejel sklep o določanju najvišje ravni cen za vse izdelke in storitve in o obveznem pošiljanju cenikov za te proizvode in storitve v overovitev skupnosti za cene.

Sklep določa najvišjo raven cen za vse izdelke in storitve iz pristojnosti vseh družbenopolitičnih skupnosti, in sicer tako, da skupna raven cen teh izdelkov ali storitev,

Spet zamrznitev

ki so že oblikovane, oziroma so veljale v skladu s predpisi na dan objave tega sklepa, lahko do konca leta 1981 naraste največ do ravni cen, določenih za vsa država z dogovorom o izvajanju politike cen za leto 1981, in sicer: cene proizvajalcev industrijskih izdelkov in cene na drobno za 7 odstotkov, cene storitev za 5 odstotkov, s tem, da zaradi rasti teh cen skupna rast življenjskih stroškov ne sme biti višja kot 7 odstotkov in pol.

Da bi uresničili cilje gospodarske stabilizacije in to politiko dosledno izvajali tudi na področju cen, so na seji ZIS poudarili, da je nujno okrepiti družbeni nadzor cen, vključno tudi širšo uporabo ukrepov za neposreden nadzor cen. Ker so motnje prisotne na vsem jugoslovanskem tržišču, sprejeti sklep velja za cene vseh proizvodov in storitev, tako tistih, ki so v pristojnosti federacije, kot tistih iz pristojnosti drugih družbenopolitičnih skupnosti.

PRIZNANJA

Republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije je tako kot že vrsto let doslej tudi letos podelila priznanja (plaketa ZSMS, zlati znak ZSMS mentorjem mladinske

organizacije, zlati znak ZSMS mladim družbenopolitičnim delavcem) najzaslužnejšim v mladinski organizaciji in mentorjem, ki so s svojim delom pomagali in plemenitili prizadevanja mladih v svojih organizacijah. Republiška konferenca ZSMS je skupaj s tednikom „Mladina“ podelila mladim ustvarjalcem in poustvarjalcem tudi letošnja priznanja „Zlata ptica“ za izjemne dosežke na različnih področjih umetniškega ustvarjanja.

SPOREN ŽIG

Član sveta federacije Pavle Jovičević je poslal Tanjugu pismo, v katerem med drugim pravi, da je bila v sredstvih javnega obveščanja objavljena Tanjugova novica, v kateri je predsedstvo SAP Kosova demantiralo njegovo izjavo o tem, da so odstranili besedo „SR Srbija“ za žiga SAP Kosovo.

Ponavljam vprašanje, pravi v pismu Pavle Jovičević: ali predsedstvo SAP Kosova ni že prej vedelo, da so z vseh uradnih pečatov in štampiljk, vključno s štampiljke in pečata samega predsedstva, odstranili naziv SR Srbije, s čimer so hoteli poudariti, da SAP Kosovo ni v sestavi SR Srbije?

Ostajam pri tej izjavi, je dejal Pavle Jovičević v svojem pismu Tanjugu in priložil dokumente, s katerimi je želel potrditi svoje ugotovitve, da na nekaterih memorandumih in pečatih predsedstva SAP Kosova po letu 1975 ni bilo naziva SR Srbije.

POKOJNINE

V Sloveniji bodo pokojnine od 1. julija večje za osem odstotkov, kar pomeni, da bodo usklajene tako, da bodo spet dobile 73,5 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v naši republiki.

MILAN MEDEN

MEDTEM KO SE VOJNA med Irakom in Iranom nadaljuje in je slednji po sodbi nekaterih tudi že na pragu državljanske vojne zaradi spopadov med pristaši in nasprotniki odstavljenega predsednika republike Bani Sadra, je prišla iz Združenih držav Amerike še ena neugodna novica za Teheran. Ameriško finančno ministrstvo je namreč za nedoločen čas prestavilo rok, do katerega naj bi sprostil okroglo dve milijardi dolarjev vredne naložbe, ki bi jih morale Združene države Amerike vrniti Iranu v zameno za talce. Zadeva se torej zapleta, neposreden razlog za ukrepanje finančnega ministrstva pa je ta, da ameriško vrhovno sodišče še vedno proučuje, če je nekdanji predsednik Jimmy Carter sploh imel pravico obljubiti Iranecem vrnitev zahtevanega denarja. Gre v bistvu za zapletena pravna določila o pristojnosti predsednika, in dokler vrhovno sodišče ne bo o tem odločilo, bodo Iranci brez denarja, na katerega so računali... in ki bi ga zaradi vse slabšega gospodarskega položaja v deželi zdaj prav zares kravavo potrebovali...

TACAS SE JE NENADEJANO POSLABSALO tudi zdravje poglavarja rimskokatoliške cerkve papeža Janeza Pavla II. Zaradi zvišane temperature, komplikacij na pljučih in splošnega slabega počutja so ga namreč prepeljali v bolnišnico Gemelli v Rimu. V tej bolnišnici se je papež zdravil že po atentatu nanj. Poročajo, da bi moral papež znova na operacijo, ki pa jo menda njegov oslabiljen organizem v tem trenutku morebiti ne bi mogel prenesti tako, kot bi bilo to zaželeno. Po atentatu je papež sicer normalno okreval in je zato novica o poslabšanem zdravstvenem stanju nekoliko presenetljiva... A upajmo, da ji bodo sledile tudi spodbudnejše...

A DA NESREČA PRAV ZARES NIKOLI ne počiva, potrjuje tudi žalostna novica iz daljne, a prijateljske neuvrščene države v Latinski Ameriki. V Peruju so namreč sporočili, da je v letalski nesreči izgubil življenje vrhovni poveljnik perujske vojske general Rafael Hoyos Rubio. Nesreča se je pripetila v gorah, okoli tisoč kilometrov od glavnega mesta Peruja. Helikopter je v neurju treščil v neki hrib. V nesreči se je razen glavnega poveljnika perujske vojske ubilo še devet visokih častnikov armade ter neki civilist... Nevarnosti prežijo vsepovsod...

DUBROVNIK – Iz Dubrovnika je po petdnevem obisku v Jugoslaviji odpotovala predsednica norveške vlade Gru Harlem Brundtland. Po obisku in pogovorih v Beogradu je norveška premierka obiskala Igalo in Dubrovnik. V Igalu je Gru Harlem Brundtland obiskala Inštitut za fizikalno medicino in terapijo, v katerem se je v zadnjih petih letih zdravilo 10.000 bolnikov iz Norveške. Po obisku inštituta, o katerem se je norveška premierka zelo pohvalno izrazila, je Brundtlandovo in njeno spremstvo sprejel predsednik izvršnega sveta Crne gore Momčilo Cemošić.

„SLOVENIJALES-STILLES“

Tovarna stilnega pohištva in notranje opreme SEVNICA DSSS

Na podlagi 9., 10., 11. in 14. člena Pravilnika o delovnih razmerjih in sklepa delavskega sveta DSSS

oglašamo dela in naloge
VZDRŽEVANJE ELEKTRONAPRAV II (za določen čas za nadomestitev začasno odsotnega delavca)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
1. poklicna šola elektro smeri
2. 2 – 3 leta delovnih izkušenj
3. poskusno delo 1 mesec

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati v roku 15 dni po oglasu del na zgoraj navedeni naslov. Izbira kandidata bo opravljena najkasneje 30 dni po poteku oglasa. Kandidati bodo o izboru pismeno obveščeni.

498/26-81

VAJE OB PRAZNIKU CIVILNE ZAŠČITE – Ob dnevu civilne zaščite 20. juniju je izvedla krajevna skupnost Kočevje – mesto pregled svojih enot civilne zaščite, občinsko vodstvo CZ pa je izvedlo med drugim tudi vajo gasilskih enot. Na sliki: vaja v Kočevju. (Foto: Primc)

NA POMOČ BRIGADIRJEM – V prizadevanjih, da bi prebivalci Budjanje in Dešeče vasi v Suhi krajini čimprej dobili vodo, je brigadirjem iz Dervente, ki delajo v ZMDA „Suha krajina 81“, preteklo soboto priskočilo na pomoč 60 občanov iz Žužemberka in okoljskih vasi. (Foto: J. Pavlin)

V SPOMIN PADLIM NA CVIBLJU – Zadnjo soboto so bili gostje OK ZRVS Novo mesto člani pobratenih organizacij Kozje in „Braco Nemeč“ iz Zagreba. Ogladali so si Javorovico, Bazo 20 in Pleterje, pri veličastnem spomeniku nad Žužemberkom pa so se poklonili žrtvam zadnje vojne. (Foto: Pavlin)

KORISTNI IN UPORABNI NASVETI – V krškem Nakupovalnem centru so se v petek številne gospodinjice zaustavljale v pritličju ob vrsti razstavljenih gospodinjskih aparatov. Strokovnjaki „Iskre“ so namreč nazorno prikazali prednosti uporabe, zlasti prihranke energije. (Foto: Perc)

OGLAŠUJTE V DL!

NEVIHTA S TOČO
Po nekaj dneh toplega vremena se je 10. junija razbesnela nad Lazcem, Podpresko, najhuje pa nad Drago v kočevski občini silovita nevihta s točo. Klestila je po pravkar okopanem in ogrenjenem krompirju in presajenih sadikah zelja in kolerabe, pa tudi na drugih poljščinah je naredila veliko škode. Naslednji dan so odšli kmetje na polja in so skušali popraviti, kar se je dalo. Do Starega kota in Trave pa nevihta ni segla.
F. KALIČ

Sejmišča

NOVO MESTO: Nekoliko nižje cene so poglavitna značilnost ponudbe deljkovega sejma. Naprodaj je bilo 237 pujskov in 14 nad tri mesece starih prašičev, kljub nižji ceni pa prodanih samo 129. Pujski so stali 2.200 do 3.200 din, starejši prašiči pa 3.300 do 4.100 din.
BREŽICE: Sobotna ponudba je bila spet dokaj bogata, saj je bilo naprodaj 521 pujskov in 16 nad tri mesece starih prašičev. Prvih je bilo prodanih 345 po okoli 115 dni, drugih pa 9 do 60 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Led je jagodi vzel hibo

Številne so odlike jagod: uspevajo skorajda povsod, imajo zelo bogat izbor sort, so ob češnjah prvi spomladanski sadež prijetnega okusa, arome in barve. 100 gramov svežih jagod ima hranilno vrednost 36 kalorij, vsebuje 80 gramov vode, 7 g sladkorjev, 1 g kisline, 0,7 g beljakovin, 0,5 g maščobe, 29 mg kalcija, 1,4 g surovih beljakovin, in kar je zelo značilno – 60 mg askorbinske kisline, to je vitamina C. Računa se, da človek potrebuje približno tolikšno količino vitamina C na dan.

Jagode so torej dietetična, nizko kalorična sestavina človekove prehrane, imajo pa tudi slabo plat: so najbolj hitro pokvarljivo sadje, saj brez hlajenja in hladilnikov vzdržijo največ en dan. Z modernizacijo prevoza, zlasti pa z množičnimi nakupi zamrzovalnih skrinj in omar je odpravljena ali vsaj občutno zmanjšana ta slaba stran, zato napovedujejo pridelovanju jagod še velik razmah. V ZDA, na primer, kjer so v tem pogledu precej pred nami, pridelujejo vrtno jagode na več kot 100.000 hektarjih polj in vrtov.

Vrtnih jagod za domače potrebe ni težko pridelovati, mnogo več organizacijskih sposobnosti in znanja zahteva plantažno pridelovanje. Znanje pa zahteva tudi pravilno zamrzovanje. V ta namen navajamo nekatere ugotovitve Danimira Kerina, pisca knjige o zamrzovanju živil.

Zamrzovalna tehnika je v zadnjem času omogočila, da jagode zamrzujemo na različne načine: s sladkorjem ali brez, cele plodove, narezane, kot sok ali kašo. Za zamrzovanje je treba odbrati lepe, sveže, ne predebele plodove, lepo obarvane in čvrste. S pranjem plodov ni treba pretiravati. Jagode zamrzujemo v posodi ali plastični vrečki ali pa na pladnju, podloženem s plastiko. Potreujemo ali prelijemo jih z mešanico sladkorja in C vitamina ali s sladkorno raztopino. Če plodovi niso lepi, vendar so zdravi in okusni, jih zgnemo v kašo, dodamo raztopino sladkorja in vse skupaj zamrzujemo.

V zamrzovalni skrinji so jagode lahko do 10 mesecev. Pred uporabo jih damo vsaj pol dneva v hladilnik, da se počasi odtajajo. Na hitro jih je mogoče odtajati in porabiti tako, da jih prelijemo s segreto raztopino sladkorja.

Inž. M. L.

Novo – iz starega papirja

V Krškem predstavili knjižico o pomenu zbiranja starega papirja

Delovne organizacije – predelovalke starega papirja, združene v SOZD Slovenija papir, in OZD za promet s sekundarnimi surovinami v Sloveniji so založile lično knjižico „Iz starega papirja – novi izdelki“, ki so jo novinarjem predstavili v petek v krški Celulozi. 3.000 izvodov bo te dni brez-

MED OGLEDOM VELIKEGA PORABNIKA IN PROIZVAJALCA – Kolektiv tovarne celuloze in papirja „Djuro Salaj“ ima v tem srednjeročnem obdobju številne naloge. Leta 1985 načrtujejo 311.000 ton blagovne proizvodnje. Za uresničitev načrtov bodo potrebovali blizu 50.000 ton odpadnega papirja. (Foto: P. Perc)

plačno dostavljeno vsem KS, občinam in osnovnim šolam v naši republiki. Knjižica – sestavljen je Otmar Bergant – vsebuje številne nazorne podatke o tem, kako važna sekundarna surovina je star papir. Samo s predelavo 166.100 ton starega papirja smo predlani v Sloveniji prihranili 581.350 m3 lesa ali okoli 3000 ha gozdov. Pomembno je bilo tudi zmanjšanje uvoza, saj smo leta 1979 v Jugoslaviji odšteli za uvožen star papir 8,5 milijona dolarjev.

Predstavniki RK SZDL, Gospodarske zbornice Slovenije in RKS so ob navajanju neposrednih ekonomskih koristi zbiranja in predelave starega papirja poudarili zlasti vzgojni smoter in humanitarni pomen. Razveseljivo je, da so vse bolj uspešne akcije Rdečega križa in na številnih šolah. Zato se po odstotku vračanja od potrošnje papirja v Sloveniji približujemo najrazvitejšim deželam, tako naj bi letos zbrali 74.400 ton starega papirja ali 40,7 kg na prebivalca, to je 43 odst. vračanja, v Jugoslaviji pa 33 odst. V državah EGS je prav tako povprečje, Slovenija pa se lahko kosa celo z Nizozemsko in Japonsko. Rezultat ima večjo težo predvsem zato, ker porabijo v EGS povprečno po 140 kg papirja na prebivalca, v Jugoslaviji pa le 47 kilogramov.

Knjižica „Iz starega papirja – nov izdelek“ je bolj pripomoček pedagogom, zato založniki že načrtujejo izdajo nove, ki naj bi še bolj spodbujala k zbiranju starega papirja. V knjižici bodo konkretni napotki za izvedbo akcij, v Sloveniji pa že potekajo priprave za tekmovanja med šolami. P. PERC

„Naše gore list“

Domača inovacija: vertikalni sušilnik za les

„Prihranek bi najlaže povedali v lesni industriji,“ so nam odvrnili

PC-SAVCI IMAJO OGROMNO NEPRODANEGA VINA, KER NI „FLAŠIRANO“, STEKLENIC PA NI... ZATO SO SI OMISLILI VINSKI BAZEN.

– Samo, da me ne bi reševal, če se bom kdaj utapjal v tem bazenu: to bi bila zame najlepša smrt na svetu!

Bojan Mehle, Bojan Torkar in Marjan Kovač, delavci krškega SOP, potem ko jim je občinska raziskovalna skupnost v Krškem podelila priznanje in nagrade za razvoj vertikalnega sušilnika.

Uresničitev inovacije v dobrem letu, od tedaj, ko je diplomirani strojni inženir Mehle dobil nalogo in se z njo ubadal sam celih osem mesecev, je pomembna predvsem iz dveh razlogov.

Prvič: gre za velik prihranek zelo dragega prostora v tovarnah in drugih zavojih popolnoma avtomatiziranega procesa. Delavec spusti letve za opaže ali okna v sušilnik, stroj sam šteje in dozira letve do zapolnitve prve etaže. Stroj je konstruiran za 27 palet s sedmimi etažami in se lahko poljubno dograjuje, kakor lego kocke. Regulacija oz. krmiljenje je ponevmatiko, hidravlični pogon samega transporta pa daje sušilniku enostavnost in zanesljivost.

Stroj samodejno nanosi lak oz. lazuro, klima naprave in izsesavanje vnetljivih in strupenih snovi na prosto pa veliko pomenijo za zdravje delavcev in protipožarno varnost.

Tak sistem vertikalnega sušilnika imajo je še v ZDA in skandinavskih deželah in naša lesna industrija je stroj težko pričakovala vsaj 5 let.

Zato ne preseneča, da so pohiteli z naročili iz zagrebške Industrogradnje, Mizarstva Ig in Drvoproducta iz Jastrebarskega, ko še sploh ni bila znana cena. Računajo, da se bo vrtela med 4 in 6 milijoni, odvisno pač od elementov.

NOBENEGA UVOŽENEGA DELA – Naši lesarji so zadovoljni s pridobitvijo, delom tehnika Marjana Kovača in dveh inženirjev Sopovega Inženiring biroja, Bojana Mehleta in Bojana Torkarja.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

V prejšnjih dveh številkah Dolenjskega lista sem prikazal gospodarsko škodo naših vinogradnikov in našega vinogradništva, ki bo nastala z uveljavitvijo 51. člena pravilnika o kakovosti vina. O tej škodi bi lahko še pisal, vendar le naštevane škode in protestiranje ne bo zaleglo. Kot vedno tudi sedaj ostanejo vinogradnikom le

Lastni ukrepi in pobude

O tem je 15. junija razpravljala upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske skupaj s predstavnikom KZ – TOZD Hmeljnik, Novo mesto. Zaključki te razprave so naslednji:

Treba je doseči odložitev izvajanja 51. člena pravilnika o kakovosti vina (Ur. l. SFRJ št. 17/81)

V ta namen bo Društvo vinogradnikov Dolenjske in Društvo vinogradnikov Bele krajine sklicalo širši sestanek obeh društev, na katerem je treba sprejeti konkreten predlog in ga posredovati direktorju Zveznega zavoda za standardizacijo Milana Krajnoviču. Le ta naj bi (po predlogu navedenih društev vinogradnikov) v Uradnem listu SFRJ objavil dodatek k 66. členu pravilnika z naslednjo vsebino:

„Ta pravilnik se uporablja po preteku 6 mesecev od objave v Uradnem listu SFRJ z izjemo Posavskega vinorodnega rajona SR Slovenije, kjer se določilo 51. člena pravilnika uveljavi šele po ustvaritvi pogojev za ustekleničenje vina, pridelanega v tem vinorodnem rajonu.“ Društvi bosta ta predlog utemeljili z dejstvi.

Obenem bosta Društvi vinogradnikov Dolenjske in Bele krajine prosili slovenske delegate v zveznem zboru republik in pokrajin za ustrezno posredovanje v korist zaprosenega pravilnika pri pristojnem zveznem upravnem organu. Prav tako bosta društvi prosili zbornico, pristojne republike, upravne organe in OZD posavskega vinorodnega rajona, naj predložijo obeh društev ustrezno podporo. Popravek, ki ga društvi predlagata, ima poleg gospodarskega tudi širši družbeni pomen, ki ga ne smemo prezreti.

Resno se je treba pripraviti na stekleničenje vin

Vinogradniki se moramo zavdati, da četudi dosežemo pri zveznem upravnem organu, ki je pravilnik izdal, začasno odloži-

tev izvajanja 51. člena pravilnika o stekleničenju vina, tega zahtevka ni mogoče odlašati v nedogled. Prej ali slej bo sledila dokončna prepoved točenja odprtih vin, saj vemo, da odprtih vin nikjer več ne točijo. Izjeme bi lahko dosegli morda (po vzgledu sosednjih Avstrijev) s točenjem mošta in vina naravnost iz kleti pridelovalcev ob vinskih cestah.

Za stekleničenje vina so na prvem mestu poklicane in odgovorne OZD jugovzhodnega vinorodnega območja Slovenije.

- občina Brežice v Slovino – TOZD Bizeljsko – Brežice s 1149 ha vinogradov;
- občina Krško v Agrokombinatu Krško s 1135 ha vinogradov;
- občine Metlika in Črnomelj s kletjo v Metliki s 1198 ha vinogradov;
- občine Novo mesto, Trebnje in Sevnica (poleg ostalih) pa imajo le TOZD Hmeljnik Novo mesto, ki nima niti polnilnice za stekleničenje vina, čeprav zajema območje 3957 ha vinogradov. Zato je UO Društva vinogradnikov Dolenjske na sestanku s predstavnikom TOZD Hmeljnik Novo mesto 15. junija sprejel naslednje sklepe:

KZ – TOZD Hmeljnik Novo mesto mora takoj poiskati ustrezno lokacijo za gradnjo nove vinske kleti s polnilnico za stekleničenje vina vsaj take zmogljivosti, kot jo imata kleti v Metliki in v Leskovcu pri Krškem. Zasilna klet TOZD Hmeljnik na sedanjem mestu v Bršljinu nima nobene bodočnosti in je škoda vsakih investicij za razširitev zmogljivosti kleti na sedanjem prostoru. Sedanja montažno opremo je možno premestiti na novo lokacijo, ki naj bi bila v bližini Novega mesta, morda pod Trško goro. Tam je treba postaviti montažno halo in v njej čimprej montirati polnilnico za stekleničenje vina.

TOZD Hmeljnik je treba od strani novomeških gospodarskih organizacij, pristojnih služb občinske skupščine in družbenih organizacij nuditi vso pomoč pri gradnji prepotrebne kleti tako v organizacijskem, kot v gospodarskem oziru. Poleg občine Novo mesto morajo gradnjo kleti podpreti tudi gospodarske organizacije in pristojne službe občin Trebnje in Sevnica, saj njihovi vinogradi in vinski tržni presečki gravitirajo k Novemu mestu.

DT

(Nadaljevanje s 1. strani)

skega materiala. Ponekod je natrgana reprodukcijska veriga celo zastavila redno delo, druge pa ga je močno zavrla. Gospodarska rast je, razen v novomeški občini, ki je v začetku leta izkazala zelo visok porast proizvodnje, pod načrtovanimi stopnjami, k čemur največ pripomore neredna dobava. Enako je tudi v kmetijstvu, kjer se zatika dobava gnojil in zaščitnih sredstev, kar lahko povzroči manjši pridelek. Z vsem tem je na neljub način povezana splošna in skupna poraba, ki ponekod uhaja z vajeti.

Takšno stanje spodbuja, da v občinah kritično premotrijo, kako izrabljajo delovni čas in delovna sredstva, kako razvijajo dohodkovne odnose in nasploh uveljavljajo družbeno naravo dohodka. Če bi jo, bi ne moglo prihajati do zatikanj pri oskrbi gospodarstva z reprodukcijskim materialom.

V drugem sklopu vprašanj so udeleženci posveta zagrizli v trdi oroh investicij. Program investicij v dolenskih občinah ni tako velik, da bi lahko govorili o prevelikih naložbenih apetitih, nedvomno pa je med 102 prijavljenimi investicijami, katerih skupna vrednost je 7 milijard 853 milijonov dinarjev, tudi takšna, ki ne ustreza sprejetim merilom. 73 odst. vseh načrtovanih investicij odpade na „Krko“ in IMV. Ta večina ustreza merilu, ki zahteva naložbe v izvozno usmerjene dejavnosti. Treba bo pretehtati in se dogovoriti, ali je sedanjí trenutek primeren za nekatere investicije, ki so sicer za življenjski standard in tudi dohodkovno potrebne, ne ustrezajo pa sprejetim merilom za naložbe, ki imajo v sedanjem trenutku prednost.

M. MARKELJ

PRIZNANJE TUDI KRČANOM

Pred dnevom civilne zaščite 20. junijem so podelili zvezne plakete in zlato značko najzaslužnejšim štabom in posameznikom. Iz Slovenije je največ teh priznanj pripadlo Celjanom za nedavno uspešno izpeljano zvezno vajo „Celje v obrambi in zaščiti.“ Z našega območja je to visoko priznanje prejela Tovarna kovinske opreme iz Krškega, ki, kot je znano, izdeluje med drugim opremo za zaklonišča. Zvezno plaketo je prejela tudi dolenska rojakinja Ivica Žnidarič.

O drugih vemo često celo več kot o nas samih

S posveta o sodelovanju naših ljudi v naši zunanji politiki

Podružbljanje zunanje politike na Dolenskem zaznavno napreduje, vendar ni celovite ocene o tem. Zlasti se je izboljšalo obveščanje, ki je o zunanje-političnih dogodkih celo boljše kot o notranje-političnih. Dogodki na Kosovu so izrazit primer nepravčasnega, neločitega in celo neresničnega obveščanja, katerega škoda je bilo kasneje in je še težko popravljati.

Tako so 17. junija menili na medobčinskem posvetovanju o mednarodnih odnosih v Novem mestu, ki ga je sklical medobčinski svet SZDL ter vodil njegov predsednik Lojze Rataj. Namen posvetovanja je bil ugotoviti, kako se naši ljudje vključujejo v odločanje o naši zunanji politiki, kako so o njej obveščeni in kakšne so konkretne oblike mednarodnega sodelovanja. Dolenske občine imajo navezane stike z italijanskimi, nemškimi in avstrijskimi mesti, skorajda z vsem svetom pa trgujejo dolenske delovne organizacije ter so tako ali drugače odvisne od mednarodnih odnosov. Koordinacijski odbor pri OK SZDL Novo mesto, denimo, ugotavlja, da sodelovanje s tujimi mesti iz več razlogov nazaduje, drugače pa je v Metliki ali Trebnjem, kjer se mednarodno povezujejo zlasti na področju kulture, ob prirejanju tradicionalnega tabora in salona likovnih samorastnikov.

Vsekakor zunanje-politično področje presega pristojnosti in pomen koordinacijskih odborov, zato naj bi v prihodnje temu posvetile več pozornosti tudi občinske skupščine, ne nazadnje pa tudi delovne organizacije, ki trgujejo s svetom. Ljudi, ki delajo v zunanji trgovini, bi bilo treba politično bolj usposobiti, saj so „ambasadorji“ naše dežele v svetu.

M. L.

Posvet slovenskih sociologov in politologov na Otočcu dal vrsto upoštevanja vrednih ugotovitev o naši stvarnosti – Dolenski polkmetje niso zavora razvoja

Pretekli četrtek in petek je bil na Otočcu dvodnevni strokovni posvet slovenskih sociologov in politologov, ki staga pripravila slovensko sociološko društvo in dolenski sociologi pod pokroviteljstvom medobčinskega sveta SZDL za Dolensko. Na posvetu je sodelovalo preko 100 udeležencev, ki so v dveh dneh obravnavali številna vprašanja sociološkega preseka sedanje slovenske družbe in delovanja društva, obiskali pa so tudi Tovarno zdravil Krka in KPD Dob pri Mirni.

V plenarnem delu so udeleženci prvi dan po uvodnih besedah dr.

Petra Klinarja, predsednika slovenskega sociološkega društva, in Lojze

POSVET NA OTOČCU O SEDANJI SLOVENSKE STVARNOSTI – Dvodnevni strokovni posvet slovenskih sociologov in politologov na Otočcu o socioloških presekih slovenske družbe se je udeležilo preko 100 sociologov z različnih področij družbene prakse. Prvi dan je Boštjan Kovačič v uvodnem referatu predstavil dolensko regijo, njene razvojne dileme in sociološke značilnosti polkmetov. (Foto: Z. L.-D.)

Visok gasilski jubilej

Sto let gasilskega društva Črnomelj – Na proslavi tisoč gasilcev in pripadnikov CZ – Visoko odlikovanje

O srednja proslava ob 100-letnici gasilskega društva Črnomelj je bila v nedeljo na prireditvenem prostoru v Jurjevski dragi. Tja so prišle gasilske

RED ZASLUG ZA GASILCE – Na proslavi so črnomaljskemu gasilskemu društvu izročili red zaslug za narod s srebrnimi žarki, s katerim je društvo odlikovalo predsedstvo SFRJ, in občinsko priznanje OF.

enote iz gasilskih zvez Dolenske, Posavske in sosednjih hrvaških občin Ozaljški in Duga Resa, tako da je v sprejeto skozi mesto in na proslavi sodelovalo okoli 1.000 uniformiranih gasilcev in pripadnikov enot civilne zaščite. Slavnostni govor ob visokem jubileju in plodnem delu črnomaljskega gasilskega društva je imel izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Ljubo Jasnič.

Črnomaljsko gasilsko društvo šteje danes 144 članov, imajo pa še 55 gasilcev pionirjev. V sto letih je bilo društvo pobudnik vsega organiziranega dela na področju gasilstva v Črnomlju in okolici. „Požarna varnost je pomembna sestavina splošne varnosti ljudi in premoženja in se kot taka v celoti vključuje v koncept splošne ljudske obrambe

posobnosti,“ je dejal med drugim Ljubo Jasnič. Govornik je navedel tudi podatke, ki govorijo, da ne moremo biti zadovoljni s samozaščitno osveščenostjo na področju požarnega varstva in s požarnovarstveno kulturo delovnih ljudi in občanov v Sloveniji. Tako je bilo v prvem letošnjem polletju 993 požarov, kar je za nad četrtino več kot v enakem lanskem obdobju, škoda zaradi požarov pa znaša okoli 226,5 milijona dinarjev, kar je za 90 odst. več kot v lanskem obdobju.

Ob visokem jubileju je predsedstvo SFRJ odlikovalo gasilsko društvo Črnomelj z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki, na proslavi pa so mu izročili tudi letošnje občinsko priznanje Osvobodilne fronte.

Za prijeten kulturni program so poskrbeli črnomaljska folklorna skupina in tamburaši, pevski zbor iz Gribelja in metliška godba na pihala. A. B.

PODOBA STARIH ČASOV – V sprejeto skozi Črnomelj na proslavi 100-letnice črnomaljskega gasilskega društva so pokazali tudi gasilsko opremo, kakršno so uporabljali predniki današnjih gasilcev.

Vojaki izvrstni graditelji

JLA zaupa mladim strokovnjakom – Denar za asfalt ob Mirni zagotovljen?

„Kaj se zgodi s temi strokovnjaki, ko slečejo uniforme in nadaljujejo delo v združenem delu?“ se je glasno vprašal generalmajor Vlado Kocjan, ko je slišal pohvalne besede o opravljenih delih inženircev starih inženirjev Nikole Poznana pri rekonstrukciji ceste v dolini Mirne 19. junija.

O doslej opravljenih delih je namreč poročal vojak, dipl. inž. Radovan Blieweis, ki skupaj z vrstnikom, ravno tako inženirjem gradbeništva iz Zagreba, Milanom Šafranom, bdi nad vsemi tehničnimi podrobnostmi projekta. General Kocjan, dolenski rojak, je navedel še druge uspehe mladih strokovnjakov, katerim so v JLA zaupali polno odgovornost tudi pri ostalih velikih delih. „Novi stadion in vse naprave za prvenstvo ljubljanske armade oblasti v Črnomlju je projektiral vojak. Ravno tako je vojak sprojeval novi most čez Kolpo. Tehnični biro v Novem mestu ni našel niti ene napake v statiki tega štiridesettonca.

Pripravljeni pa so mu nuditi službo, ko sleče uniformo,“ je navajal general in dodal, da na podoben način gradijo velikanski vodovod,

GENERAL ZAUPA VOJAKOM – „V JLA smo nad vse zadovoljni s prispevki mladih strokovnjakov,“ je dejal generalmajor Vlado Kocjan na gradbišču Mirenske ceste. Enota starešine Nikole Poznana je predlagana za zvezno priznanje. (Foto: Zeleznik)

ta Ratajca, predsednika MS SZDL za Dolensko, poslušali referat Boštjana Kovačiča o dolenski regiji, njenem povojnem razvoju in razvojnih dilemah, pa izredno zanimive ugotovitve o socioloških značilnostih polkmetov, socialnoekonomski kategoriji prebivalstva, ki je na Dolenskem še posebno močno zastopana. Analiza je namreč pokazala, da ne drži razširjeno mnenje, da so delavci – kmetje manj prizadevni in učinkoviti pri delu na svojem delovnem mestu. Poleg tega je pri polkmetih manj odsotnosti z dela. Dr. Zdravko Mlinar je v svojem referatu spregovoril o nekaterih temeljnih značilnostih slovenske družbe v sedanjem trenutku z vidika sociologije in nakazal nekaj možnosti, kako bi se lahko tako pomembna družboslovna veda, kot je sociologija, še bolj ustvarjalno in življenjsko vključila v vse družbene tokove, v reševanje in premagovanje razvojnih težav.

Zaradi obilice referatov in različne problematike so posvet nadeljali v petih skupinah, glavne teme pa so bile: razvojni procesi in družboslovne raziskave, delo in organizacija združenega dela, odgovornost v naši družbi, izobraževanje, socializacija in vrednote ter posebne družbene kategorije in dejavnosti. Z njihovim delom in ugotovitvami, ki bi večinoma zahtevale podrobnejšo obravnavo in vključitev v prakso, so se vsi udeleženci seznanili drugi dan. 35 pripravljenih referatov, ki so obravnavali večinoma probleme iz prakse, dokazuje, da sociologi težijo k odkrivanju resnic o naši družbi. Udeležencem posveta sta gosta iz Trsta dr. Darko Bratina in dr. Emidij Susič spregovorila tudi o socioloških pogledih na sedanjo stvarnost Slovencev v Italiji. Z. LINDIČ-DRAGAŠ

»Dolenski list« v vsako družino

USPEH ORKESTROV

Na nedavnem zaključnem republiškem tekmovanju slovenskih amaterskih pihalnih orkestrorov na Bledu se je poleg delavskega pihalnega orkestra senovske Svobode, ki je, kot smo že poročali, dobil zlato diplomu, zelo dobro odrezal tudi pihalni orkester krške tovarne „Djuro Salaj“, ki so mu podelili srebrno priznanje. Za naslov najboljših se je potegovalo 16 orkestrorov, zmagovalcev na prejšnjih območnih tekmovanjih.

BOLNIČARKE PRI OGENJCI – Na srečanju medicinskih sester pri partizanski bolnišnici Ogenjca je zbranim spregovorila o liku medicinske sestre v vojnih razmerah Azra Fazarinc. Udeležencem srečanja pa sta spregovorila o tragediji tudi oba preživela ranjenca, Ivan Snoj (na sliki levo) in Ivan Mulac. (Foto: Primc)

Bolničarke pri Ogenjci

Spomnile so se junaške bolničarke Mimice in seznanile z nalogami medicinskih sester v vojni

Srečanje delavcev Kliničnega centra Ljubljana – med njimi je bilo največ medicinskih sester – je bilo 20. junija pri partizanski bolnišnici v gozdovih pri Loškem potoku. Kolektiv kliničnega centra je namreč pokrovitelj te bolnišnice in bližnjega muzeja dr. Aleksandra Gale.

Na srečanju so izvedli kulturni program člani KUD „Ivan Vrtačnik“ iz Loškega potoka in KUD „Dr. Lojz Kraigher“ iz ljubljanskega Kliničnega centra. V svečanem delu srečanja je predvsem o nalogah medicinske sestre v vojnih razmerah spregovorila višja medicinska sestra Azra Fazarinc.

Udeleženci srečanja so si ogledali tudi spominski muzej in kraško jamo, v kateri je bila partizanska bolnišnica, ki so jo 31. julija 1941 po izdajstvu odkrili Italijani. Tragedijo v tej bolnišnici so preživeli le trije ranjenci, živa pa sta le še dva. Oba, Ivan Mulac iz Brsnika pri Kočevju in Ivan Snoj iz Vevč, sta se tudi udeležila srečanja in seznanjala udeležence s tragedijo bolnišnice Ogenjca, junaštvom bolničarke Mimice in ostalimi dogodki iz tistih dni med roško ofenzivo. Več o teh dogodkih boste lahko brali v reportaži, ki jo bomo objavili v naslednji številki našega lista.

J. PRIMC

SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH USMERITEV NOVO MESTO

Razpisuje VPIS

v izobraževanju ob delu v naslednjih programih:

1. KOVINSKOPREDELOVALNA USMERITEV

1.) Skrajšane programe OBDELOVALEC KOVIN IN UPRAVLJALEC STROJEV za poklice:

ročni obdelovalec, strojni obdelovalec, pripravljalec strojev in monter – 30 vpisnih mest, varilec, rezalec – 30 vpisnih mest

Izobraževanje traja 1 leto. Vpišejo se lahko kandidati z izpolnjeno osnovnošolsko obveznostjo, uspešno končanem najmanj 6. razredom in ustreznim zdravstvenim stanjem za opravljanje del in nalog v kovinskopredelovalni industriji, kar ugotovi zdravnik za medicino dela.

2.) Srednji programi KOVINAR STROJNIK za poklice:

konstrukcijski ključavničar, varilec, avtomobilski klepar, industrijski klepar – 30 vpisnih mest. Izobraževanje traja 2 leti. Vpišejo se lahko kandidati z uspešno končano osnovno šolo in enim letom delovnih izkušenj z opravljanjem ustreznih del in nalog.

3.) Srednji programi KOVINAR STROJNIK za poklic

strojni tehnik – 30 vpisnih mest. Izobraževanje traja 3 leta. Vpišejo se lahko kandidati s končano poklicno kovinarsko ali avtomehaniško šolo.

4.) Nadaljevalni programi OBRATNI STROJNI TEHNIK za poklice:

(namesto dosedanje delovodske šole) strojni tehnik – tehnolog, in sicer strojni delovodja, avtomehaniški delovodja – 30 vpisnih mest. Izobraževanje traja 2 leti. Vpišejo se lahko kandidati s končano poklicno kovinarsko ali avtomehaniško šolo in najmanj enim letom ustreznih delovnih izkušenj.

II. ELEKTRO USMERITEV (STROKA)

5.) Srednji program ELEKTRONIKA za poklic: elektrotehnik za industrijsko elektroniko – 30 vpisnih mest. Izobraževanje traja 3 leta. Vpišejo se lahko kandidati s končano poklicno šolo elektro stroke.

III. USMERITEV PROMET I'N ZVEZE

6.) Skrajšani program CESTNI PROMET – VOZNIK za poklic:

voznik – 60 vpisnih mest. Izobraževanje traja 1 leto. Vpišejo se lahko kandidati s končano osnovnošolsko obveznostjo, starostjo najmanj 17 let in z ustreznimi psihofizičnimi in zdravstvenimi sposobnostmi, kar ugotovi pristojni zdravstveni zavod. Kandidati, ki nimajo zahtevane predhodne izobrazbe za vpis, se lahko vpišejo, če opravijo sprejemni izpit, s katerim dokažejo, da obvladajo predhodni program. Prijave sprejemamo do 10. julija. Prijave za vpis in informacije dobijo kandidati v tajništvu šole, Ulica talcev 1, vsak dan od 6. do 14. ure.

Z ustvarjanjem poplačano življenje

Na slovesnosti ob otvoritvi razstave v krški galeriji prejel 85-letni Vladimir Stoviček visoko državno odlikovanje — Razstava dokazuje izjemno Stovičkovo ustvarjalnost

Slovenski akademski kipar in medaljer Vladimir Stoviček iz Krškega je doživel na večer svojega življenja še eno osebno počastitev. Ob 85-letnici, ki jo praznuje te dni, so mu v krški galeriji pripravili obsežnejšo razstavo. Na slavnostni otvoritvi 19. junija zvečer je predsednik krške občinske skupščine Silvo Gorenc izročil Stovičku red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim je umetnika ob visokem jubileju odlikovalo predsedstvo SFRJ. K intimnejšemu vzdušju je prispeval svoj delež tudi Šentjernejski oktet s krajšim koncertom pesmi iz zakladnice svojega spreda.

Otvorjajoč razstavo, je Ljudmila Šribar iz Valvasorjeve knjižnice in čitalnice poudarila, da pomeni ta dogodek pomemben mejnik tudi za krško galerijo, in sicer 15-letnico otvoritve in neprekinjenega delovan-

ja. Kot prvi razstavljalec se je v njej s svojimi deli predstavil Vladimir Stoviček, takrat 70-letnik.

O zanimivi, ne pa vselej lahko življenjski in umetniški poti Vladimira Stovička je na otvoritvi govoril umetnostni zgodovinar in kritik Janez Mesenel. Podčrtal je nekatere stalnice v Stovičkovem ustvarjanju in razstavljalca imenoval za edinega čistega slovenskega medaljera. Zanimiva galerija reliefnih portretov kaže, da je umetnika Stovička vedno in predvsem zanimal človek, saj je na njegovem obrazu vselej našel kaj, kar ga je vznemirilo. Tako je otel pozabe podobe številnih svojih znancev in prijateljev, učenih in drugih pomembnih mož.

Zaokrožen cikel predstavljajo portreti herojev. Stoviček, ki je upodabljanju likov narodnih herojev posvetil zlasti zadnja leta svojega nadvse plodnega življenja, se tega dela še nadalje loteva z vnaprej opredeljenim načrtom in vztrajnostjo, saj bi rad cikel tudi številčno zaokrožil. Portretiranje za narodovo zgodovino znamenitih mož mu pomeni veliko zadoščenje pri iskanju nikoli dovolj odkritega poslanstva in smisla likovnega umetnika.

Razstava bo odprta do 19. julija. Zatem naj bi jo pripravili tudi v Novem mestu.

I. ZORAN

Prsti gnetejo

Ob 85-letnici kiparja Vladimira Stovička

Slovinci imamo dva moža, ki nenehno potrjujeta, da resničnemu umetniku ustvarjalna žilica ne preneha utripati niti v njegovi pozni življenjski jeseni, če zmore ohraniti količjak mladostno zagnanega duha. Ni treba posebej ugibati, da gre za likovnika, ki sta si že oba naložila deveti križ, za 82-letnega Božidarja Jakca in Vladimira Stovička, ki prav te dni praznuje častljivo 85-letnico.

Vsaj še tri stvari so, ki zelo zblizujejo njuno življenjsko in umetniško pot: to so skupna leta študija na praški akademiji, oba sta portretista in oba v tej starosti zavidljivo aktivna in tvorna, če izvzamemo poglavitni „skupni imenovalec“, da sta oba svoje življenje posvetila umetnosti.

Poslej naj bo nekaj več besed posvečenih krškemu lavreatu Stovičku, starosti slovenskih kiparjev in našemu edinemu čistemu medaljerju. Bera njegovih del ni majhna, trenutna njegova zagnanost je zavidljiva.

Kako je že zapisal Janez Mesenel? „Zdaj, ob pogledu nazaj v svoje izmenoma razburkano in mirno življenje, ob stotinah in stotinah medalj in plaket, ploščkov, s katerih zro portreti naročnikov, znancev, prijateljev, znanstvenikov, umetnikov, herojev in drugih zanimivih ali pomembnih ljudi, ob opusu, ki zbujajo občudovanje in hkrati zasluženo spoštovanje, bi Vladimira Stovička lahko vprašali: kako se počutite, mojster, in kakšni so vaši načrti?“ In s čim drugim bi odgovoril kot z delom!

Zivahni, skorajda nervozni mojstrovski prsti še kar naprej gnetejo ščepec plastelina ali gline, jih nanašajo na podlago in modelirajo površino. Ob vsem tem pa mojstrove nekoliko utrujene, a še vedno hudo zvedave, ostre, osredotočene oči in nenehna napetost med zamisljivo in nastajajočo podobo v plitkem reliefu. Kajti sleherni Stovičkov dan je ustvarjalni dan.

I. Z.

POČASTITEV MEDALJERJA — Akademski kipar in medaljer Vladimir Stoviček je kljub visokim letom zgledno aktiven. Posnetek ga kaže (prvi na levi) med petkovo otvoritvijo razstave njegovih del v krški galeriji. (Foto: I. Zoran)

Jarmovi leseni kipi med gozdarji

V lesu čarovnice, nonet, matere, dekleta — smreke in drugi motivi

19. junija, so v parku pred Gozdarskim domom na Marofu v Kočevju odprli razstavo del akademskega kiparja Staneta Jarma. Na ogled bo do 31. avgusta, pokrovitelj pa je Gozdno gospodarstvo Kočevje.

Razstavo je odprl inž. Anton Prelesnik. Med drugim je dejal, da je

Jarmova umetnost ljudem razumljiva, Jarmova dela pa krasijo tudi prostore gozdarskega doma na Marofu. Jarm je gozdarjem in ljudem tega dela Slovenije še posebno blizu, ker ustvarja v lesu.

Zaradi slabega vremena je bila otvoritev v prostorih gozdarskega doma. V kulturnem programu je

sodeloval harmonikarski orkester glasbene šole Kočevje pod vodstvom Adija Škorjanca in nonet „Vitra“ iz Ribnice pod vodstvom Bernarde Kogovšek.

J. PRIMC

JUTRI NA MIRNI: JAVNA TRIBUNA O HRVAŠKI KULTURI

V kulturnem domu na Mirni se bo jutri ob 15.30 začela javna tribuna „Kulturno — politični trenutek SR Hrvatske“. O tem kot tudi o dosežkih, problemih, tokovih in silnicah sodobni hrvaški kulturi bodo govorili znani hrvaški kulturni in politični delavci. Udeležence tribune bo predtem sprejel predsednik trebanjske občinske skupščine Tone Zibert, ogledali pa si bodo tudi muzej kmečkega orodja na Veseli gori pri Sentrupertu.

Za delegata „prekratki“

Bodo konferenco novomeške ZKO zmanjšali?

Toliko časa pripravljena in pričakovana konferenca novomeške ZKO, sklicana 18. junija v mali dvorani novega oddelka NOB Dolenjskega muzeja, se spet ni posrečila. Za sklepčnost je bila „prekratka“ za enega samega delegata, le-tega pa ni hotelo biti niti po polnem odlogu začetka.

Dokler ni predsednik Marjan Maznik dokončno razglasil, da ob taki udeležbi konference ne more biti, se je slišalo besedovanje o tem, da je konference prevelika, saj jo sestavlja kakih 60 delegatov, in da je preštevilnost glavni razlog za nesklepčnost. Predlog o zmanjšanju konference bodo pripravili že kmalu in ga poslali v razpravo kulturnim društvom.

Očitno je, da bo konferenca lahko šele po dopustih, jeseni. Nekateri menijo, da je tako še najbolj prav, saj ZKO za zdaj ne more sestaviti niti trdnega denarne-

ga načrta niti nima ustreznega predloga za kadrovsko zasedbo.

I. Z.

„Snubač“ po boštanjsko

Komedijo Čehova igrajo po vaseh in brezplačno

Oktet Boštanjski fantje je pred leti, ko je bila v zagonu Komunistova akcija „Človek, delo, kultura“, nastopal po vaseh, nemalokrat tudi pod lipo. Po njegovih stopinjah gre

zdaj, kot kaže, gledališka skupina pri društvu „Anton Umek-Okiški“, ki je v tej sezoni naštudiral komedijo „Snubač“ A. P. Čehova.

Znana komedija na duhovit način šiba razmere v fevdalni Rusiji, ker pa človeška neumnost ne pozna meja, je bič Čehova uporaben tudi pri nas. Posedniške zvrstosti in pozerskega bahaštva, ki ju komedija smeši, namreč tudi v naših domačih logih ne manjka. Zato boštanjka predstava ni brez hvaležnega občinstva.

Boštanjski „Snubač“ se prične na moč bučno, za kar poskrbijo ob nastopu folkloristov v belokranjskih nošah fantje njihovega tria Bogajanje na odru začeta zapletati Jože Virant (delavec iz Stilleca (in njegov „nasprotnik“ Bojan Novšak (oblikovalec v istem podjetju). Hude spore vzame v roke Mateja Redenišek (dijakinja novomeške zdravstvene šole). Nastopa tudi njena sestra Simona, a le kot šepetalka.

„Snubača“ je raziral domačin Jože Novak, ki se je v taki koži prvi preizkusil. Igralcem je izgovarjavo tako izpilil, da se ne zapletajo To pa ni edina značilnost uprizoritve. Skupina se je namreč odločila igrati povsem zastonj. Njeno geslo je „Mi z vami brez vstopnine“, kar je na moč hvalevredno. Kljub temu na Vrhovem ni mogla zavrtni Pečnika, ki se je po 45 letih izseljenstva na Floridi vrnil v staro domovino in naročil pijačo za nastopajoče.

A. Z.

SLOVO OD OSNOVNE ŠOLE — V torek, 16. junija, smo se učenci 8. razreda iz Artič poslovlili od osnovne šole. Dopoldne smo predali ključ svojim naslednikom, ki obiskujejo 7. razred, zvečer pa smo imeli zabavo v avli osnovne šole. Pripravili smo tudi zanimiv program. Prisotni so bili vsi starši. Povabili smo tudi učitelje, ki so nas učili od prvega do osmega razreda, in tehnično osebje šole.

(Foto in tekst: Marinka Sotler) GLOGOV BROD 2 Artiče

MLADI DOPIŠNIK

kjer so prislutnili besedam borca, nato pa so si ogledali stalne razstave v kostanjevskem samostanu in Formo vivo.

MARJAN in DUŠKA Dom Majde Silc

V POSEBNI SOLI ŽIVAHNO

V torek, 9. junija, je bilo na osnovni šoli s prilagojenim programom „Dragotin Kette“ v Novem mestu srečanje tekmovalcev v znanju iz Vesele šole. Področnega tekmovalca so se kot gostje udeležili Suzana Soster, Vida Leskošek in Božo Kos. Nastopila sta tamburaški orkester in pevski zbor, ob koncu pa nas je navdušil Božo Kos s šaljivimi ilustracijami.

NISO VSI SPREJETI

Ko smo bili 21. maja učenci sedmih razredov sprejeti v mladinsko organizacijo, nekateri te časti niso bili deležni. To so bili učenci, ki se res ne učijo in ne opravljajo svojih nalog. Upam, da se bodo popravili in da bodo drugo leto sprejeti v ZSMS.

ANITA VIRANT OŠ Mokronog

POČITNICE

Počitnice so na pragu, mi pa se še ne zavedamo, da se je končno treba učiti, če smo med letom preveč počivali. Če smo prestali težke ure med letom, bomo tudi te zadnje.

IVICA ANDERLIČ OŠ Mokronog

OBRAMBNI DAN

V soboto smo imeli na šoli obrambni dan. Dopoldne smo spoznali kaj narediti, če je potres, požar ali letalski napad, popoldne pa smo imeli vajo.

LOJZE BOJANC COŠ Suhor

SHANKARJEVO PRIZNANJE

Katja Haier je za likovno delo prejela indijsko Shankarjevo priznanje. Kot je sporočil Zavod za šolstvo pred kratkim, je Haierjeva priznanje prejela za likovne izdelke, ki so jih poslali na natečaj v Indijo že pred dvema letoma.

M. SEVER Artiče

IZLET ZA PRIZADEVNE

Ob zaključku šolskega leta je Dom Majde Silc pripravil enodnevni izlet za najbolj prizadevne učence v interesnih dejavnostih. 40 učencev je obiskalo spomenik na Javorovici,

PRI INVESTBANKI MATE VEČ, KAKOR VAM V ŠTEDNIM KNJIŠCAM PIŠE... ZMIRAM VEČ, KAKOR PIŠE...! ВИШЕ, НЕГО ШТО ПИШЕ...!

Se ono prijazno preseljenje za študice Investbanke

PRIVREMENA KARTONSKA ŠTEDNA KASICA V LIKU ROBOTA

INVESTBANKA

SLOVENŠČINO SO ZDELALI DO KONCA — V slovenski izdaji Zabavnik št. 1538 z dne 19. junija 1981 je izšel celostranski oglas Investbanke iz Beograda, ki je pravo jezikovno skrpučalo in žali s svojo nemarnostjo slovenskega bralca, kateremu je namenjen. Pa ne samo naslov, celotno besedilo je tako izmalničeno, da je nemogoče razumeti, kako je moglo mimo vseh odgovornih v tisk. Navedimo nekaj cvetk: „Tako dala rok za njihov prihod iskao je proizvajalec. In radi našeg zahteva in želje da Robote mamu kar pre... a upamo, da nam verjamate da smo zdelali kar je najboljše, kar smo v teh prilikah mogli... Da vas ne bomo razočarali palo nam je na pamet da za vašo privremeno porabo izdelamo kartonske kasice, v liku Robota.“ Kaj, ko bi „učeni“ prevajalcem padlo na pamet, da je slovenski jezik enemu od jugoslovanskih narodov vrednota, za katero je preliv kri mnoga stoletja? (J. Saje)

Ogovarjanje dela kluba

Metlika: še druga, drugačna plat mladinskega kluba

Na zadnja vse pogostejša ogovarjanja Metličanov o delovanju mladinskega kluba ter o stanju stare kinodvorane je treba povedati še naslednje.

Res je, da je v mladinskem klubu menjava generacij. Starejši rod je pustil vse skupaj v upanju, da bo njegovo delo nadaljeval mlajši. Spreminja se tudi življenje, saj mlajše generacije niso več tako navdušene za klubski način življenja. Očitno raje ostajajo doma ali pa hodijo v „boljše“ lokale. Zdj obiskuje klub največ 20 mladincev, le člani glasbene sekcije.

Da ne bi ostal vtis, da gre le za uničevanje družbene lastnine, je

treba tudi povedati, da se v mladinskem klubu marsikaj dela. Čudno, da tega nihče ne omeni. Zadnja leta sta nastala dva ansambla. Punkovski Indust bag je imel dva koncerta pred domačo publiko, dvakrat je nastopil v Ljubljani, posnel pa je tudi štiri skladbe za radio Student. V Ljubljani imajo ta ansambel za svež veter v slovenski glasbi, v Metliki pa za mulce, ki kvarijo mladino. Drugi ansambel Mass medio, ki je tudi nastal v zadnjih letih, že igra na različnih plesih. Poleg tega je nastala še skupina za izrazni ples, ki se bo pod vodstvom Alenke Pečarič v kratkem predstavila širšemu občinstvu.

V občinski kulturni skupnosti o tem nič ne vedo, zakaj tam je že od nekdaj v čišlih samo folklorna skupina, kot da druge oblike kulture sploh ne obstajajo. Verjetno bi bilo prav, da bi ljudje iz te stavbe posvetili vsaj delček svoje pozornosti omenjenim skupinam, saj bomo le z medsebojnim razumevanjem mladi nekoga dne dostojno nasledili starejšo generacijo.

R. VLAŠIČ

GOSTOVALI NA KOROŠKEM

V soboto, 20. junija, sta lutkovna skupina osnovne šole in pevski zbor kulturnega društva Svoboda z Mirne gostovala v Selah na Koroškem. Na skupni in zelo dobro obiskani prireditvi so mladi mirniški lutkarji uprizorili „Rdečo kapico“, zbor pa je zapel nekaj pesmi. Mirenčani so obiskali tudi Gosposvetsko polje in imeli pri znanem kamnitem vojvodskem prestlu zgodovinsko uro. Ustanovili so se tudi pod Ljubeljem in se poklonili spominu na preminule internirance v nekdanjem koncentracijskem taborišču.

NOVO MESTO DOBIL NOVO KNJIŽNI CENTER ZNANEGA SVETA KNJIGE

Skoraj vsak deseti prebivalec naše republike je že član Sveta knjige. Slednji ima tudi šest klubskih centrov, prek katerih je knjižna ponudba članom še bolj približana. Šesti klubski center so uredili v prejšnji teden odprli v knjigarni Mladinske knjige v Novem mestu. Pri slovesni otvoritvi so o pomenu takih „knjižnih kotičkov“ govorili predstavniki Mladinske knjige in Sveta knjige. Izrazili so željo, naj bi novi klubski center kmalu žel sadove. Za zdaj je v širši novomeški okolici okoli 14.000 članov, ena od nalog klubskega centra pa bo vpisovati nove.

pisma
in
odmevi

26. VI. petek

1
17.05 POROČILA
17.10 RDEČA ZORA, otroška nadaljevanka
17.40 GLASBENA PARADA RADCENCI 81: PLESNI ORKESTER RADIA BERLIN
18.15 OBZORNIK
18.25 VIDIKI SOCIALNEGA DELA: SOCIALNI DELAVEC V IZOBRAŽEVANJU
Današnja oddaja bo govorila o vlogi socialnih delavcev, pedagogov, psihologov in drugih v osnovnih in srednjih šolah.

18.55 NE PREZRITE!
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 USTVARJANJE TITOVE JUGOSLAVIJE
21.05 CIRKUS
21.30 V ZNAMENJU
21.45 NOČNI KINO: RAZBOJNIKI
Tolpa napade vlak in ugrabi znanega strelca. Namesto da bi ga ubil, kolovodja sklene revolveraša le onesposobiti. Prestrelji mu obe roki. Možak, ki je bil predtem strah in trepet, se preživlja tako, da mukoma kaže svoje revolveraške spretnosti, pištolo še potegne, a streljati ne more več. Sreča mladega fanta in ga nauči vseh spretnosti rokovanja s pištolo, kajpak v upanju, da se bo v njegovem imenu maščeval roparju.

ki ga je onemogočil. Zadeva pa se izteče drugače... Taka je vsebina italijansko-španskega vesterna, polnega nasilja pa tudi nekaterih novih prijemov. 1967 ga je zrežiral Max Dillman, igrajo pa Enrico M. Salerno, Terry Jenkins, Venantino Venantini, Maria Martin, Marco Guglielmi in drugi.

27. VI. sobota

1
8.05 POROČILA
8.10 GLASBA ZA CICIBANE: KRESNICEK, 1. del
8.35 KAPITAN KUK
8.45 K. Grablješek: MOJE AKCIJE
8.55 ČAS ZA PRAVLJICO
9.25 KO UTHINE ŠOLSKI ZVONEC
9.55 JEZIK V JAVNI RABI: RAZCLENJENOST JEZIKA
10.05 CELJE 81 V OBRAMBI IN ZAŠČITI
10.35 BOLNISNICA NA KONCU MESTA
11.30 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 in 17.05 POROČILA

17.10 TRAPEZ, ameriški mladinski film
Mlade pa tudi odrasle gledalce bo film o cirkusantih gotovo pritegnil. Ljudje, ki ne poznajo strahu, bodo prikazali vrsto vragolij, v ospredju zgodbe pa bo cirkuska zvezda, zaradi katere prej uspešen cirkus kmalu propade. Film je 1966 posnel Carol Reed, igrajo pa Burt Lancaster, Tony Curtis, Gina Lollobrigida, Thomas Gomez, Johny Pulec, Katy Jurado, Sidney James in drugi.

18.50 NAŠ KRAJ
19.05 ZLATA PTICA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TELEVIZIJSKA KRIŽAN-KA
21.40 KOZMETIKA ZA POLETJE

2
17.25 Test - 17.40 Dnevnik v madžarsčini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Mali svet - 18.45 Zvočni laboratorij - 19.30 Dnevnik - 20.00 Narodna glasba 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Ona - 21.55 Predstavljamo vam

21.45 PLEMTEČA ZVEZDA, ameriški film
Ta film, ki ga je 1960 posnel Don Siegel, prikazuje dramo polindijanske družine kmalu po ameriški državljanski vojni. Glavni vlogi igra ta Elwis Presley in Steve Forrest.

28. VI. nedelja

1
9.15 POROČILA
9.20 SEZAMOVA ULICA
10.20 TALE
11.05 TV KAZIPOT
11.30 NARODNA GLASBA
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN
14.40 MELODIJE ISTRE IN KVARNERJA, posnetek festivala
16.10 POROČILA
16.15 PRISLUHNI MOJE TIŠINI, oddaja za slušno prizadete ljudi
16.55 DE ZELA NAŠIH OČETOV, gruzinski film

18.05 ŠPORTNA POROČILA
18.15 SESTANEK V NEBOTIČNI-KU
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 PARTIZANSKA ESKADRILJA
Na sporedu bo prva od petih oddaj nadaljevanke sarajevskih televizijcev. Govorila bo o bitkah partizanskih letalskih enot, scenarij sta spisala Dj. Lebović in M. Smoje.

2
17.15 Narodna glasba - 17.45 Zabavnoglasbena oddaja - 18.00 Glasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 21.00 Poročila - 21.10 Teta Luce - 21.40 Športna sobota - 22.00 Marta Argerić igra Chopina

Povejmo še, da so iz posnetega gradiva naredili tudi igrani film, ki ga je tako kot nadaljevanko režiral Hajrudin Krvavec, nastopa pa blizu 60 igralcev, med njimi Bekim Fehmiu, Ljubiša Samardžić, Radko Polič, Branko Pleša in drugi.

29. VI. ponedeljek

1
17.20 POROČILA
17.25 GLASBA ZA CICIBANE: KRESNICEK, 2. del
17.40 MOZAIK KRATKEGA FILMA: SMRT KMETA DJURICE in RDEČI CVET, jugoslovska filma
18.05 CLOVEK IN DUŠEVNA STISKA: PRAVA POT

18.35 OBZORNIK
18.45 MLADINSKA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 M. Kozina; EKVINOKIJ, opera
21.45 V ZNAMENJU

22.00 ALI SE MED SEBOJ DOVOLJ POZNAJO?
Govor bo o 14. grafičnem bienalu v Ljubljani in mednarodni izmenjavi likovnih stvaritev in izkušenj.

2
16.05 Nedeljsko popokndne - 17.30 Sobna postrežba (ameriški film) - 19.00 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.00 Koncert - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.25 Glasba iz ateljeja

30. VI. torek

1
17.30 POROČILA
17.35 KAPITAN KUK
17.45 V. Milošević: BOSANSKA ELEGIJA
18.15 OBZORNIK
18.25 ČAS, KI ŽIVI: TONČKA ČEČ
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 AKTUALNO
Dva prispevka bosta tvorila drevišno oddajo. Prvi bo govoril o preskrbi Poljakov z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, zatem pa bo hrana prikazana kot eno strateških orožij v dandanašnjih političnih razmerah.

20.55 Stendhal: RDEČE IN ČRNO
Televiziji bodo začeli predvajati sovjetsko nadaljevanko, ki bo v petih delih prikazala vsebino istoslovskega romana francoskega pisatelja Stendhala. Režiserske posle je opravil Sergej Gerasimov, igrajo pa Nikolaj Jermenko, Natalija Bondarčuk, Leonid Markov in drugi.

1. VII. sreda

1
16.45 POROČILA
16.50 JUGOSLAVIJA: ČSSR, prenos rokometne tekme
18.15 RISANKA
19.30 OBZORNIK
18.45 FESTIVAL MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV CELJE 81
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: ASFALTNA DŽUNGLA
Zapornik takoj po prestani kazni spet zbere roparsko tolpo, da bi izvedla napad. Konča pa se stvar precej drugače, kot načrtujejo zlikovci... John Huston je film posnel že 1950, in to po istoslovsnem romanu W. R. Burnett. Delo smo si že pred leti lahko ogledali v kinih in velja za izvrstno kriminalko, igrajo pa Sterling Hyden, Sam Jaffe, Louis Calhern, Jean Hagen, Marilyn Monroe in drugi.

21.55 MINIATURE: VIZIJE VIDE FAKINOVE
22.10 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarsčini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Kaj je novega pod streho - 18.45 Festival mladinskih pevskih zborov Celje 81 - 19.30 Dnevnik - 20.00 Srbska gledališča - 21.35 Včeraj, danes, jutri - 21.55 Tale - 22.55 Knjige in misli

2. VII. četrtak

1
17.55 POROČILA
18.00 ČAS ZA PRAVLJICO
18.30 OBZORNIK
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
Iskrin razvoj računalništva, telefonije in elektroobločnega varjenja

19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GLASBENI ČETRTEK
Današnja oddaja bo prikazala možnosti za poletne kulturne prireditve prizoriščnih na prostem. Kako take stvari lahko potekajo, pa bosta ponazorila odlomka iz Ljubljanskega festivala in Dubrovniških poletnih prireditev.

21.30 625
22.10 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarsčini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Družba rdečelaske Zore - 18.45 Mladost: Partizan (prenos vaterpolske tekme) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Izseljen-ska vas - 23.00 Poročila

NOVO

ZA ČLANE KNJIŽNEGA KLUBA KLUBSKEGA PROGRAMA

BOSTE ODSLEJ IZBIRALI ŠE BOLJ UDOBNO

V Novem mestu smo odprli nov, sodobno urejen klubski center

Vabimo vas, da svoj klubski center čimprej obiščete!
Do torka, 30. junija, vas pričakujemo s prijetnimi presenečenji in nagradami

5 X DA ZA VAŠ OBISK V KLUBSKEM CENTRU

- v prijetnem okolju si boste lahko podrobneje ogledali vse knjige, plošče in kasete in mirno izbirali
- bogat izbor bo izpolnil želje vse družine: ko boste vi izbirali knjigo, zase ali za darilo, bo vaš otrok tudi sam vstopal v čudoviti svet knjige
- po želji vam bo pri nakupu pomagala svetovalka
- včlanili boste lahko tudi svoje prijatelje in si pridobili lepo knjižno ali praktično nagrado
- izbrano boste odnesli s seboj in lahko takoj uživali v branju in poslušanju glasbe

KUPON za 256 din prihranka

Zdaj imate priložnost, da si po zelo nizki ceni zagotovite roman DOBERDOB Prežihovega Voranca, enega največjih slovenskih in obenem jugoslovskih pisateljev. Ta roman lahko ob prvem obisku v novem klubskem centru - hkrati s še kako drugo knjigo - kupite za samo 99,00 din, to je kar 256,00 din ceneje.

KLUBSKI CENTER
SVET KNJIGE
NOVO MESTO
Glavni trg 9

Klubski center je odprt vsak delavnik od 7. do 19., ob sobotah do 12. ure

Darilni kupon

Ob prvem nakupu v novem klubskem centru boste brezplačno dobili reprodukcijo grafike Novega mesta iz Valvasorjeve knjige SLAVA VOJVODINE KRANJSKE, 1689. To lepo darilo vas čaka samo do 30. junija 1981.

S seboj imejte člansko izkaznico in darilni kupon.

KLUBSKI CENTER
SVET KNJIGE
NOVO MESTO
Glavni trg 9

Klubski center je odprt vsak delavnik od 7. do 19., ob sobotah do 12. ure

**Železniško gospodarstvo Ljubljana
PODJETJE ZA TURIZEM, TRANSPORT IN
GOSTINSTVO
LJUBLJANA**

TTG VAS VABI NA 10-DNEVNE POČITNICE ŠIROM PO JADRANSKEM MORJU:

		CENE: pred sezono in po njej		v sezoni	
Otok Krk	MALINSKA	4.700		5.050	
Otok Pag	MANDRE	4.000		4.170	
Otok Brač	POSTIRA	4.050		4.710	
Otok Vis	KOMIŽA	3.630 - 4.630		3.830 - 6.030	
Otok Vis	VIS	3.210 - 3.460		3.860 - 4.560	
PRIMOŠTEN		4.655		4.910	
NOVIGRAD		2.605			
POREČ		2.955			

TTG VAS VABI TUDI NA ENODNEVNE IZLETE Z ZELENIM VLAKOM:

- KUMROVEC IN ATOMSKE TOPLICE 27. 6. 1981
- BENETKE 27. 6.; 4. 7.; 18. 7.; 1., 15., 29., 8. 1981
- LIENZ 4. 7. 1981

PRIJAVITE IN INFORMIRATE SE LAHKO V TURISTIČNIH POSLOVALNICAH TTG:

LJUBLJANA, Titova 40, tel. 311-851, 317-366
MARIBOR, Partizanska 50, tel. 28-722
CELJE, Titov trg 1, tel. 23-448
POSTOJNA, Tržaška 4, tel. 21-244
PULJ, Mate Balota 4, tel. 23-629
PORTOROŽ, Plažni objekt II., tel. 75-670
Rogaška Slatina, Železniška postaja, tel. 811-488
KOPER, Pristaniški trg 7, tel. 23-491

477/26-81

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

AVTO GOREL - Minulo sredo okoli 8. ure zvečer sta se Ciril Lamovšek iz Sentrupeta in Jože Drobne iz Struge peljala z osebnim avtom od Trebnjega proti Mirni. Med vožnjo sta opazila, da se izpod pokrova motorja kadi. Ustavila sta in začela gasiti. Pomagali so tudi drugi. Škode je za 3.000 din.

OB MEPEL - V Škocjanu je 12. junija dopoldne izpred trgovine kmetijske zadruge izginil neregistriran moped, last Martina Sinkovca iz Telčice pri Sevnici.

PO STROJČKA - V času od 14. do 16. junija je neznan tat odnesel Igorju Kotniku iz Novega mesta brusilni in vrtni stroj, vredna 16.000 din. Nepridiprav se je priplazil čez balkon, šel skozi stanovanje v garažo, vzela strojčka, odprl z notranje strani garažna vrata in izginil.

REZERVNI DEL? - Od 11. do 12. junija je iz barake SGP Pionir v Gotni vasi izginil del kompresorja za nabijanje zraka. Kdo je potreboval rezervni del, vreden 10.000 din, poizvedujejo.

PEŠEC UMRL NA MAGISTRALI

Minuli četrtek ob 14. uri je Anton Klančnik iz Krizevcev, zdomec v ZR Nemčiji, vozil tovornjak s priklopnikom zahodnonemške registracije iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Gmajni mu je v levem preglednem ovinku z desne skoraj prišel kolona cestne pešce, 47-letni Franc Glavan iz Ravnega pri Raki. Tovornjakar se je izogibal, zavil v levo, vendar je pešca kljub temu zbil z desnim delom tovornjaka, prikolica pa ga je prijel in odvelka. Glavan je bil takoj mrtev. Tovornjak se je obrnil nazaj proti Zagrebu ter se prevrnil. Promet je bil do 19. ure enosmeren.

„POČITEK PRI BELEM DNEVU“ - Minuli petek se je v največji predpoletni vročini v križišču pred tovarno zdravil Krka v Ločni takole „ulegal“ kamion podjetja Gorjanci. Ranjenih in škode ni bilo, le promet je bil nekaj časa oviran. (Foto: J. P.)

KRONIKA NESREČ

BREZ IZPITA - Peter Jaklič iz Ljubljane je v nedeljo okoli enajste peljal z osebnim avtom od Novega mesta proti Metliki. VV blagem desnem ovinku mu je nasproti pripeljala kolona avtomobilov. Eden od njih je prehitel, Jaklič se mu je umaknil v desno. Za njim je peljal z motornim kolesom 16-letni Ivan Zlogar iz Bereče vasi. Fant, ki nima vozniškega dovoljenja, se je zaletel v Zlogarjev avto. Odpeljali so ga v bolnišnico.

PO SREDI CESTE - Stane Kumlj iz Podgozda je 21. junija dopoldne peljal z osebnim avtom proti Laščam. V desnem, nepreglednem ovinku je vozil po sredini ceste, ko mu je nasproti pripeljal z osebnim avtom Martin Kužnik iz Stavče vasi. Kužnik je avto ustavil, vendar je Kumlj kljub temu trčil vanj, pri čemer je bil ranjen 79-letni Franc Kužnik.

DVA RANJENA - Sašo Urbančič iz Uršnih sel je v soboto dopol-

Pri „Elektru“ nered?

Rednim plačnikom brez besed odklopili tok - Kje so kopije opominov? Primer B. Pavlina iz Novega mesta

Podjetje „Elektra“ v Novem mestu bo imelo v kratkem opravka na sodišču; tožilo ga bo nekaj ljudi, ki jim je „Elektra“ brez besed in ob plačanih računih za elektriko mirno odklopil tok.

Za tako početje „Elektra“ je značilna zgodba Borisa Pavlina s Ceste herojev 32 v Novem mestu. Bilo je 9. junija. Pavlin je ob 19. uri prišel domov, žena, ki je bila doma že ob tihem popoldne, mu je povedala, da ni elektrike, sosedje pa jo imajo. Klicala je službo za odpravo napak, dežurnega električarja. Ta je ob 17. uri res prišel in ugotovil, da ni nobene napake, pač pa da so preprosto odklopili tok.

Pavlin je nato poklical enega od vodilnih „Elektra“, mu razložil stanje in seveda tudi povedal, da so vsi računani plačani, da ni njegova družina dolžna „Elektru“ niti pare. Tovariš z „Elektra“ je nekaj poskušal urediti, vendar mu ni uspelo. Pavlin je nato sam klical, tako pravi, dežurnega bremenilca, ki je rekel, da

ga nič ne briga, če imajo tok ali ne. Kar ima povedati, naj pove drugo jutro zjutraj.

Večer so Pavlinovi prebili ob sveči in brez televizorja, kar ni pri tem programu nobena škoda, drugo jutro že ob 6. uri pa je bil Pavlin pri „Elektru“. V pogovoru z direktorjem, sekretarjem in vodjo oddelka seznama dolžnikov je slišal, da je dolžan 110 din za nekakšen samoprivepek izpred več kot leta dni, da so mu poslali že dva opomina itd. Pavlin je povedal, da je plačal vse račune, kar pa se opominov tiče, naj pokažejo kopiji, saj vendar mora obstajati. Kopij niso našli. Da bi bila mera polna, so pa tudi ugotovili, da pri Pavlinovih sploh niso imeli zakonske osnove za izklop elektrike. Od izdaje spornega računa do izklopa je namreč preteklo več kot leto dni.

Ob 6.20 je Pavlinova družina spet imela elektriko.

Je bilo vse to potrebno? Ali je res mogoče, da „Elektra“ ne ve, kdo mu je zares dolžan in kdo je pravnal obveznosti? Kje so kopije opominov, če jih res pošiljajo tako vneto? Razumemo, da nekomu, ki so ga dokazano dvakrat opozorili, kaj se bo zgodilo, ker ni plačal, morajo vzeti tok, razumemo tudi, da se „Elektra“ lahko zmoti, potrošnik pa pozabi plačati, zato tudi so opomini. Ni pa mogoče razumeti, kako lahko izklopijo elektriko kar tako - „na suho“, brez dokazljivih opominov ali celo nekomu, ki „Elektru“ nikoli ni bil nič dolžan. Električna je tako draga, da bi tisti, ki jo še lahko plača, zares zaslužili malo več ljubeznivosti.

Zgodba Borisa Pavlina ni osamljena, „Elektru“ lahko postrežemo s podobnimi neprijetnimi dogodivščinami njegovih strank ob katerikoli uri dnevi, kot bi rekel dober trgovec, kar pa naši ljubi električarji očitno niso.

M. B.

NEPREVIDNA ŠOLARKA

Janez Barborič iz Snetjošta je 17. junija popoldne peljal z osebnim avtom po Cesti herojev proti Cesti komandanta Staneta v Novem mestu. Ko je bil pri osnovni šoli že mimo prehoda za pešce, je z desne strani stopila pred avto 8-letna učenka Nataša Gašper iz Novega mesta. Deklica je bila na srečo le laže ranjena.

KDO JE UKRADEL VAŠKEGA JEZUSA?

Vaščan Breške vasi je 17. junija zvečer obvestil miličnike, da je neznan storilec ukradel s križa sredi vasi kipec Jezusa. Plastika je bila lesena, visoka 50 cm, zlikovec jo je odnesel skupaj z desko. Za nepridipravom je ostalo nekaj zanimivih sledi.

ČOLN „ODNESLO“ V GARAZO

V noči na 13. junij je bil s Krke pri Breški vasi ukraden privezan in zaklenjen čoln, last Milana Terzina iz Trebnjega. Plovilo je med brati vredno 15.000 din. Sentyernejški miličniki so čoln našli v garaži Antona in Ivana Praznika v Pristavici. Možaka sta utemeljeno osumljena, da sta čoln naložila na traktorsko prikolico in odpeljala.

ČRNA RADIJSKA POSTAJA

Miličniki so v kontroli prometa 17. junija ustavili tudi F. M. iz Čučje mlake, sicer pa zdomca v ZRN. V avtu so našli in zasegli radijsko postajo, za katero lastnik nima dovoljenja.

GROZIL Z OGNJEM

V ponedeljek ob 4.35 so šentjernejški miličniki pridržali na hladnem 64-letnega Ivana Viranta iz Stare vasi. Možak je zvečer prišel pijan domov ter grozil svojem. Med drugim je rekel, da bo hišo zažgal ter se obesil. Domačim so morali pomagati miličniki.

Zažgal očetovo gospodarsko poslopje

Požigalca so odpeljali na psihiatrični oddelek bolnišnice

V Petek, 19. junija dopoldne, je J. M. iz Trebnjega zažgal v Starem trgu gospodarsko poslopje svojega očeta, ki prebiva v domu za ostarele v Impoljci.

Kot so ugotovili preiskovalci, je Miklič okoli 11.30 v kuhinji vzel vžgalice, se odpravil na pod ter tam zažgal kup slame. Ogenj je hitro zajel senik in hlev ter ogrožal sosedovo gospodarsko poslopje in garažo. Ogenj so pogasil gasilci iz štirih krajev. Škode je za 300.000 din. Požigalca so odpeljali na psihiatrični oddelek novomeške bolnišnice.

USODNO SEKANJE OVINKA

V nedeljo nekaj pred deseto zvečer je 30-letni Branko Zlogar s Suhorja vozil z osebnim avtom od Metlike proti Slamni vasi. Pred Svržaki je dvojni nepregledni ovinek. Desnega je Zlogar izpeljal, levega pa sekal, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljal 46-letni Danijel Vladič iz Metlike. Vladič je zaviral, vendar sta z Zlogarjem trčila, pri čemer je slednjega vrгло iz avta. Bil je takoj mrtev. Vladič in žena pa ranjena.

SMRT MLADEGA TRAKTORISTA

V sredo, 17. junija ob 13.30, je 15-letni Jože Vir iz Gor. Kamenja peljal s traktorjem Zetor in priklopnikom od doma proti Hmeljniku. Petsto metrov od vasi je fantič, ki je hodil v 8. razred bršlinske osnovne šole, zapeljal z vauške poti v levo. Traktor se je prevrnil in pod sabo pokopal mladega voznika. Jožko je bil takoj mrtev.

MOJSTRI BELIH SMUČIN V KRKI - Najboljši jugoslovanski smučarji, člani alpske tekaške in skakalne reprezentance, so bili v ponedeljek gostje tovarne zdravil Krke, ki je članica jugoslovanskega smučarskega sklada.

Elan je najuspešnejši

Nogometaši Elana zasedli 4. mesto, v ligi pa sta ostali tudi moštvi Bele krajine in Kocevja

Šele v zadnjem kolu zahodne skupine slovenske nogometne lige je prišlo do odločitve, kdo bo moral v prihodnji sezoni zapustiti tekmovalje v tej konkurenci. To na srečo ni nobeno od dolenskih moštev, čeprav sta bila pred zadnjim kolom tako Bela krajina, zlasti pa Kocevje še v nevarnih vodah. Obe moštvi pa sta v zadnjem kolu na domačem igrišču zmagali. Litija pa izgubila na gostovanju in pristala na repu razpredelnice. Najbolj so gotovo zadovoljni nogometaši novomeškega Elana, ki so po odličnem drugem delu zasedli četrto mesto.

JESENICE - ELAN 1:2 (1:0) - Novomeščani so se po odlični seriji z zmago v gosteh poslovlili od letošnje zanje uspešne sezone, ko so s 30 točkami, kolikor jih imajo tudi tretje Jesenice, zasedli četrto mesto. Na Jesenicah so po prvem polčasu sicer vodili domačini, vendar so Novomeščani v drugem delu prevzeli pobudo in najprej izenačili in nato zabil še zmagoviti gol. Oba zadetka za Elan je dosegel Janežič.

BELA KRAJINA - STOL 3:0 (1:0) - Na zadnji tekmi, ki je bila po dolgem času (zaradi preurejanja stadiona za športno prvenstvo LAO)

MED STAREJSIMI ČLANI ZEVIK

Na nedavno končanem dolenskem prvenstvu v kegljanju za starejše člane je bil najboljši Zevnik (Vseh devet), ki je podrl 789 kegljev; drugi je bil Romih (783), 3. Rodič (782), 4. Todič (769), 5. Vovk (751) itd.

MLADINA TEČE - Zadnje osnovnošolsko in srednješolsko prvenstvo v krosu na novomeškem stadionu je znova dokazalo, da mladina rada teče in da je prav množičnost najboljša osnova za nadaljnji kakovostni razvoj.

Dve medalji na finalu APJ

Pet novomeški atletov na finalnem tekmovalju - Najboljši Kleta z 2. mestom

Na finalno tekmovalje za atletske pokal Jugoslavije, ki je bilo zadnje soboto in nedeljo v Celju, se je uvrstilo tudi pet članov novomeškega atletskega kluba. Najboljšo uvrstitev je dosegel Koleta, ki je s palico preskočil 460 cm in zasedel drugo mesto. Čujnik je kopje vrgl 71,90 m in se uvrstil na tretje mesto, metalec diska Okleščan pa je bil z rezultatom 51,76 m četrti. Kranjčič je v troskoku preskočil 14,85 m in se uvrstil na deseto mesto, 11. mesto pa sta zasedla Mohorovič v teku na 5.000 m s časom 14:25,0, kar je njegov osebni rekord, in Malnar v metu kladiva.

Zal se zaradi neresnega odnosa nekaterih članov Novomeščani niso pojavili na startu štafetnega teka 4x100 m, čeprav so se na prejšnjem tekmovalju uvrstili med 12 najboljših štafet v državi. Zato ne bodo samo plačali denarni kazni, marveč njihova štafeta ne bo smela nastopiti na tem tekmovalju prihodnje leto.

Šport

RAJLIČ ZMAGAL

Prejšnjo soboto se je boksarskega tekmovalja na Vrhniku udeležil tudi Stražan Mirko Rajlič in po točkah premagal Jakupovića. Konec julija se bo Miro pred domačim občinstvom pomeril z Ivico Perovićem, drugim s prvenstva Jugoslavije, kar bo gotovo najbolj zanimiva borba boksarskega srečanja v Straži. Jeseni pa namerava Rajlič z Metličanom Jankom Guštinom na mednarodno boksarsko tekmovalje v Francijo.

USPEŠEN PLAGVALNI TEČAJ

Na plavalnem tečaju v bazenu OS Grm se je 24 učencev novomeške OS Katja Rupena naučilo plavati. Tako bodo učenci gotovo prijetneje preživljali počitnice ob morju, rekah in bazenih, bolj brezskrbni pa bodo lahko tudi njihovi starši.

KOČEVARJEVA TRETJA V DRŽAVI

Novomeška telovadka Kočevarjeva je z uvrstitvijo na tretje mesto na državnem prvenstvu v športni gimnastici, ki je bilo prejšnji teden v Prilepu, dosegla lep uspeh. Kočevarjeva je zbrala 71,10 točke in za dve točki zaostala za zmagovalko, letošnjo državno prvakinja Zupančičevo iz Ljubljane.

S. PODKORITNIK DOLENJSKI PRVAK

Zadnje nedeljo je bilo v Metliki v odlični organizaciji tamkajšnjega šahovskega kluba in delovne organizacije Beti hitropotezno šahovsko prvenstvo Dolenjske. V predtekmovalju je v treh skupinah igralo trideset šahistov. Med mladinci je postal prvak Dolenjske Oskar Savarin iz Novega mesta, drugo mesto je zasedel Marjan Kastelic, tretje pa Luzar Emil, sledijo: Mutič Jure, Damjan Plut, Bojan Černac. Članski prvak pa je Stane Podkoritnik iz Kočevja, drugo mesto si je priboril Jože Pucelj (Nm), tretji pa je Ivica Milič (Nm); sledijo: Egon Petric (Metlika), Mirko Čuk (Kočevje), Slobodan Ivčič (Ko), Tone Škerlj (Nm), Peter Dolar (Me), Siniša Božović (Nm), Stefan Ščap (Nm), Slavko Bedič (Crnomejl), Sandi Černac (Zužemberk). V tolažinski skupini pa so se uvrstili: Franc Mestek (Ko), dr. Miran Lapajne (Nm), inž. Ivan Kostelec (Me), Janez Dragoš (Cr), Marjan Balkovec (Cr) itd.

ZMAGA TREBANJSKIH KEGLJAČEV

Na 4. srečanju športnikov pobratenih občin Trebnje, Velika Gorica, Iljasa in Obrenovca so se pomerili tudi kegljači. Na kegljišču v Ivančni gorici so se trebanjski kegljači in kegljačice pomerili z Veliko Gorico. Trebanjci so zmagali v obeh konkurencah v disciplini 6x100 lučjev. Moški so zmagali z rezultatom 2403:2302, ženske pa 2303:2030. Med posamezniki pa so se izkazali Goleš (440), Bartoij (423) in Gričar (416) pri domačih ter Koterman (419) in Veselič (404) pri gostih. Pri ženskah je Trebanjka Vebrova podrla 417 kegljev, Vargova iz Vel. Gorice pa 375.

Sevnica ugnala Slovenijo

Rokomet kot v starih časih - Manjkali le Šumej, Doblekar in trener Silc - Preporod do jeseni?

Vse je bilo kot v najboljših letih sevnškega rokometista. Tako kot se zlepa ne je bila polna tribuna igrišča pri Partizanu. Sevnškim rokometnim delavcem je uspelo nekaj, kar je skoraj nepojmljivo za razmere v tem športu v občini. Sevnški dres je namreč oblekla vrsta nekdanjih uspešnih Sevnčanov, ki so to še zmeraj, le gole polnijo ali branijo drugod. Povod za to pa je bilo gostovanje izbrane mladinske vrste Slovenije. Tudi to trenira Sevnčan Janez Simončič. Moštvo mladincev Slovenije je igro začelo trdo. Vsaj v prvem polčasu so brezkompromisno narekovali tempo, čeprav je bilo dostikrat videti, da veterani ne igrajo s polno paro. Lepa igra je sledila po polčasu 11:8 v prid Slovenije. Mladinci so v drugem polčasu celo sedemkrat izenačili,

li, kar vseeno ni bilo dovolj, da bi uveljavili premoč. Sevnščani so jih odpravili z 28:23. Span je v vrsti domačinov zatresel nasprotnikovo mrežo 6-krat, Svažič in J. Knježević vsak po petkrat, Trbovc in poštvovalni Vavtar pa po štirikrat. Med ekipo Slovenije so bili najuspešnejši streli: Medved (7 zadetkov), Čerňič (6), Završnik (5) itd. Začelje v ligi za Sevnščane je vsekar hladno tuš za rokometni potencial te občine. Možnosti sicer res niso zaviljeve; nimajo dvorane za zimске priprave, še manj pa denarja, da bi lahko hodili na priprave drugam. Nekateri vseeno govorijo o renesansi sevnškega rokometista že to jesen. Če bi tako kot na tem srečanju strnili sile, to ne bi bilo težko.

A. 2.

DOLENJSKI LIST

SAMO ŠE DO 10. JULIJA 1981
monografija „Božidar Jakac in Dolenjska“
po prednaročniški ceni 600 din

Zaradi izrednega zanimanja je podaljšana predprodaja
MONOGRAFIJE „BOŽIDAR JAKAC IN DOLENJSKA“
do 10. julija 1981
200 strani, 88 barvnih in 112 črnobelih reprodukcij
Z nakupom si boste zagotovili izredno umetniško delo, ki naj ne manjka na
nobeni knjižni polici.
Prednaročniška cena 600 din.

NAROČILNICA

Podpisani (a)
Naslov
Zaposlen (a)
Številka osebne izkaznice izdana od
Nepreklicno naročam izvod(ov) monografije „BOŽIDAR JAKAC IN
DOLENJSKA“
Račun bom plačal v enem, dveh obrokih
(ustrezno podčrtajte)

.....
(lastnoročni podpis)

Naročilnico izrežite in jo v kuverti ali nalepljeno na dopisnico pošljite na naslov: DITC
TOZD časopis Dolenjski list, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto.

Mercator - Rožnik

tozd Gradišče Trebnje

vabimo vas na
RAZSTAVO POHIŠTVA
v osnovni šoli Trebnje
od 1.7. do 15.7. 1981
od 9. do 18. ure

ugodnosti: prodaja na potrošniški kredit,
10-odst. popust na razstavljeno blago,
5-odst. popust na ostalo blago, kupljeno v času
razstave
brezplačna dostava na dom do 25 km

**pridite,
oglejte si,
izberite!**

Medkrajevni potniški promet
SAP LJUBLJANA, n. sol. o.
LJUBLJANA
Središka ul. 4

Odbor za delovna razmerja TOZD „TURBUS“ –
avtobusni promet LJUBLJANA, Središka ul. 4,

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

- VOZNIKA na relaciji ŽUŽEMBERK – LJUBLJANA s stalnim bivališčem v Žužemberku ali bližnji okolici
- VOZNIKA na relaciji HINJE – LJUBLJANA s stalnim bivališčem v Hinjah ali bližnji okolici
- VOZNIKA na relaciji STRUGE – LJUBLJANA s stalnim bivališčem v Strugah ali bližnji okolici
- VOZNIKA na relaciji VIDEM DOBREPOLJE – LJUBLJANA s stalnim bivališčem v Vidmu – Dobrepoljah ali bližnji okolici

POGOJ:
šola za voznike motornih vozil, opravljen izpit D kategorije.
Možnost prijave imajo tudi kandidati brez opravljenega
izpita D kategorije. Opravljenje izpita D kategorije omogoči
temeljna organizacija.

Kandidate vabimo, naj pisne vloge pošljejo v 15 dneh po
objavi na naslov INTEGRAL – Medkrajevni potniški promet
SAP, LJUBLJANA, Kadrovske soc. odd., Središka ul. 4.
Za navedena dela traja poskusno delo v skladu z določili
samoupravnih aktov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8
dneh po opravljeni izbiri.

487/26–81

OSNOVNA ŠOLA „BAZA 20“, DOLENJSKE
TOPLICE

RAZPISUJE OPRAVILA IN NALOGE

– TAJNICE ŠOLE ZA DOLOČEN ČAS

Prijavijo naj se kandidati, ki imajo končano srednjo admini-
strativno ali ekonomsko šolo

Prijave sprejema delegacija zbora delavcev v svetu šole 15 dni
po objavi razpisa.

488/26–81

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
„DJURO SALAJ“, KRŠKO

OBJAVLJA
PROSTA DELA OZ. NALOGE ZA:

TOZD TRANSPORT

POMOČ PRI IZVRŠEVANJU PREMİKALNIH NA-
LOG (za 6 delavcev)

- Pogoji:
- osnovna šola
 - izpit za premikača, kretnika in zavirača ali
 - NK delavec z možnostjo priučitve
 - 6 mesecev delovnih izkušenj
 - odslužen vojaški rok
 - delo v treh izmenah

TOZD KOMERCIALA

ADMINISTRATIVNO DELO PRI IZDAJANJU
GOTOVIH IZDELKOV – za 1 delavca

- Pogoji:
- poklicna trgovska šola
 - eno leto delovnih izkušenj
 - delo v treh izmenah
- Navedena dela oz. naloge so za nedoločen čas, s polnim
delovnim časom. Prijave sprejema kadrovska služba naše DO
15 dni po objavi oglasa. Kandidati bodo pisмено obveščeni
o izidu izbire v 30 dneh po izteku oglasa.

ISKRA AVTOMATIKA
LJUBLJANA, n. sub. o.

TOZD Tovarna elektrospojnih vezij
Novo mesto, o. sub. o.
Ragovska c. 7a

razpisuje

javno prodajo tovrnega motornega vozila KOMBI IMV
1600 SUPER – letnik 1975
Izključna cena 20.000 din.

in

osebnega avtomobila Renault 12 – letnik 1975.
Izključna cena 40.000 din.

Javna prodaja – licitacija bo na dvorišču TOZD ELA,
Ragovska c. 7a, dne 30. 6. 1981 ob 11. uri.
V ceni ni vračunan prometni davek.

„SOP“, SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDU-
STRIJSKO OPREMO KRŠKO, KOMISIJA ZA DE-
LOVNA RAZMERJA TOZD OPREMA KRŠKO,
CKŽ 141,

objavlja prosta dela oziroma naloge

TRANSPORTNEGA DELAVCA

- Pogoji:
- odslužen vojaški rok
 - mlad in fizično zdrav
 - poskusna doba 3 mesece
- Stanovanj ni.
Razpisna dela se nanašajo na opravljanje del pri prenašanju
opreme iz proizvodnje, nakladalna in razkladalna dela in
embaliranje.
Pismene prijave sprejema kadrovska služba 15 dni po objavi
oglasa.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po objavi
oglasa.

485/26–81

11 PRILOGA

BRIGADIRSKA PESEM V SUHI KRAJINI

Začetek junija v Suhi krajini že nekaj let označuje prihod brigadirjev iz najrazličnejših krajev Jugoslavije. Za tri mesece se „zakopajo“ v tako prijetne hribočke in vasiče na njih, zbudijo z veselo brigadirsko pesmijo in ropotom krampov in lopat po marsikje precej skalnati zemlji iz omtvelosti te suhokrajinske kraje. S svojo neverjetno voljo in delovnim elanom vabijo domačine v boj z zaostalostjo, nerazvilstostjo, ki pesti te prijetne suhokrajinske zaselke po hribočkih.

Tudi letos v Suhi krajini ni nič drugače. Prva izmena 160 brigadirjev iz Sežane, Dervente, Bajine Bašte in Podravske Slatine nadaljuje v preteklih letih začeto delo. V treh mesecih se bo v teh krajih zvrstilo okrog 700 brigadirjev tako rekoč iz vse Jugoslavije, v drugi izmeni pa se jim bo priključila tudi brigada zdomcev iz Nemčije. Skupaj z okrog 4.600 brigadirji, ki bodo letos vihteli krampe in lopate na zveznih in republiških mladinskih delovnih akcijah v Sloveniji, bodo uresničevali osnovni cilj mladinskega prostovoljnega dela: pomagati manj razvitim krajem in območjem k hitrejšemu razvoju in k dohajanju napredka. Mladinske delovne akcije tako dokazujejo, da niso same sebi namen, da niso nikakršna romantika, ampak sestavni del družbenih prizadevanj za hitrejši razvoj. Za brigadirji bodo ostale popravljene in razširjene ceste, novozgrajeni

vodovodi, predvsem pa zavest teh ljudi, da niso pozabljeni, da jim hočemo pomagati; v mladih pa tako prijeten občutek koristnosti, številne nove prijateljske vezi, čut za solidarnost in požrtvovalnost.

Slavica Čubelič, mlada brigadirka iz Podravske Slatine, ki je letos drugič na akciji, je mikavnost in koristnost mladinskih delovnih akcij strnila v nekaj kratkih, a zanimivih stavkov: „Ko greš enkrat na akcijo, se naležeš tega vzdušja in prijateljstva med brigadirji in greš tudi drugič. Delo ni preveč težko, če pa dobimo nekaj žuljev, ni tako hudo. Ljudje so zelo gostoljubni. Sprejeli so nas izredno dobro. Prinašajo nam pijačo, sokove, sadje... Vidimo, da je tem krajem in tem ljudem res treba pomagati. Na vsakem hribu, ki so med sabo precej oddaljeni, je nekaj hiš, pa nimajo vodovoda, ceste so slabe. Vemo, da sami ne morejo tega narediti. Zadovoljni smo, da jim lahko pomagamo. Tudi če smo utrujeni in roke žuljave, nas žene zavest, da bodo ti jarki, ki jih kopljemo, v korist domačinov, da bodo dobili vodo.“

Pa ne misli tako samo ona, ampak tudi drugi brigadirji. Mladi so se z nežnimi, pa vendarle krepkimi rokami in močno voljo zagrizli v teren. V nekaj dneh je ostalo za njimi izkopanih že veliko metrov jarkov, v katerih bo po ceveh pritekla voda v mnoge suhokrajinske vasiče.

Marsikje še ne letos, zato pa gotovo prihodnje leto. Brigadirje smo srečali na treh deloviščih. V trebanjski občini brigadi Nikola Miljanović iz Podravske Slatine in Kadinjača iz Bajine Bašte kopljeta jarke za vodovod Svetinja-Dolenji vrh-Rdeči kal-Šmaver v dolžini 4 kilometre. Brigada Ivo Lola-Ribar iz Dervente se pod vodstvom komandanta Pera Tomića zagrizeno in zelo uspešno spopada s kopanjem jarka za vodovod Dešeča vas-Žužemberk v dolžini 3,5 kilometra v novomeški občini. Brigada Srečko Kosovel iz Sežane pa koplje jarek za vodovod Smuka-Stari Log v kočevski občini v dolžini 4,5 kilometra. V programu imajo še gradnjo ceste Gradenc-Žužemberk in nekaterih cest v grosupeljski občini. Vendar se bodo tega lotile brigade v drugi in tretji izmeni. Program bodo z nekaterimi deli lahko celo razširili, saj brigadirji hitijo in marljivo kot črvi kopljejo po suhokrajinski zemlji. Skupaj bodo predvidoma opravili 75 tisoč norma delovnih ur, vrednost opravljenega dela pa naj bi preseгла 12 milijonov.

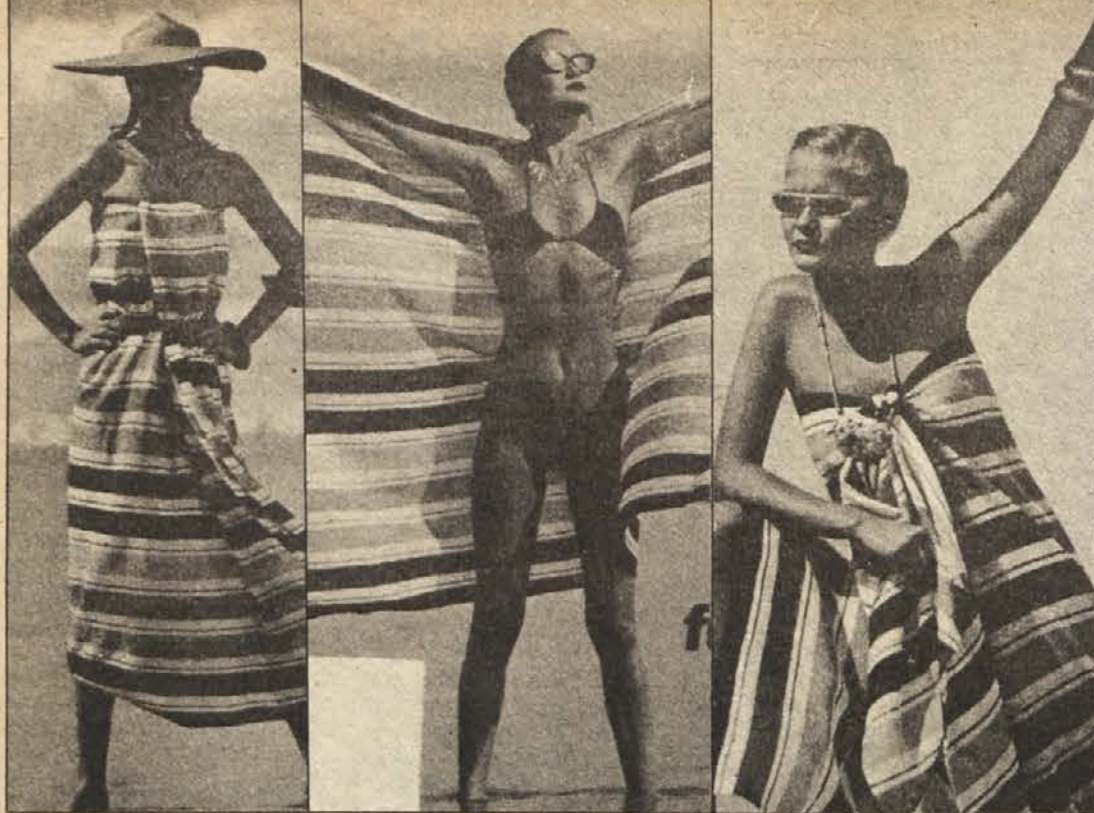
Medtem ko so brigadirji pretekla leta prebivali v dveh naseljih, je letos urejeno skupno v Žužemberku. Ob osnovni šoli so postavili še štiri montažne hiše Jelovica, tako da se brigadirji prijetno počutijo, kar so tudi sami potrdili. Tudi če se pojavi kakšna težava, vse zelo potrpežljivo prenašajo, pravi komandant

akcije Tone Anderlič, ki letos že drugič opravlja to delo. Tako ni bilo težav, čeprav je bilo v prvih dneh, ko so se brigadirji utrujeni in preznojeni vračali v naselje, bolj zasilno kot ne urejenih le nekaj pip z vodo. Sedaj so tudi to že popravili z nekaj tuši. Komandant je zadovoljen, pravi, da dela v redu potekajo, saj so brigadirji pridni in zagrizeni kot mravlje. Dobro so se ujeli, razumejo se, pa tudi domačini so jih izredno lepo sprejeli, kar je še kako pomembno za delovni polet. S skupnim naseljem bodo prihranili tudi precej stroškov, čeprav so delovišča precej daleč in je dolga vožnja do njih z avtobusom. Na najbližje delovišče v Dešeči in Budganji vasi pa se mladi Bosanci iz Dervente odpravljajo kar peš, čeprav imajo včasih tudi uro hoje v eno smer.

Seveda delo na trasah ni edina stvar, ki jo brigadirji počno. Po kosilu in počitku se udeležujejo v naselju različnih interesnih dejavnosti. Obiskujejo foto tečaj, radiamaterski tečaj, prvo pomoč in tečaj cestnoprometnih predpisov. Trikrat na teden se popoldne mnogi kalijo tudi v mladinski politični šoli Edvarda Kardelja. Izdajajo tudi svoje biltene in stenčase. Zvečer pa se dobijo ob tabornem ognju, od koder odmeva vesela brigadirska pesem, ki nosi radost in napredek v odmaknjene in zaostale suhokrajinske vasi.

JOŽE SIMČIČ

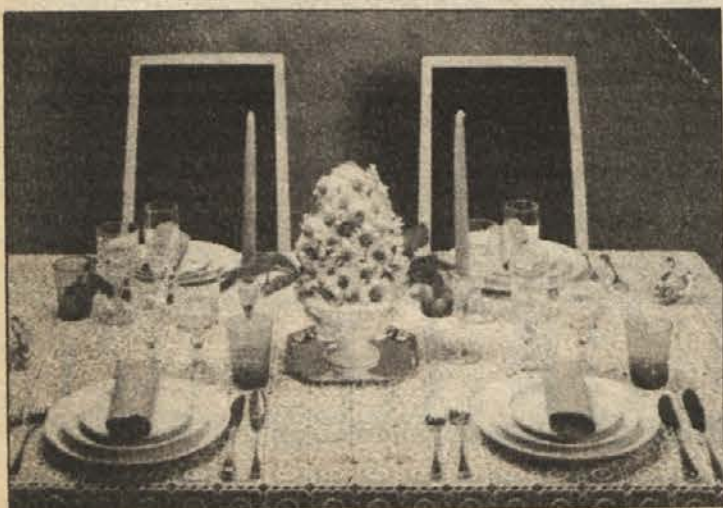

samo brisača

Za mlade, suhe in spretne bo morda dobrodošla zamisel o navadni večji frotirasti brisači, ki jo spremenite v model za na plažo. Brisača ali kos pisanega frotiraste-ga blaga naj bo vsaj 100 cm široka in 150 cm dolga. Če konce spredaj

zavežete v „mašno“ — bo model obleke brez naramnic. Še laže pa enako modno novost naredite samo s čvrstim zatikom blaga na prsih (če se vam zdi nujno, uporabite še zaponko) pa priveže-te pas.

poletno slavlje

Družinske slovesnosti, ki jih počastite v krogu prijateljev, so poletni drugače pripravljene in okrašene kot v ostalih letnih časih. Prt je lahko rožast, serviete enobarvne v ustreznem tonu, sopek pa iz travniških marjetic. Če imate goste zvečer, le namestite na mizo kakšno svečo. To prispeva k bolj slavnostnemu vzdušju, vsrka pa tudi precej cigaretnega dima.

Kuha PETER BEVČ

gobe, češnje, borovnice

LIGNJI V SOLATI
GOBOVA JUHA
GOBICE S SMETANO
LISIČKE Z JAJČKOM
Z GOBAMI
PIRE KROMPIR
SOLATA
ČEŠNJEV ZAVITEK
PEHTRANOVA POTICA
BOROVNICE
SVINSKI ZREZEK
Z GOBAMI

Lignje, sveže ali zmrznjene, kupimo v ribarnici. Očistimo jih pod tekočo vodo. Očiščene cele dušimo v kozici z malo maščobe. Ko dobe lepo belo barvo in postanejo mehki, jih odstranimo in ohladimo. Ohlajene zrežemo na kolobarje in naredimo solato. Za solato potrebujemo narezane lignje, na kolobarje narezane kisle kumarice, olive, kisle gobe, paradiznik, veliko sesekljane česna, gorčico, sol, poper, sesekljan peteršilj, belo vino, kis in olivno olje. Solato dobro premešamo in pusti-

mo stati v hladilniku 2 uri. Na isti način lahko pripravimo piščančevo solato, ribjo solato, rakovo solato itd.

Lignje lahko pripravimo še na žaru, na tržaški način, na pariški način, zelo primeren način je orli — v pivnem testu.

GOBOVA JUHA

Olupljen krompir narežemo na kocke in damo kuhat. Posebej prepražimo sveže gobe in jih dodamo kuhanemu krompirju. Juho zgostimo s prežganjem, katere-mu smo dodali strt česen. Okus izboljšamo z malo argo juhe, sesekljanim peteršiljem, poprom, lovorovim listom, belim vinom ali kisom.

GOBICE S SMETANO

Gobe očistimo, narežemo na kolobarje in blanširamo. Ko spu-stijo vso vodo, jih odcedimo in prepražimo na sesekljani čebuli. Ko so prepražene, dodamo strt česen, malo moke in zalijemo z juho ali vodo. Nazadnje dodamo še kislo smetano, sesekljan peteršilj in poper. Če praženim gobam dodamo jajček, dobimo gobe z jajčkom.

Okisane gobice pa pripravljamo na isti način kot pražene ali z jajcem, samo da dodamo malo smetane in vino ali kis.

Na isti način kot gobe pripravljamo lisičke, le da je čas priprave nekoliko daljši, ker so lisičke bolj trde.

SVINSKI ZREZEK Z GOBAMI

Zrezek potolčemo, solimo, na eni strani pomokamo in damo na vročo maščobo. Ko je zrezek pečen, dodamo že prepražene gobe in zalijemo z juho ali vodo. Okus izboljšamo s sesekljanim peteršiljem, poprom in kislom smetano.

Ko dodamo kislo smetano, ne sme jed nič več vreti. Zraven ponudimo krompirjev pire.

Na isti način lahko pripravimo: goveji zrezek, puranov zrezek, perutninski zrezek, še najboljši pa je telečji zrezek z gobami.

ČEŠNJEV ZAVITEK

Iz moke, vode, olja in soli naredimo vlečeno testo. Med tem časom, ko testo počiva, češnje

operemo, jim odstranimo peške, damo v skledo in potresemo s sladkorjem. Ko testo počiva vsaj 1 uro, ga na pomokanem prtu najprej razvaljamo, nato pokapamo z oljem in razvlečemo. Ko je testo enakomerno razvlečeno, najprej z roko odstranimo robove. Na polovico testa damo češnje, jih potrosimo s prepraženimi drobtinami, posipamo še malo sladkorja, kateremu smo dodali vanilijo, posipamo malo cimeta, potresemo s pregreto ali tekočo smetano, pokapamo z mrzlim oljem in zavijemo. Pečemo v srednje vroči pečici. Med pečenjem zavitek polivamo z lastnim sokom. Pečena potresemo s sladkorno moko in serviramo.

PEHTRANOVA POTICA

Iz 75 dkg moke, 4 jajc, 5 dkg margarine, 5 dkg sladkorja, 3-4 dkg kvasa, soli in mleka naredimo kvašeno testo. Tačas ko testo shaja, naredimo nadev. Dobro ocejeni in nekisli skutli dodamo jajce, sladkor, malo vanilije in grobo narezane osmukane drobne vejice pehtrana. Shajano testo razvaljamo na prst debelo in namažemo z nadevom. Zvijemo in pustimo, da shaja. Pečemo v zmerno vroči pečici 1 uro. Za potice priporočam glinasto posodo.

Pehtranovo potico vedno serviramo še toplo.

BOROVNICE S SKLADKORJEM IN SMETANO

Borovnice uravnavajo prebavo in človeški organizem obogate z vitamini. Nabrane borovnice predvidno operemo v veliki količini vode. Odcedimo jih in potresemo s sladkorjem ter dekoriramo s toličeno sladkano smetano. Poleg borovnic lahko serviramo tudi sladoled.

Zelo priporočljivo je, da nekaj borovnic posušimo za zimo. Suhe borovnice so nepogrešljive pri zdravljenju driske.

Lahko pa si naredimo iz borovnic tudi sladki aperitiv—borovni-čevcec. Borovnice operemo, odcedimo in jih izmenoma nalagamo v steklenico. Najprej damo 2 prsta na debelo borovnic, nato sladkor in to ponavljamo. Vse skupaj zalijemo z domačim žganjem in damo na sonce za toliko časa, da se sladkor raztopi. To naj bi bil ženski aperitiv.

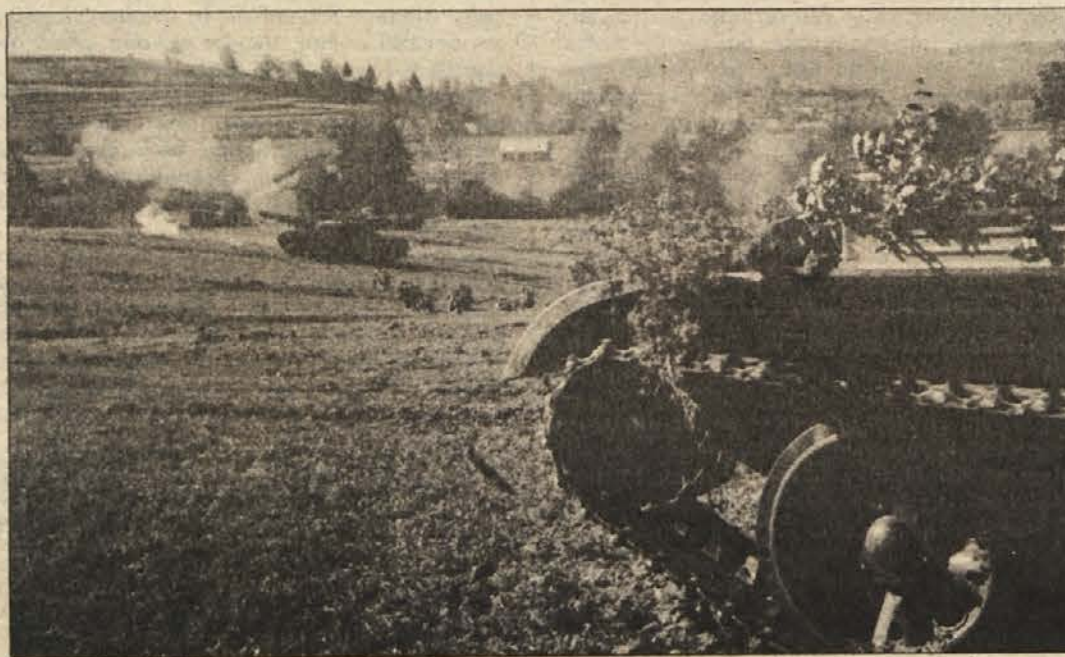

VOJAŠKI KOTIČEK

EKONOMSKA VOJNA

Kaj je ekonomska vojna? Tisti, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, pravijo, da je ekonomska vojna zbir ekonomskih, političnih in vojaških ukrepov, ki jih kaka država ali skupina držav izvaja v času miru, zlasti v okoliščinah zelo napete situacije ali pred izbruhom sovražnosti pa tudi v vojnem času z namenom, da bi oslabilo ekonomsko ali vojaško moč potencialnega ali dejanskega nasprotnika.

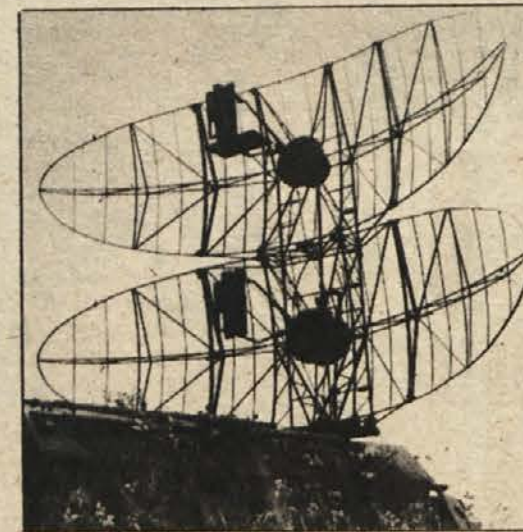
Oblike ekonomske vojne so zelo raznovrstne. Do omejevanja, kontrole in prepovedi izvoza in uvoza prihaja ob napetih mednarodnih odnosih in pred izbruhom sovražnosti. ZDA so že leta 1948 omejile izvoz v SZ in druge socialistične države, leto kasneje pa so sprejele poseben zakon o kontroli izvoza, da „se prepreči oskrbovanje potencialnega nasprotnika z materialom, ki bi ga utegnili uporabiti v vojni proti ZDA“. Kasneje so spričo pritiska drugih držav NATO omejitve nekoliko omilile, kar velja

zlasti za trgovino s Poljsko, Madžarsko in Romunijo. Toda po vojaški akciji v Afganistanu je spet prišlo do zaostritve in ZDA so med drugim prenehale pošiljati v SZ pšenico.

Carine sodijo med najbolj znane in najpogostejše uporabljene oblike v zvezi z omejevanjem izvoza in uvoza. Carine so sicer orodje ekonomske politike vsake države, vendar jih uporabljajo tudi kot orožje ekonomske vojne. Nekatere države določajo ob napetih mednarodnih situacijah tako visoke carine, da je zaradi tega uvoz blaga iz države potencialnega nasprotnika skoraj nemogoč ali nerentabilen. Ukrepi so lahko tako učinkoviti, da pogosto govorimo kar o „carinski vojni“.

Blokada naj bi preprečila vsako ekonomsko ali finančno povezavo države, ki je pod blokado, z zunanjim svetom, Izvajajo jo v vojni,

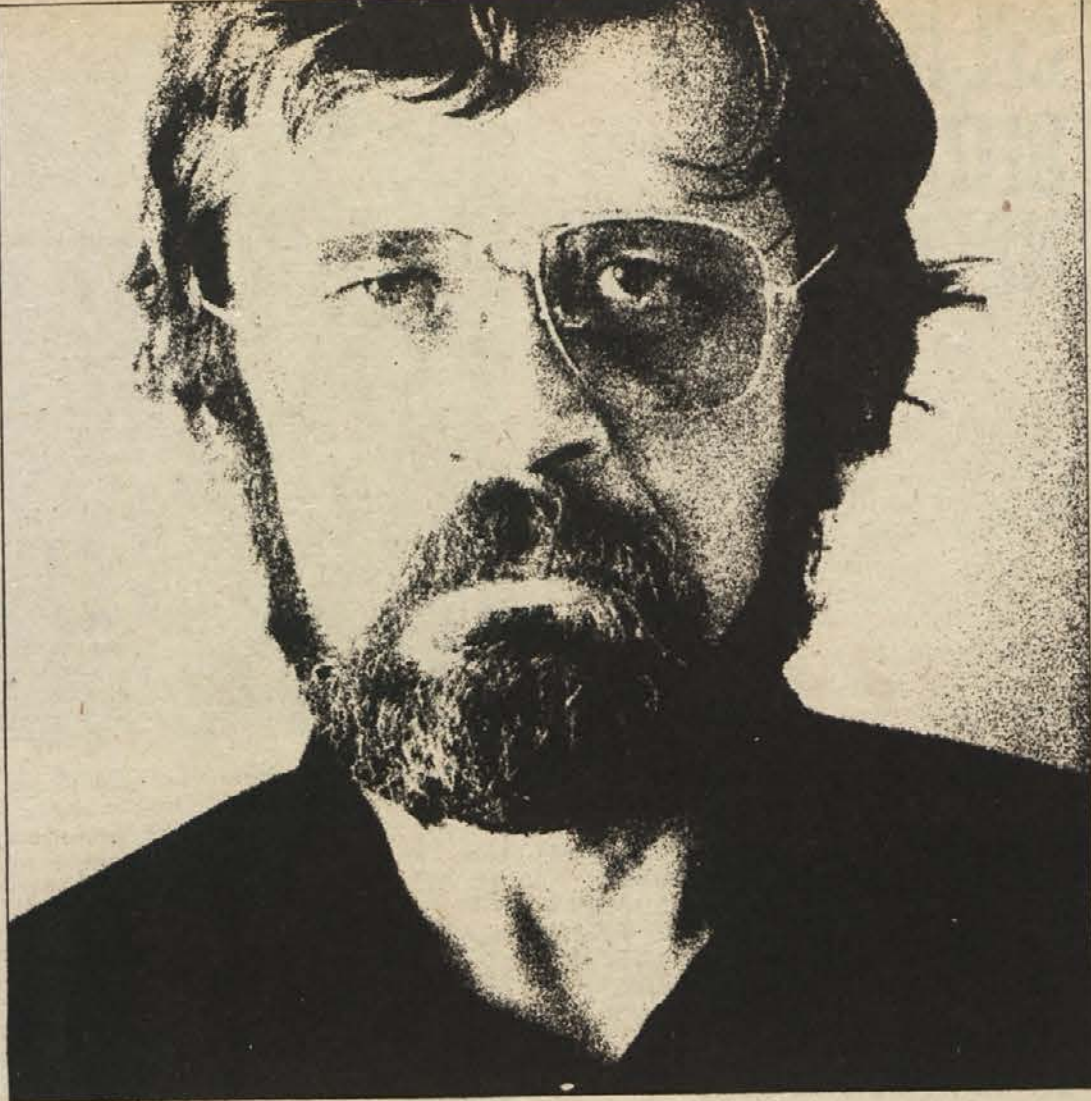
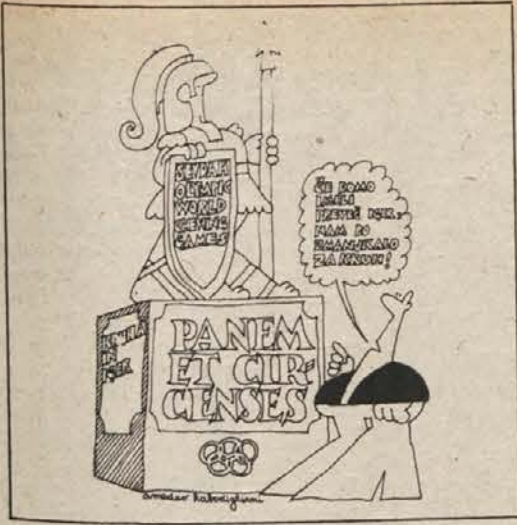
včasih pa tudi v miru zlasti s pomorskimi silami. Značilna je blokada, ki so jo proti Kubi izvajale ZDA. Najprej so objavile prepoved izvoza na Kubo, jeseni 1962 pa so med tako imenovano raketno krizo prešle na popolno pomorsko in zračno blokado, za kar so pritegnile okoli 450 ladij in 1200 letal. Vojne ladje so ustavile vsako ladjo, ki je plula proti Kubi, vojna letala pa naj bi prestregla vsako letalo, ki je bilo namenjeno na Kubo ali se je vračalo od tam. Američani so s to blokado želeli preprečiti ekonomske odnose Kube z zunanjim svetom in dovažanje sovjetskih raket na Kubo.

Bojkot je dopolnilni ukrep pri prepovedi izvoza in uvoza, izvajajo ga v miru in v vojni. Tako na primer so ZDA po uvedbi blokade Kube prepovedale pristajanje v svojih lukah vsem ladjam, ki so se ustavljale v kubanskih lukah. Enake ukrepe izvajajo tudi nekatere arabske države proti ladjam, ki pristajajo v izraelskih lukah, in proti firmam, ki še nadalje vzdržujejo ekonomske odnose z Izraelom.

Ekonomske, vojaške in tehnične pomoči dajeta drugim državam obe supersili. Pri dajanju te pomoči so poleg ekonomskih vselej navzoči tudi politični in vojaški interesi dajalca. Velike sile dajejo pomoč vse dotlej, dokler je notranja in zunanja politika države, ki ji dajejo pomoč, v skladu z njihovimi političnimi in strateškimi cilji. Če pa želi država, ki sprejema pomoč, ubirati samostojnejšo politiko, praviloma sledi sankcije: embargo, prepoved izvoza rezervnih delov za že nabavljeno orožje, ukinitvev tehnične pomoči itd. To seveda vpliva na vojaško moč in obrambno sposobnost države, ki je prizadeta. V takšni situaciji se je znašla tudi že Jugoslavija. SZ je omenjene ukrepe proti Jugoslaviji izvajala po letu 1948, ZDA pa v nekoliko mlejši obliki proti koncu petdesetih in v začetku šestdesetih let.

Embargo se je iz svojega začetnega pomena — prisilnega zadrževanja ladij v lukah države, ki je vsilila embargo — razvil v svojevrstno obliko omejevanja in prepoved izvoza. Predvsem se nanaša na prepoved izvoza orožja in vojaške opreme, s čimer naj bi bila ta ali ona država kaznovana za svojo politično in vojaško nepokorščino.

V sedanjih razmerah pa embarga ne uporabljajo samo ekonomske močnejše države, ampak tudi nekatere šibke, če razpolagajo s strateškimi surovinami. To dokazuje primer nekaterih arabskih držav, ki so uvedle embargo na izvoz nafte v ZDA, in nekatere zahodnoevropske države zaradi njihove podpore Izraelu v zadnji izraelsko-arabski vojni.

HUMOR JE DELO BREZ HUMORJA

„Moji podatki? To je za policijo,“ je rekel Andrej Habič, karikaturist, ki mu je Dolenjska galerija, čeprav zagrizenemu Gorenjcu, omogočila prvo samostojno razstavo. „Človek sem kot vsak drug, predvojna roba, kupljen na razprodaji z napako. Samo s karikaturo se malo ukvarjam. Začelo mi je hoditi na živce gledati karikature, ki je šla v čisti humor. Mojo karikature je treba gledati in brati. Je tipično slovenska karikatura, ni za v svet. Zamislite si karikature Hinka Smrekarja v tujih časopisih. Nekaj podobnega je z mojimi.“

Karikatura je zelo resno delo, rekel bi, da je to delo brez vsakega humorja. Hudič je iskati humor v delu, ki je ganjanje. Poleg tega so v današnjem svetu smešne tudi nekatere najbolj resne stvari. Mojemu prijatelju so se na primer v Avstriji na ves glas smejali, ko je hotel menjati dinarje v šilinge. Moja karikatura to zabeleži. Nekdo bo rekel: Kaj je delal tvoj prijatelj v Avstriji? Ali ga

ni sram, da tja hodi kupovat? Zakaj naj bi ga bilo sram, naj bo sram tistega, ki je kriv, da je pri nas kava tako draga in ki toliko da ne reče, da je kava luksuz, ki prazni državno blagajno.

Pravijo, da imajo moje karikature tudi trpek, žalosten priokus. Kaj bi ga ne imele, ko pa je pri nas toliko nepravilnosti, ki jih popravljamo že 40 let, pa še niso popravljene! Včasih dobim v ilustriranje kakšen tako imenovani resen tekst. Berem tiste neumnosti, ki so namenjene tisočem, a kaj, ko govorce ali piscu ni mogoče zapreti ust ali ustaviti peresa. Lahko se iz njega samo norčuješ, pravzaprav iz njegovih bedastoč. S karikaturo, z novinarsko karikaturo.

V karikaturi bi rad šel še dlje, nekako v smislu gesta: Više, dlje, hitreje. Zdaj me namreč že čisto res zanima, kako debelo kožo imajo tisti, ki jih nasajam s svojo satiro. Pogosto in najraje ti

očitajo, da si nekoga osebno napadel. To dejstvo vihti napadeni kot meč, po drugi strani pa živi od družbenega denarja. Če slabo dela, ga moram napasti osebno, ne bom menda napadel družbe, ki je še tako nora, da mu daje denar.

Če sem imel težave po objavi? Seveda sem jih imel, kljub tako imenovani avtocenzuri, ki jo je preveč v nas. Seveda je objava tudi stvar urednika, nekateri si delajo kariero na najbolj umazane načine. Če veš, da nekomu ne bo všeč, raje ne objavi, pa boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji. Nisem hudoben, vendar se moram spomniti tudi na urednike, ki me srečajo na cesti, potrepljajo po ramenih in pravijo: „Vidiš, Habič, mi smo te naredili!“ Če sem dobro delal, je bil dober tudi njihov časopis, narediti pa se moraš sam. Oni so mi kvečjemu kradli 10 let. Pa pozabimo to.

Zdi se mi, da sem zdaj bolj korajžen, pa ne, da bi si več 'upal', gre za to, da na svoj način povem, kar je nepravilno. Mislim, da občani, državljani, če hočeš, nismo več otroci, ki jih samo božajo ali se samo božajo. Glavnika za jezik ne poznam, nisem eden od tistih, ki šteje do 1000 in blekne, jaz najprej bleknem, tolažim se, da bo za štetje že še čas.

Delam zelo rad. Kar se dela tiče, sem zelo srečen človek, ko rišem, se prelevim v otroka, ki se igra. Če je igra hkrati delo, potem res ni težko delati.

Poglejmo si dve moji karikaturi, ki ste jih izbrali. Prva trdi, da samo še norci danes varčujejo za stanovanje, druga pa, da nam ob preveč obilnem prirejanju iger lahko zmanjka za kruh. Obe sta res v stilu „najprej blekni in potem šteje do 1000“, vendar tudi kruto resnični. Potem pa ljudje rečejo, koliko si upam. Nič si ne upam, samo povem, kar je res, kar ljudje preskusimo na lastni koži. Nekoga novinarji vsaj petkrat uradno vprašajo, če bodo ob tem in tem ukrepu, svežnju, paketu itd. na primer prizadeti devizni ali dinarski varčevalci, če se bodo podražili naftni derivati, in tako naprej. Odgovor je seveda ne, bencin pa se podraži. Jaz to narišem.

Prepričan sem namreč, da notranji sovražnik ni tisti, ki ob vsaki podražitvi skače do neba, čez uro pa vse pozabi in vse potrpi. Ne verjamem, da zapirajo ljudi zaradi političnih vicev, če pa bi bilo treba koga zapreti, naj zapro tiste, ki s svojim ravnanjem in početjem politične vice omogočajo.

Rad imam ljudi, po svoje se borim zanje, čeprav nimam tako imenovanega črednega instinkta. Hočem reči, da dajem cesarju, kar je cesarjevega, in bogu, kar je božjega, blejam z drugimi pa ne preveč rad. Kakor vem in znam, hodim svojo pot. Komu bi se zdela samotna.”

Predvsem poslušal: M. B.

LISTI IZ ŠOLSKIH GLASIL

Strani Dolenjskega lista so na voljo tudi šolarjem in ti se čutijo tako rekoč dolžne, da sproti obveščajo bralce, kaj se je ali se bo zanimivega, poučnega zgodilo na njihovih šoli, v krajevni skupnosti, na izletih, tekmovanjih... Nekaj prizadevnih mladih dopisnikov uredništvo vsako leto povabi na srečanje z njihovimi vrstniki (to bo letos 18. in 19. septembra v Žalcu). Na tovrstnih srečanjih nagradijo šolska glasila, s slednjimi pa so uredništvo Dolenjskega lista pred časom domala zasipavali učenci dolenjskih, kočevskih in posavskih šol. Veliko truda je treba vložiti, da nastane tako glasilo, zato smo za spodbudo celo večkrat na leto pripravili izbor raznovrstnih sestavkov, od pesmi in proznih zapisov do šal.

Sprva je kazalo, da bo tudi v iztekajočem se šolskem letu tako, zlagoma pa je dotok glasil usahnil, nabralo se je le malo več kot deset števil s precej manj šol, kakovost glasil pa je neznansko padla. Na njihovih straneh ni moč najti niti ene objave vredne pesmi, zaman smo brskali po boljših proznih sestavkih... Obupati seveda ni treba, upamo, da bo mladim pisanje boljše uspevalo prihodnje leto. Pričakujemo, da nam bodo poslali posamezne številke glasil, tokrat, ko dejansko ni bilo moč spraviti skupaj toliko sestavkov, da bi z njimi zapolnili časopisno stran, pa ponatiskujemo skrajšan razgovor, ki so ga učenci 6. b razreda iz OŠ Trebnje imeli s pesnikom Francetom Režunom; objavljen je bil v glasilu Zarje.

LISTI IZ ŠOLSKIH GLASIL

besede so nas vodile po naravi

V septembru, ko smo oblikovali program razredne skupnosti, smo sklenili, da povabimo medse pesnika Franceta Režuna. Pesnik se je decembra prijazno odzval našemu vabilu. Takole smo ga pozdravili:

„Poznamo vas kot pomočnika ravnatelja, ki z nami rad prijazno pokramlja. Še posebej pa se poznamo z oddelčnih konferenc, kjer kritično ocenjujete naše delo in nam nevsiljivo ponujate nasvete, ki vodijo k uspehu. V izložbenem oknu naše knjižarne in v knjižnici smo opazili pesniške liste, 'Drobci sonca', ti listi so nam razodeli, da ste tudi pesnik. Zamikalo nas je, da bi se поблиže spoznali z vami in vašim ustvarjanjem. Ne moremo se izogniti tipičnim vprašanjem.“

Zakaj pišete pesmi? Kaj je tisto, kar vas žene k ustvarjanju?

zgodaj spomladi. Poleti je len za pesnjenje. Piše ponoči, saj je dan prekratek, da bi lahko zbrano prisluhnil samemu sebi.

Kateri pesnik vam je najbližje? Pripravljate novo zbirko? Pišete tudi za otroke? Se lotevate pripovedništva?

Pogosto se vrača k Li Tai Poju in še nekaterim kitajskim pesnikom. Pravi, da je šele začel pisati, zato se kaj lahko zgodi, da bo sestavil še kakšno zbirko. Posebej za otroke ne piše, veseli pa ga, če je katere njegova pesem otrokom všeč in jo morda sprejmejo za svojo. Prav zdaj se izpoveduje v krajšem proznem sestavku z naslovom „Sanje“.

Zakaj jih piše? Mora jih pisati, tako, kot mora dihati. Vsak mora v življenju kaj početi, bodisi obdelati polje, si ustvariti dom, zasaditi drevo, napisati knjigo. Želja po ustvarjanju je tista gonilna sila. Pesnikova moč je v tem, da ustvarja z besedo. Njegovo poslanstvo je v razmišljanju o sodobnih stiskah, ki jim zna prisluhniti z veliko tankočutnostjo. Razmišlja o polnosti velike narave, razmišlja o življenju, čudovitem naravnem pojavu, razmišlja o delcih narave in življenja, torej tudi o sebi. Razmišlja in piše knjigo. Iz te knjige se razlega klic po ohranjanju narave, življenja, saj rekam grozi, da bodo tekle kalne in mrtve, strupi pretijo, senca orožja je moreča. Pesnik svari pred pošastmi naših dni, kaže pot v prihodnost, kjer bo dovolj sonca za vse.

Zanima nas, kako se rodi pesem.

Težko vprašanje. Rojstvo pesmi je različno. Pesnika zasleduje skupina besed, ki mu pomenijo več ko druge. In tem besedam da nekega dne posebno obliko, da jim življenje. Pesem se lahko rodi mahoma, so pa tudi skupine besed, ki se od pesnika zlepa ne ločijo, celo desetletje jih nosi v sebi, ko pa postanejo zrele za samostojno obliko, jih zapiše.

Kaj je pesem? Je otrok razigranosti, žalosti, bolečine, morda hvalnica?

Pesem? Ena sama beseda je lahko pesem. So besede, ki so pesmi same po sebi. Kruh, sonce, mati... V njih je toliko lepega, prostranega. Ko pa pesnik besede združi tako, da ena ob drugi izražajo misli, dognanja, izpovedi, doživetja, tedaj nastanejo pesmi, kakršnih smo vajeni. Pesem podaja stopnjevana človekova občutja, naj si bo razigrana ali razmišljujoča. Privlači ga svobodni verz, kos pa je tudi rimanim stihom z nagajivo vsebino.

Kdaj ustvarjate? Vas navdihuje posamezen del dneva, leta, je to morda tedaj, ko ste sami in prihaja noč v svate?

Nihče ga še ni vprašal o tem. Ne odgovori takoj, nato pa... Sebe kot pesnika najlaže najdeva v poznih jesenih, sredi zime,

CELJE 60 KM BLIŽE NOVEMU MESTU

Sevniška občina še vedno nima pravega asfaltnega okna v svet. Do Ljubljane denimo, je mogoče, še vedno le po daljši poti: bodisi preko Celja ali Krškega; najbližja cesta, po dolini Mirne, je še makadamska. Zasavska cesta je enako nedostopna. Ni prave povezave med Zidanim mostom in Hrastnikom, treba je čer Rimske Toplice, kar pa je že skoraj pol poti do Celja. Tako je bila sevniška občina v minuli petletki ena od treh (poleg sevniške sta bili to še kočevska in laška) slovenskih občin, ki niso imele asfaltiranih niti 50 odstotkov regionalnih in magistralnih cest.

Od konca maja je mirenska cesta spet zaprta. Ob vpadnicah opozarjajo na dolge obvoze (84 km!) velike table. V dolini Mirne so namreč spet inženirci JLA. Enota starešine Nikole Poznan nadaljuje delo dveh podobnih gradbenih sezon enot starešine Vulikića. Revna sevniška občina ceni prizadevnost vojakov. Brez razumevanja poveljstva ljubljanskega armadnega območja bi bil zahteven del ceste nekako od Tržišča do Jelovca še nadalje nekakšna past za težke tovornjake in preko 20 avtobusov dnevno v vse smeri. Prispevek JLA je trenutno vreden še več, ker so se iz različnih razlogov še bolj osuli že tako pičli denarci za posodabljanje cest. Po besedah predsednika izvršnega sveta sevniške občinske skupščine Franca Ogorevca je bilo za odsek od Jelovca do Boštanj pri republiški skupnosti za ceste predvidenih 70 milijonov dinarjev. Tega denarja skupnost danes nima. Z velikimi napori

vseh so zagotovili komaj toliko denarja, kolikor ga za kritje najnujnejših stroškov potrebuje enota inženircev! Če torej ne bi bilo njih, bi lahko čakali v nedogled z razmeroma kratkim neurejenim odsekom ceste ravno na njenem izteku.

„Bo prišla inženjerija ali ne bo?“, so bili v občini na trnih vso pomlad. In 20. maja so naposled prišli v tretje. V dolini Rajevega potoka, blizu doma sevniških ribičev pri Zapužah, so si, kot znajo samo inženirci, postavili lep tabor. Na travniku pred mostom, ki so ga pred leti udarniško zgradili Zapužani, so urejeno razpostavljeni težki stroji, kadar pač niso na trasi.

Sobota, 5. junija, je bila sicer delovni dan, žal pa je deževalo. Dež je največji sovražnik inženircev. Kadar uliva, vedo, da zatem še nekaj dni težki stroji ne bodo mogli na teren. „Ravno smo od stene zaminirali 3.000 kubikov stenske mase. Treba bi bilo navoziti to kamenje na odstranjeno zemljo, potem nam moča ne bi mogla zlahka do živoga,“ je dejal komandant Poznan. Dan vseeno ni bil izgubljen. Pod prostorno lopo z barvnim televizorjem je tekel sestanek mladinske organizacije. Obisk predstavnikov sevniške občine je spremenil njegov potek, prisotnost novinarjev pa je vse skupaj preoblikovala v nekakšno uredništvo v gosteh.

Za tehnično plat del skrbi vojak, sicer pa dipl. gradbeni inženir Radovan Bleiweis. Hkrati dela še magisterij iz stroke. Preden je oblekel sivozeleno uniformo, je bil nadzorni pri gradnji znamenitega predora skozi Učko, je pa sodelavec zagrebškega Gradjevinškega inštituta. Skratka strokovnjak,

kakršnega v občini še ni bilo. „Definirane je 2.750 metrov trase,“ je pojasnil strokovno in pristavil, da to pomeni, da se bodo ustavili nekje blizu tako imenovanega vojaškega mostu, ki so ga lani pri Dolenjem Boštanju zgradili njihovi pred-

hodniki. Če bosta občina in republiška skupnost za ceste storili vse potrebno glede projektov mostov in struge ob izlivu Mirne, bi inženirci v petih mesecih, kolikor nameravajo tod taboriti, cesto prignali do Save. Kaj bi to pomenilo, ko se, denimo, skrajša pot iz Celja do Novega mesta kar za 60 km, je znano. Predsednik Ogorevc je ob tem podčrtal še neposredni gospodarski pomen ceste za občino. „Z drugim industrijskim centrom občine Krmeljem pravzaprav nimamo ustrezne povezave. Tam pa živi in dela petina delavcev naše občine,“ je pribil. Vsekakor bodo vsi skupaj storili vse, da bodo „definirali“ še tistih nekaj sto metrov gradbišča do Save, ko je cesta že zaprta. Nova cesta bo grajena za računsko hitrost 60 km na uro v povprečju. Na nekaterih odsekih bo mogoče brzeti tudi z 80 km na uro. Od sedanje bo širša kar za 4 metre.

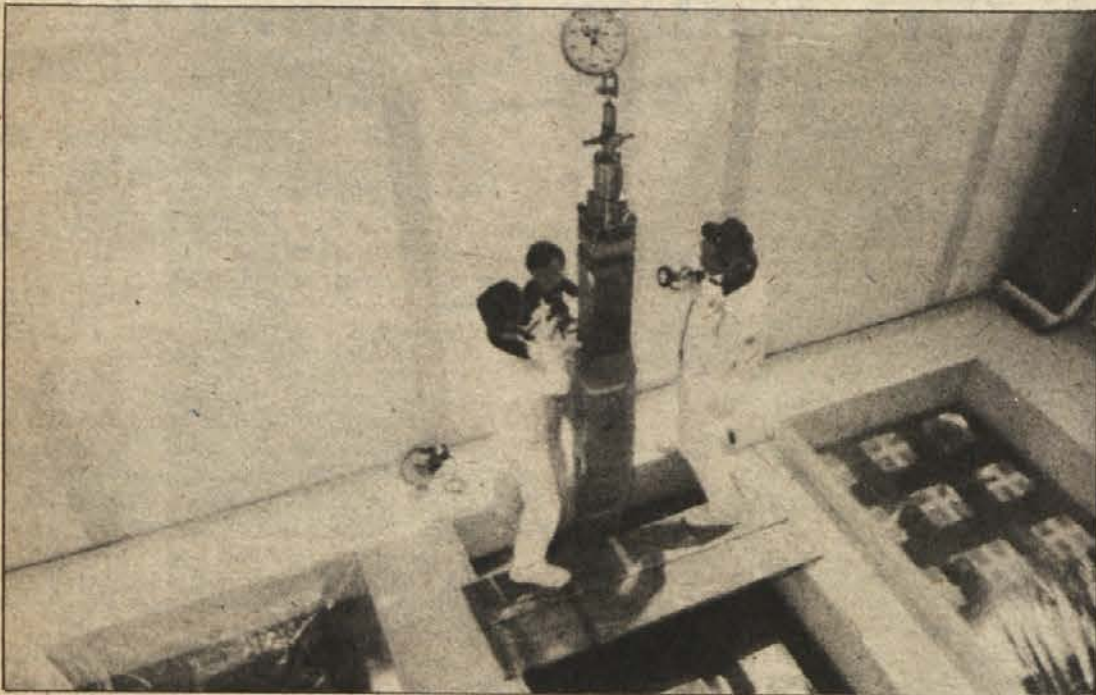
Inženirci bodo po svojem mrežnem načrtu premikali hribe. Prestavili bodo 30.000 kubikov materiala, vgradili na novo pa 20.000. Samo v gornji sloj ga bo šlo 6.000 kubikov. V vsa dela, kot rečeno, razen asfalta, bodo predvidoma porabili 10.500 ur dela z gradbeno mehanizacijo, poleg tega pa še 6.000 ur dela vojakov. V prvih desetih dneh dela so uspešno opravili vse široke izkope.

Starešina Nikola Poznan je ob tem dodal, da teče vzporedno ves program usposabljanja voja-

kov v obrambnem in ožjem strokovnem pogledu. „To so večinoma mladi vojaki, ki se v času služenja vojaškega roka usposobijo za strojnike na težkih strojih in tovornjaki. Največja gradbena in prevozna podjetja se običajno kar na poveljstvu pozanimajo za najboljše,“ govori o tej pomembni nalogi in zanimanju gospodarstva za kadre, usposobljene v JLA.

Za njimi je najtežji del dela. Z vso odgovornostjo so starešine priznali, da tudi najnevarnejši. Vožnje po neutrujenem zemljišču, miniranja, odkopi strmih sten, vse to so bile preizkušnje za mlade strojnike. „Nismo imeli niti ene nesreče ali omembe vredne okvare,“ se je upravičeno pohvalil komandant Nikola Poznan. Sevničani in boštanjka krajevna skupnost skušajo storiti vse, da bodo razmere za delo in življenje vojakov in starešin v tem okolju kar najugodnejši. Pripravljajo poseben program sodelovanja z ostalimi krajevnimi skupnostmi in delovnimi kolektivi. Sevniška krajevna skupnost se že dogovarja za sodelovanje pri izkopih na velikem vodovodu izpod Lisce. Inženirci pa pričakujejo tudi v Beli Krajini, kjer bodo pri Črnomlju zgradili okrog 100 metrov dolg most. Tako JLA prispeva k ustavitvi gospodarstva. Nekatera dela bi sicer zagotovo zastala, to pa bi bila velika škoda za vso družbo. Mirenska cesta bo inženircem lahko v ponos.

ALFRED ŽELEZNIK

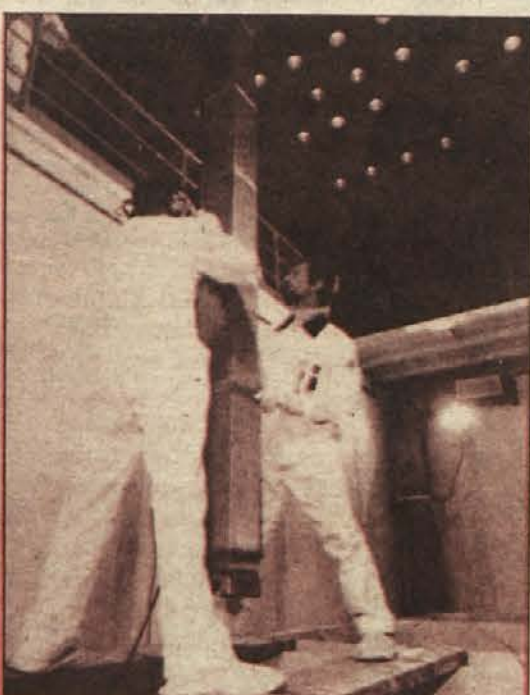

JEDRSKA ZBIRA PARO

Ko bo JE Krško polno delovala, bo v njej zaposlenih 380 ljudi; 80 jih bo stražilo objekt, ostali bodo skrbeli za njegovo delovanje. Glavni upravitelj bo operater. Na delu bosta vselej dve skupini operaterjev: aktivna in rezervna. V osrednji poveljniški dvorani bodo delali trije operaterji. Tam se nudi pregled nad delovanjem vseh sistemov, tam so vse potrebne komande. Glavna naloga operaterjev je vzdrževanje elektrarne v normalnem pogonu. Vse morebitne manipulativne napake onemogoča avtomatika. Upravitelcem v pomoč je računalnik, ki pa ne more prevzeti celotnega upravljanja, lahko pa izračunava različne podatke in beleži način upravljanja. Samo upravljanje je torej prepuščeno človeku. Za to zahtevno delo so operaterji posebej izšolani. Vsak operater je pripravljen tudi na ukrepanje v morebitnih nenormalnih stanjih, svoje znanje in psihofizične sposobnosti mora vsaki dve leti potrjevati na posebnih preskusih.

Medtem ko poteka upravljanje ostalega dela elektrarne v bistvu tako kot v vsaki drugi toplotni elektrarni, je upravljanje z reaktorjem posebnost jedrskih elektrarn. Potrebne podatke za ta del krmiljenja dajejo podatki o intenzivnosti cepjenja v jedrski sredici ter o temperaturah, pretokih in nivojih v sistemu. Reaktorjeva moč se spreminja z dviganjem in spuščanjem regulacijskih palic, ki vrskavajo nevtrone. Dolgoročne spremembe v aktivnosti jedrske sredice pa se izvajajo s spreminjanjem koncentracije borove kisline, ki se dodaja v prvi vodno-parni krog reaktorja. Delovanje reaktorja je mogoče seveda tudi skrajno omejiti in tako elektrarno ustaviti, pri tem pa morajo odvajati toploto, ki se med mirovanjem vendarle sprošča v reaktorju. Takšno stanje je nekoliko nevarnejše kot normalno delovanje jedrske elektrarne.

Številka, s katero je treba zapisati stroške v zvezi z graditvijo JE Krško, ima 11 mest. V novih dinarjih stane naš atomski podvig po oceni iz konca leta 1980 skoraj 21 milijard. To je ob enem skoraj trikrat več, kot je bilo načrtovano! K tolikšni podražitvi je v največji meri prispevala najprej inflacija, deloma neizkušenos na tem za nas popolnoma novem področju, deloma pa tudi inozemski partner Westinghouse, ki je z dobavami kasnil kar za poldrugo leto, medtem pa je naša gradbena operativa plačana stala — križem rok. Seveda je treba o tujem družabniku reči tudi kakšno pohvalno, v sodelovanju z njim so naši strokovnjaki veliko pridobili. Ni zgolj fraza, če se pogosto pojavi trditev, da koristnosti prve JE ne gre gledati le po pridobljenem električnem toku.

Njena gradnja in delovanje je tudi visoka šola za nas nove jedrske tehnologije.

Kljub vsem možnim objektivnim in subjektivnim izgovorom pa je bil po mnenju nekaterih naš pristop k graditvi prve nuklearke vendarle precej naiven. To se kaže v poslovnih odnosih z inozemskim partnerjem, saj so bile pogodbe z njim nepopolne. Ne samo da ni bilo mogoče realizirati prvotno dogovorjenega načela „gradnja na ključ“, marveč je tuja firma našo nepoučenost lahko obračala sebi v prid, svoje napake pa pripisovala nam.

Naivno je bilo tudi načrtovanje izgradnje jedrske elektrarne v 53 mesecih. S tem rokom so računali stroške graditve in amortizacijo že zgrajene elektrarne, ki bi morala dati tok že leta 1979. V svetu je povprečje za takšno gradnjo 70 do 100 mesecev. No, naših dobrih 80 mesecev je kljub veliki prekoračitvi prvotnega plana še zmeraj v sredini svetovnega povprečja.

Med gradnjo je podražitev delovalo tudi neprestano stopnjevanje varstvenih in varnostnih standardov in predpisov, kar pa seveda ni stran vržen denar. Sicer pa je investicija v jedrsko elektrarno po energetski enoti nekje vmes med stroški za izgradnjo vodne elektrarne — ti so najvišji — in za gradnjo toplotne elektrarne. Številke: investicijski stroški za pridobljeni megavat so znašali konec leta 1980 21 milijonov dinarjev za klasično kalorično elektrarno na fosilno gorivo, 32 milijonov pri JE Krško in 83 milijonov dinarjev pri gradnji hidroelektrarne.

Stroški delujoče elektrarne pa so v primerjavi z investicijskimi ravno obratni: najmanj stane delo-

vanje vodne elektrarne, kjer stane le vzdrževanje, gorivo pa nič, sledi jedrska elektrarna, najdražje pa je obratovanje klasične toplotne elektrarne. Pravijo, da bo elektrika iz JE Krško konkurenčna drugim virom električne energije že takoj ob startu, kasneje pa morda še bolj, saj se cena fosilnih goriv vzpenja.

Kdo je plačal 21 milijard dinarjev, kolikor naj bi stala JE Krško? Tujih kreditov je bilo za 515 milijonov dolarjev. Odplačevati jih bo treba začeti deloma z letom 1982, vse pa od leta 1983 naprej. Dinarje sta dali Slovenija in Hrvaška.

Večno vprašanje ob naši in vsaki nuklearni je, odkod gorivo in kam z odpadki. Uransko gorivo je v skladišču ob elektrarni že od oktobra 1980. Vsako leto bo treba zamenjati tretjino urana — 16,6 tone. To gorivo je zagotovljeno vse do konca 1983. Ta zaloga bo zadostovala za proizvodnjo 9 milijonov kilovatnih ur. Za leto 1984 bo treba gorivo še kupiti v tujini, leto kasneje pa si obetajo že domače gorivo iz Žirovskega vrha. Tam je že 20 km rudniških rogov v petih obzorjih. Obrat za predelavo uranove rude je skoraj zgrajen. Julija 1982 bodo pripravili prvi koncentrat za končno predelavo in obogatitev, ki jo bodo opravili v ZDA. Vsako leto se bo za pridelo 120 ton tako imenovane rumene pogarče nabralo čez 100.000 ton jalovine. Postopoma se bo ta del slovenske pokrajine precej spremenil.

Svojčas je bilo veliko ugibanja, kaj bodo z izrabljenim gorivom. Zdaj je stvar jasna: skladiščili ga bodo v posebnem delu ob elektrarni, kjer je prostora za 15—do 17-letno količino. Gorivo, izrabljeno v te vrste reaktorju, nikakor ni odpadek, marveč surovina strateškega pomena (plutonij) in surovina za gorivo v tako imenovanih brederjih. Upravičena je domneva, da bo v obdobju pred napolnjenostjo skladišča naša jedrska tehnologija že toliko napredovala, da bomo lahko sami izrabili tudi tisti del jedrskega goriva, ki ga elektrarna krškega tipa ne more.

Kam z drugimi odpadki? Del zelo nizko radioaktivnih plinastih in tekočih odpadkov bo do iz JE Krško ob upoštevanju vseh predpisov izpuščali v ozračje in Savo. Trdne odpadke bodo koncentrirali in stiskali ter jih dajali v pločevinarste sode, za katere imajo prav tako pripravljen prostor, ki zadošča desetletno skladiščenje. Radioaktivne odpadke, ki jih bo sčasoma vedno več, bo treba po ustreznem postopku odložiti v posebno deponijo, ki jo bo smotrno zgraditi z drugimi „proizvajalci“ tovrstnih odpadkov.

Na svetu je ob koncu lanskega leta delovalo 336 jedrskih elektrarn. Na tem seznamu je tudi JE Krško, katere delovanje so pretirano optimistično napovedali za leto 1979, uradno pa se bo „zavrtela“ oktobra letos. Vse te elektrarne imajo skupaj 220.000 megavatov električne moči.

Vse kaže, da ne bomo svoje energetske duše morali dati zapisati atomom. Nekateri z veseljem, drugi zato, ker tako pač mora biti.

KAKO JE KOSOVO DOBIL AVTONOMIJO

Nova Jugoslavija je bila ustanovljena v Jajcu 29. novembra 1943, toda v sklepih drugega zasedanja AVNOJ nista omenjeni poznejši avtonomiji Vojvodina in Kosovo. Kot piše beograjski zgodovinar Branko Petrović, je „specifičnost ustanovitve jugoslovanske federacije v tem, da je bila najprej ustanovljena zvezna država, šele v teku leta 1944 pa članice federacije.“

Zametki kosovske avtonomije v Jugoslaviji morda segajo še v l. 1937, ko je CK KPJ v ilegalnih pogojih sklenila, da se ustanovi področni komite za Kosmet.

Področni narodnoosvobodilni odbor za Kosmet je bil ustanovljen na konferenci v albanski vasi Bunjaju na predhodni iz l. 1943 v leto 1944. Na osnovi sklepa področne skupščine v Prizrenu 10. julija 1945 se je Kosmet priključil Srbiji, Ljudska skupščina Srbije pa je sprejela zakon o ustanovitvi in organizaciji „Autonome –Kosovsko–metohijske oblasti“ (AKMO) 3. septembra 1945. S tem je bil, kot piše Petrović, tudi pravno potrjen obstoj Avtonomnega Kosovsko–metohijskega področja v sestavi Srbije. Toda to je bila dolga in krvava pot, ki je vodila skozi vojno in okupacijo.

Pogoji za partijsko delo in osvobodilno borbo na Kosovu pod okupacijo so bili izredno težki. Okrog 70 % prebivalstva je bilo Albancev, pretežni del članov partije pa so bili Srbi in Črnogorci. Zaradi pregonov doseljencev in zažiganja njihovih hiš so z begunci odšli v Črno goro in Srbijo tudi mnogi komunisti, zato je prišlo tudi do razbijanja partijskih organizacij v Djakovici, Peći, Prizrenu in Istoku, pa tudi sam področni komite se je moral vsaj začasno skriti v Črni Gori.

Po poročilu sekretarja področnega komiteja Borisa Vukmirovića Titu je bilo marca 1942 na Kosovu 343 članov partije, od tega 52 Albancev; 16 Albancev je prišlo iz Albanije, kamor so

emigrirali pred vojno. Boris Vukmirović je padel skupaj s članom področnega komiteja Ramizom Sadikom poleti 1943, neposredno preden naj bi se sestal z delegatom CK in Vrhovnega štaba Svetozarjem Vukmanovićem—Tempom, ki je prišel na Kosovo iz Makedonije.

Partizanski odredi so tedaj delovali tudi na Kosovu, toda po Tempovi oceni so bili „pogoji za oborožen boj na Kosovu in v Metohiji manj ugodni kot kjerkoli v državi“ zaradi ravnine in sovražnega odnosa albanskega prebivalstva do partizanov. Albanske vasi na Kosovu so bile oborožene, je dejal te dni Tempo za NIN, in kadar se je odred približal vasi, se je izpostavil nevarnosti napada.

Tempo pojasnjuje to navidezno protislovje z dejstvom, da je z Albanci, ki so bili pred vojno zatirani in brez pravic, zdaj lahko manipuliral okupator, ki se je kazal kot osvoboditelj; omogočil jim je namreč, da so govorili v materinem jeziku v javnosti, odbili so šole, pa tudi lokalno oblast. Albansko prebivalstvo se je balo, da bi boj proti okupatorju lahko privedel k obnovitvi osovražene stare Jugoslavije. Ta proces je trajal dolgo.

Da bi se Albanci s Kosova in Metohije bolj množično priključili NOB, so na Kosovu privedli enote iz Albanije. Kot navaja Tempo, so nekoč predlagali z naše strani, da bi se partijska organizacija iz Metohije organizacijsko povezala z albansko partijo.

Vprašanje statuta Kosova in Metohije ter državnih mej na tem prostoru so načelno pustili za povojno obdobje. Odmik od glavnine dogodkov pa je pomenil dogodek, ki je bil skoraj neznan kot politični lapsus, vendar ga je te dni izkoristil „Zeri i popullit“ iz Tirane za trditve, da se je „vse prebivalstvo“ Kosova med vojno izreklo za priključitev k Albaniji.

Na pobudo področnega komiteja partije je bila 31. decembra 1943 in 1. ter 2. januarja 1944 v vasi Bunjaj na albanskem ozemlju ustanovna konferenca NOO Kosova in Metohije. V nekaterih gradivih dejansko obstaja tekst, ki pravi: „Kosovo in Metohija je kraj, ki je naseljen v glavnem s šiptarskim narodom in ki je vedno, pa tudi danes, želel, da se združi s Šipnijo (Albanijo). Zato čutimo kot dolžnost opozoriti na pravo pot, kako naj šiptarski narod uresniči svoje težnje. Edina pot... je skupen boj z drugimi narodi Jugoslavije proti okupatorju in njegovim slugam, kajti to je edina pot za izbojevanje svobode, ko se bodo vsi narodi, tudi Šiptarji, lahko izrekli o svoji usodi s pravico do samoopredelitve do odepitve. Garancija za to je NOVJ in NOVŠ (NOV Albanije), s katero je tesno povezana. Poleg tega so za to garanti naši veliki zavezniki SZ, Velika Britanija in Amerika (Atlantska listina, Moskovska in Teheranska konferenca).“

Na tem sestanku je bilo 49 delegatov, 43 Albancev, 3 Srbi, 3 Črnogorci. Med Albanci jih je bilo 15 iz Albanije, ne s Kosova, eden je bil iz Plava.

Pred tem sestankom je decembra 1943 CK KPJ pisal Tempu: „Geslo o pridružitvi Kosova in Metohije Albaniji smatramo za geslo, ki koristi sovražnim silam, ki želijo od demokratičnega gibanja Jugoslavije odtrgati kos za kosom in ki potiska v prvi plan razmejitev, nacionalne nespornosti ipd., ne pa boj proti okupatorju“. V enem od kasnejših pisem področnemu komiteju CK KPJ poudarja, da je treba vprašanje meja pustiti za po vojni. Ko so vprašali Tempa te dni o isti stvari, je dejal, da se tega dela resolucije ne spominja.

„Zeri i popullit“ navaja tudi, da je Tito l. 1946 dejal Enverju Hoxhi, da bodo Kosovo in drugi kraji Jugoslavije, kjer bivajo Albanci, pripadli

Albaniji, „vendar ne sedaj, kajti velikosrbska reakcija take rešitve ne bi sprejela“.

Članek se pravzaprav sklicuje na spomine Enverja Hoxhe. Tita ni več in lahko se trdi marsikaj. Jugoslovansko zgodovinoslovje v dokumentih tega časa ni našlo ničesar podobnega.

Pa tudi če bi Meje so v tistem času za komuniste pomenile povsem nekaj drugega kot danes, praktično pa nič. Bojevali so se zato, da bi NO gibanje zmagalo po možnosti v vseh balkanskih deželah, ko pa bodo na oblast prišli komunisti — kdo bo takrat spraševal za meje. To pa je bilo „stanje zavesti“.

Kosovo je v NOB dalo 6.000 žrtev, konec vojne je bilo v 8–9 brigadah okrog 50.000 vojakov. V tem času so v osvobojenih krajih Srbije, Vojvodine in drugod mobilizirali veliko vojsko za sremsko fronto.

Po osvoboditvi je Kosovo šlo skozi dramatične dogodke, ki so pustili dolgotrajne sledove. V zimi 1944–1945 je odpor balistične gverile na Kosovu zavzel dramatične razmere. Nekatere ocene govori o koncentraciji 11.000 vojakov, druge o 6.000. Baliste je mogoče primerjati s četniki in so sprva koketirali z odporom proti okupatorju, kasneje pa so mu služili v boju proti NOB. Balisti so bili 21. februarja 1945 razbiti, čeprav so se še dolgo bojevali v manjših skupinah. Na Kosovu so uvedli vojno upravo, JLA pa je po navedbah zgodovinarja Petrovića na tem območju koncentrirala 30.000 vojakov.

Ljudje so še živi, dokumenti dostopni. Dobro bi bilo, če bi spomine osvežili, zdaj, ko Tirana in kosovska iredenta poudarjata pravico do kosovske republike. Jugoslovani vedo, kakšna je bila avtonomija Kosova v SFRJ in kaj bi dala republika več, kot ima že pokrajina — razen dveh besed — „do odepitve“.

PO BEOGRAJSKEM
TEDNIKU NIN

Ugotovljeno je, da smo Slovenci v Evropi na tretjem mestu, kar zadeva pitje alkohola, in da bi dobili bronasto odličje, če bi ga tudi za tovrstne rekorde podeljevali. Pred nami so na prvem mestu Francozi, na drugem pa Italijani. Če pa bi v Sloveniji ugotavljali prvake, potem novomeški občini zagotovo ne bi ušlo eno prvih mest.

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo z vprašanji alkoholizma, so izračunali, da je bilo — preračunano v vino — zadnja leta v Sloveniji poprečno popitega 150 litrov vina (ki vsebuje 10 odst. alkohola) na prebivalca, upošteva tudi otroke in abstinence ter bolnike. Za novomeško področje je po podatkih iz leta 1980 ugotovljeno, da pride v poprečju 81,5 litra na prebivalca. A to ni vse, vemo namreč, da se po zidanicah popije vsaj še enkrat toliko, če ne več.

Na območju novomeške občine imamo več ustanov in služb, ki se bavijo s problematiko alkoholizma, vendar vsaka s svojega zornega kota, zato je celotno stanje alkoholizma težko ugotoviti. Tako v dispanzerju za medicino dela, kot v dispanzerju za socialne bolezni, v centru za socialno delo in pri komisiji za invalidska vprašanja, ki dela v okviru Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pa so trdno prepričani, da je alkoholizem na pohodu in da je zaradi njega veliko škode. Ne samo na zdravju ljudi, prizadetih alkoholikov in njihovih družinah, tudi v delovnih organizacijah in končno v zdravstveni skupnosti, ker so tu ljudje zelo pogosti gostje ambulanc.

Največ alkoholikov je med 30. in 50. letom starosti, to je v času, ko je človek za delo najbolj sposoben, delovna doba alkoholika je poprečno za 10 let krajša. Trditve, da so alkoholiki 2,5-krat več odsotni z dela kot ostali, je strokovno dokazana, kot tudi ugotovitev, da ti ljudje hitreje obolevajo še za drugimi boleznimi. Ne gre pa prezreti tudi dognanja kriminologov, po katerih je med obsojenci 60 odst. alkoholikov in med povratniki kaznivih dejanj še dosti več. Da pa alkoholiki s svojim vedenjem pogosto motijo odnose med ljudmi v kolektivu in negativno vplivajo na produktivnost svojega okolja in sodelavcev, je tudi dejstvo, o katerem se je že marsikdo prepričal.

V delovnih organizacijah na območju novomeške občine pa se očitno vsega tega premalo zavedajo. Namesto da bi energično ukrepali, alkoholiku še dajejo potuho. Četudi vedo za vzrok pogostih izostankov ob ponedeljkih, za jedro vzroka pogostih bolezni, ga pustijo propadati, dokler... Prevelika strpnost do alkoholikov ima nemalokrat tudi druge vzroke: da so predpostavljani na isti poti, da se nočejo izpostavljati in s tem izgubljati popularnosti itd.

ZAKULISJE PIJANSKE BRONASTE MEDALJE

S takim ravnanjem pa so tudi oni odgovorni za vse večjo gospodarsko škodo v podjetju in za slabšanje medsebojnih odnosov med zaposlenimi, ki so tudi nujna posledica.

Že pred tremi leti je bila prevelika strpnost do alkoholikov ugotovljena z vprašalnikom, ki ga je center za socialno delo razposlal 70 tozdom, a je le od polovice le-teh prejel odgovor. Kar v 63 odst. vseh delovnih organizacij, ki so odgovorile, so izjavili, da vedo za alkoholike, da vedo, da že vinjeni prihajajo na delo, da pijejo med delom in

tudi potem, a o tem sploh niso razpravljali. Ob takem stanju pa je v več kot 90 odstotkih samoupravnih aktov zapisano, da štejejo popivanje za hujšo kršitev delovne dolžnosti.

Škodljiva mlačnost do alkoholika je tudi v tem, če v delovni organizaciji vedo, da je manjkal zaradi pijanosti, pa mu dovolijo tak dan všteti v dopust.

Med delovnimi organizacijami v novomeški občini je po izkušnji posameznih služb, ki se bavijo s problematiko alkoholizma, zaznati, da je

čezmerno pitje najbolj razširjeno pri tistih delovnih organizacijah, kjer imajo zaposleni terensko delo. V dispanzerju menijo, da je glede tega položaj celo kritičen v dveh tozdih GG Novo mesto, pri Kremenu, Vodnogospodarskem podjetju, pri Cestnem podjetju in pri Elektru, kjer je alkoholizem razširjen zlasti med monterji. Spet druge službe ugotavljajo, da ni dosti boljše pri Komunalni, na ŽTO in pri gradbincih. V nasprotju s temi pa dispanzer ugotavlja v IMV iz leta v leto manj alkoholikov.

Podatki iz domačih virov nadalje govore, da so alkoholiki večinoma stari čez 40 let, da so domačini, ki imajo poleg službe doma še kmetije in vinograde. Manj primerov alkoholizma je ugotovljenih med delavci iz drugih republik in torej v tistih tozdih, ki zaposlujejo večje število priseljencev. Vzrokov za to je več: delavci iz drugih republik so v glavnem mlajši, zato je pri njih tudi privrženost alkoholu težje odkriti. Do psihičnih okvar pride šele po večletnem pitju, in če taki delavci pridejo na pregled trezni, lahko alkoholizem povsem prikrijejo. Razen tega imajo ti delavci doma družine, denar hranijo zanje in imajo zato v primeri z domačini lastniki vinogradov manj možnosti za pitje.

Da se alkoholizem velikokrat konča s prenehanjem delovnega razmerja in prošnjo za predčasno invalidsko upokožitev tudi kažejo izkušnje invalidske komisije. V slabih dveh letih je bilo pred to komisijo sicer iz vseh štirih dolenjskih občin 2.283 občanov, od tega 225 alkoholikov in med temi je bila skoro polovica novomeških.

V delovnih organizacijah bodo glede tega morali ubrati drugo pot, kot so jo bili vajeni doslej. V veliko primerih so probleme z alkoholikom odpravljali na ta način, da so alkoholika predlagali v invalidsko upokožitev ali ga zaradi disciplinskih prekrškov odpustiti z dela. Tudi če organizacija doseže, da se alkoholik zdravi, s tem še ni naredila dovolj. Bolnišnične u zdravljenju mora slediti leto ali še več trajajoča rehabilitacija v klubu zdravljenih alkoholikov ter resocializacija v družini in na delovnem mestu, pri kateri morajo sodelovati tako svojci kot delovna organizacija.

Prav gotovo bi drugačen odnos do alkoholikov našli v kolektivih dosegli s tem, če bi pred delavce prišli s podatki, koliko je bilo zaradi prekomernega pitja izgubljenih delovnih dni, koliko bolniške, koliko drugih nevrščnosti. To vse pa se pozna na žepu ostalih sodelavcev. In če v času stabilizacije varčujemo na vsakem koraku, pri vsaki denarni postavki, potem tudi nepotrebni stroški, izvirajoči iz alkoholizma, ne bi smeli biti zanemarljiva malenkost.

RIA BAČER

PARTIJSKA TEHNIKA NOVOMEŠKA ILEGALNA

Dolenjska in Novo mesto se odključata s svojo množično in nadvse pomembno aktivno udeležbo v narodnoosvobodilni borbi. Dolenjski delovni ljudje in mladina so se dvignili v množičen upor takoj po začetku okupacije. Dolenjci smo preskromni in ne znamo dovolj glasno govoriti vsej Sloveniji in Jugoslaviji, kako ogromen je bil delež dolenjskih ljudi v NOB: koliko borcev in žrtev smo dali, koliko sposobnih in dragocenih ljudi je padlo, koliko razgledanih kadrov je šlo iz Dolenjske na odgovorno delo po vsej Jugoslaviji, kako strahotno je bila Dolenjska v vojni gospodarsko prizadeta in porušena. O tem pričajo med drugim požgane podgorske vasi, preko polovice uničenih šolskih poslopij, porušene proge in drugo. Vse to vedo borci in aktivisti, ve takratno prebivalstvo Dolenjske, ne vedo pa v zadostni meri niti mlajši rodovi na Dolenjskem niti ni to dovolj znano po naši domovini.

Še manj je znano, da delež Dolenjske in Novega mesta v revoluciji ne bi bil tako velik, kot dejansko je, če ne bi tu pred vojno delovala ilegalna Komunistična partija, ki je še pred okupacijo razpredla svoje močne postojanke širom po Novem mestu in vsej Dolenjski. Vse od kmečkih uporov dalje je bil puntarski duh prisoten med dolenjskim prebivalstvom. Ta duh je oživel v časih pred prvo svetovno vojno, še bolj pa se je razrasel neposredno po njej. Imeli smo kandijsko republiko, imeli smo močno komunistično gibanje v letih po prvi svetovni vojni v Novem mestu in Šentjerneju. Sredi tridesetih tel se je napredno in komunistično delovanje znova razmahnilo v Novem mestu, Topliški dolini, Šentjerneju in okolici Dobrniča. Vsa leta je bila tudi novomeška gimnazija eno od pomembnih oporišč naprednega delovanja.

V začetku leta 1940 je poslal Centralni komite Komunistične partije iz Ljubljane v Novo mesto komaj 23-letnega prekaljenega komunista Vinka Kristana z nalogo, da na Dolenjskem še bolj okrepi Komunistično partijo in SKOJ ter združi vse napredne sile Dolenjske v pripravah na boj proti fašistični nevarnosti. Kristan je dobro poznal Dolenjsko in njene napredne ljudi že od prej, saj je kot član slovenskega vodstva Zveze kmečkih fantov in deklet že predtem večkrat prihajal na Dolenjsko in širil napredno miselnost. Z njegovo preselitvijo in navidezno zaposlitvijo pri Kmetijski družbi v Novem mestu je nastal prelom v komunističnem in celotnem naprednem delovanju na Dolenjskem. S Kristanovim enoletnim tukajšnjim delovanjem se je Komunistična partija močno okrepila in postala dejansko borbena sila. Dobila je velik vpliv na prebivalstvo. V zadnjem letu pred okupacijo se je dolenjsko ljudstvo vedno bolj zavzemalo za enotno borbo proti bednemu, brezpravnemu položaju delavcev in kmetov, proti brezizhodnemu življenju mladine, proti izdajalski politiki vrhovnih državnih krogov, proti vse močnejši grožnji fašističnega napada na Jugoslavijo.

Tako kot drugod so tudi napredni ljudje Dolenjske kovali že v stari Jugoslaviji borbena enotnost. Že pred vojno se je med dolenjsko mladino, industrijskimi, kmečkim-in gozdnimi delavci, kmeti, obrtniki in inteligenco vse bolj širilo spoznanje, da se je treba združiti v enotno fronto in se upreti vsakemu zlu.

ZELJA VSAKEGA OKROŽJA: LASTNA TEHNIKA

Zato ni naključje, da je bila v številnih krajih širom po Dolenjski ustanovljena Osvobodilna fronta že takoj po okupaciji.

K takemu borbenemu razpoloženju dolenjskega prebivalstva je v zadnjem letu pred vojno mnogo doprinesla tudi ustna in pismena propaganda ter politična vzgoja prebivalstva. Ves čas med obema vojnama je prihajal komunistični material na Dolenjsko iz Ljubljane in delno iz Zagreba. Že v tridesetih letih so imeli novomeški komunisti svojo ilegalno tehniko, svojo lastno skrito majhno tiskarno, v kateri so tiskali svoj časopis in letake. Nato je delovala v prostorih novomeške Sokolske knjižnice manjša ilegalna razmnoževalnica. Poleg nekaj letakov smo v njej predvsem razmnoževali ilegalno študijsko literaturo.

Če kakšno središče Slovenije ni imelo lastne okrožne tehnike, je dobivalo prepovedano gradivo iz Ljubljane, vendar v premajhnih količinah za potrebe celotnega področja. Zato si je vsako okrožje Komunistične partije prizadevalo, da pride do svoje lastne tehnike. Le tako je lahko sproti obveščalo široke kroge prebivalstva o najnovejših dogajanjih v jugoslovanski politiki ter jih osveščalo.

Iz teh razlogov je Vinko Kristan osnoval spomladi 1940 v Novem mestu pravo okrožno ilegalno tehniko, ki je razmnožila ogromno prepovedanih letakov, pozivov in drugega gradiva. Vse to se je skrivaj širilo iz Novega mesta po vsej Dolenjski. Nekaj letakov, ki so osvetljevali politične probleme na Dolenjskem, je Kristan sam sestavil. Kot mlademu pisatelju in izkušnemu političnemu delavcu mu to ni bilo prav nič težko. Večino letakov in progasov, ki jih je tiskala prav tehnika v tej hiši, pa so sestavili v Centralnem komiteju Komunistične partije Slovenije in Jugoslavije. Tudi tovariš Tito je bil pisec besedil. V Ljubljani so v ilegalni tehniki CK-ja natipkali vsebino na matrice, poskrbeli, da so bile matrice takoj prinesene iz Ljubljane v vsa večja mesta Slovenije, tako tudi v Novo mesto, nato pa so jih tu razmnožili v več sto izvodih.

Najprej je imela novomeška partijska tehnika v letu 1940časne prostore v Kmetijski družbi pa v njenem skladišču v kleti „Krke“ in na

Vinko Kristan

Proletarci vseh dežel, združite se!

Cena 3 din

Organ Centr. Odbora
Komunistične Stranke
Slovenije

Januar 1941.

Štev. 3

V. KONFERENCA Komunistične Partije Jugoslavije

Nedavna se je vršila V. KONFERENCA KOMUNISTIČNE PARTIJE JUOOSLAVIJE, ki iz več razlogov predstavlja enega najvažnejših datumov v zgodovini revolucionarne proletarske avantgarde v deželah Jugoslavije. Mi se bomo na tem mestu omejili na par ugotovitev,

Kristanovom stanovanju, kjer so delali poleg Kristana še Jože Preželj in Niko Šilih. V teku leta 1940 so našli stalne prostore v Žabji vasi. Pri Medveščkovih je namreč stanoval kot podnajemnik tekstilni tehnik Janko Kastelic. Njega je Kristan zadolžil za strogo zaupno in tvegano delo v ilegalni tehniki Okrožnega komiteja KPS. Skupno z njim je za to delo zadolžil tudi pleskarskega pomočnika Ferda Kuneja.

POMEMBNO SODELOVANJE MEDVEŠČKOVIH

Bila sta preverjena komunista, in ker sta šele dobro prišla v Novo mesto (Kastelic iz Kočevja in Kunej iz Celja), sta bila v Novem mestu neznana. Ferdo Kunej je prišel delat v trgovino s čevlji k svojim sorodnikom Bergrjevim, Kastelic pa v tekstilno tovarno ozir. delavnico Penca. To, da sta bila prekaljena, neustrašna komunista in vendarle v mestu neznana, je bila važna okoliščina, ki je omogočila, da skrita tehnika v tako majhnem kraju, kot je bilo takratno Novo mesto, nikoli ni bila odkrita. Pri tem je bilo zelo pomembno tudi sodelovanje Medveščkove družine.

Delo v ilegalni tehniki Komunistične partije je bilo vedno posebno zaupno. Spričo predvojnega protiljudskega režima, ko je vsa javna in tajna policija ter žandarmerija iskala komuniste ter jih preganjala kot stekle pse, je moralo biti delo vseh komunistov, prav posebno pa tistih, ki so delali v tehniki, izredno skrito in zakonspirirano. Niti komunisti nismo smeli vedeti, kaj se v tej hiši dogaja in kdo vse razmnožuje ter razpečava prepovedano gradivo. Od Okrožnega komiteja je vedel samo Vinko Kristan, kje in kako deluje tehnika. On je njeno delo neposredno organiziral in vodil, on je odgovarjal Centralnemu komiteju KPS in Tone Tomšiču za njeno brezhibno delovanje.

Skupaj s Centralnim komitejem je organiziral varen in hiter prevoz ilegalnega materiala z vlakom iz Ljubljane v Novo mesto, skrbel je, da sta Janko Kastelic in Ferdo Kunej v tej hiši vse še tisto noč razmnožila, zapakirala v zavitke in jih nesla določenim ljudem, ki so ali sami trosili letale ali pa jih razpošiljali v razne kraje po Dolenjskem. Vse je bilo treba seveda zelo skrivati, kajti žandarji so komuniste povsod sledili in nadzorovali njihovo gibanje ter početje.

Zato so za razpečevanje gradiva ponavadi skrbeli zaupni, vendar manj kompromitirani komunistični sodelavci.

Tako je besedilo za letake in progase Centralnega komiteja, ki so politično usmerjali ter mobilizirali ljudi po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, prišlo v nekaj urah iz Ljubljane v Novo mesto, bilo še isto noč v tej hiši razmnoženo in naslednje jutro so ga ljudje po Dolenjskem že naskrivaj brali ter dajali iz roke v roko. Še v normalnih pogojih je težko zagotoviti takšno ekspeditivnost, kaj šele v strogo ilegalnih.

SRCE IN DUŠA VINKO KRISTAN

Vse je delovalo kot najbolj precizna švicarska ura in se ni nikoli zataknilo. Za to brezhibno poslovanje tehnike na Dolenjskem ima nesporno največ zaslug padli Vinko Kristan, ki je bil odlični organizator, do kraja predan in sposoben partijski delavec ter mobilizator ljudskih množic. Za kakovostno, varno in hitro razmnoževanje imata glavne zasluge Janko Kastelic in padli Ferdo Kunej, ki sta nešteto noči, utrujena po delu, vse do jutra naskrivaj razmnoževala prepovedano gradivo, zjutraj pa neprespansko odhajala spet na delo. To je bilo ne samo naporno, temveč predvsem nevarno delo, saj če bi ju pri razmnoževanju zalotili, bi ju obsodili na dolga leta težke ječe. V tistih pogojih je bilo delo v partijski tehniki izjemno odgovorno ter častno. Za delo v tehniki so bili izbrani samo najbolj zanesljivi in nekompromitirani komunisti. Občasno so Kastelcu in Kuneju pri delu v ilegalni tehniki pomagali tudi drugi za to določeni in predani komunisti in takratni gimnazijec Jože Preželj iz Novega mesta, kovač Jože Petrič z Muhaberja in gimnazijec Franček Saje iz Bršljina.

Vedno je bilo treba tudi skrbno pretehtati, v kateri hiši je lahko nameščena ilegalna tehnika. V njej so morali živeti politično napredni in povsem zanesljivi ljudje, ki znajo čuvati skrivnost zase in ki niso na sumu kot komunisti. Vse te pogoje je izpolnjevala družina Medveščkovih, pri katerih je stanoval Janko Kastelic. Tudi Medveščkovi niso smeli vedeti, kaj se v njihovi hiši dogaja — tako so bila pravila — toda sčasoma so to sami uganili. Vedeli so, da je Kastelic komunist, slišali so, kako ciklostil v njegovi sobi veliko noči ropota. Ta ropot se ni dal z ničimer prikriti ali zmanjšati. Čim so Medveščkovi uganili, za kaj gre, je pokojna Anica Medvešček—Hlede začela sodelovati pri delu tehnike: skrbela je za varnost, skrivala stroj, kadar ni delal, in podobno. Tudi Medveščkova mama je skrivaj podpirala to prepovedano dejavnost v svoji hiši. Krog sodelavcev te tehnike se je razširil še na trgovca s papirjem, padlega Vinka Kosa, ki je tehniko Kuneju za vsako akcijo posebej prodajal nenavadno velike količine papirja ter tiskarskih barv, a o tem nikomur ni črnil besede.

V tej tehniki je bilo treba delati zelo pogostoma, približno enkrat na štirinajst dni, v zadnjih tednih pred okupacijo pa tudi vsak teden. Običajno je bilo razmnoženih okoli 700 letakov in progasov ali pa še več. Naslednje jutro so že šli skrivaj iz roke v roko po vsem Novem mestu in bližnji ter daljni okolici, po Straži, Dol. Toplicah, Mirni peči, Šentjerneju, Kostanjevici, Mirenski dolini in Suhi krajini. Tja so jih prenesli točno določeni ljudje z vlaki, avtobusi in kolesi ter jih posredovali vsem napredno mislečim ljudem.

10.000 LETAKOV IN PROGLASOV

Tako so bili dolenjski ljudje v predaprilski Jugoslaviji enako kot v Beogradu, Ljubljani in drugod sproti obveščeni o vsej zakulisni politiki vlade, ki nas je hotela predati Nemcem. V zavesti dolenjskega človeka je, po zaslugi dela te ilegalne tehnike, vse bolj raslo sovraštvo do fašizma in potreba po odporu. Te ljudi, ki so bili politično osveščeni še pred okupacijo, ni bilo težko kmalu nato vključiti v Osvobodilno borbo ter zajeti v oborožen upor.

Ob dejstvu, da je bilo v tej hiši natisnanih okoli 10.000 letakov in progasov, pa ni prav nič razveseljiva ugotovitev, da ni spravljen v Dolenjskem muzeju niti en sam letak. Neizmerna škoda je, da ni ohranjen vsaj nekaj od teh tisočev letakov. Nedoumljivo je, da tako mogočna dejavnost, kot se je v tej hiši ilegalno vršila, nima ohranjenega niti enega dokumenta. Morda pa se bo še kje na podstrešju ali med starimi knjigami našel kje kakšen primerek, da bi se Dolenjski muzej lahko s njim postavil pred obiskovalci.

Zadnjikrat se je delalo v tej ilegalni tiskarni 17. marca 1941: Tiskali smo progas Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije proti kapitulaciji naše države. Takrat so bili za našo usodo odločilni dnevi, sleherna ura je bila dragocena. Zato sva izjemoma sodelovala pri razmnoževanju tudi midva s Kristanom. Ker se je mudilo, nismo čakali noči, temveč smo tiskali kar podnevi, ves popoldan. Razmnožili smo ogromno količino progasov, ki so bili raztreseni še isti večer, tako da so jih delavci po večernem sihtu že čitali, prav tako prebivalci Novega mesta in bližnje okolice.

Sledile so množične aretacije najvidnejših komunistov in sodelavcev te tehnike, tako da je morala tehnika nehati z delom. Kljub natančni preiskavi pa razmnoževalnega aparata niso našli. Niti jugoslovanske niti okupatorske oblasti niso nikoli zvedele, da je bila v tej hiši partijska tehnika in kdo je v njej delal. Vsi zaporniki, ki so delali v tehniki, so na mučnih zasliševanjih spretno odbijali vsa vprašanja. Po kratkem pomoru je ilegalna tehnika spet nadaljevala delo, tokrat že pod okupacijo in v drugih prostorih, pri Polajnarjevih v hotelu Metropol.

VILMA PIRKOVIČ

obzorja

prebrali smo

knjiga ni pošvedran čevelj

Ko sem pred meseci pregledoval okvirni seznam knjig, ki jih kanijo letos izdati slovenske založbe, in opazil, da Državna založba bratstvu znova obeta Jacoba Burckhardta „Renesančno kulturo v Italiji“, sem menil, da gre najbrž pa pomoto. A omenjena knjiga se je nedavno tega res pojavila na policah knjigarn, zato kaže na kratko zastaviti nekaj vprašanj o nepreračunljivosti slovenskega založništva.

Do tod je z Burckhardtovo knjigo, ki ugotovitve podkrepila s stvarnimi dokazili, saj premore izredno obsežne opombe, seznam virov in časovno preglednico, vse v redu. Močno pa dvomim, da bo našla toliko kupcev, da bo njen izid smotrni, kajti „Renesančna kultura v Italiji“ se tokrat na slovenskem knjižnem trgu pojavlja že tretjič; nazadnje so jo natisnili 1963 in to naklado je založba mukoma prodala šele pred nekaj leti, ko je bilo knjigo na razprodaji moč dobiti za borih 11 in pol, pričujoča pa stane 630 dinarjev. Zdi se mi, da bi bil Burckhardt tudi brez zdajšnjega ponatisa zadovoljivo prisoten med ljudmi, ki jih zanima renesančna kultura.

A Državna založba je izpričala svojevrstno založniško zaganje, ubrala je najlažjo pot, denar za ponatis je naložila domala v prazno, z nekolikani večjo vsoto pa bi lahko postregla z delom, ki bi bralstvu odstrlo stvari, katere v slovenščini še niso dostopne. Prej ko ponatisovanje Burckhardta bi zaslužilo slovenjenje, denimo, E. R. Curtius z „Evropsko književnostjo in latinskimi srednjim vekom“, se pravi delo, ki smiselno dopolnjuje Burckhardta. Bodi kakor že, „Renesančna kultura v Italiji“ bo čez desetletje ali kaj najbrž spet napol zastojni, in to zato, ker založniki poslušajo, ko da bi bile knjige hitro pokvarljivo blago. Odveč je poudarjati, da to ni res in da bralci istih knjig ne menjajo ko pošvedrane čevlje.

D. RUSTJA

knjige, pa tudi kmetom namenjene pospeševalne sestavke v časopisju nadomešča pisec s prijetnim kramljanjem, nasveti, ljudsko modrostjo, predvsem pa s svojo dolgoletno ljubiteljsko izkušnjo. Škoda, da je včasih preveč poučujoč in da tolikokrat ponavlja, kako da je treba ločiti, kaj je kulturno pitje in kaj lokače vina, ki vodi v alkoholizem.

In tako smo že pri vsebinskem sporočilu knjige. Dionizij Amfora, kot je psevdonim za pisca knjige Branka Avsenaka (kar je povedano le v „copyright“), si neutrudno prizadeva dopovedati slovenskemu bralcu to, kar se ni posrečilo mnogim prosvetljenim predhodnikom in dobrohotnim vzgojiteljem. Namreč, da je zdravo, naravno vino tako dragocen in v potu svojega obraza prisluzen dar matere narave, da se ne gre z njim nacejati do pijanosti, marveč ga je treba uživati kot poživljajoč del hrane: zmerno, kulturno, spoštljivo, poznavateljsko. Francoski akademiki so že davno izrekli tiste znamenite tri pogoje za neškodljivost vina: zmernost, narurnost in pitje ob jedi, oz. po jedi. In kultura pitja je pri Francozih ter pri mediteranskih narodih neprimerno boljša kot pri nas.

Upajmo, da se zamuda na Slovenskem vendarle ne bo preveč poznala. Če bo k temu s svojimi koristnimi napotki o poznavanju vina, pokušnjaji in ocenjevanju, vinskih sortah, hranjenju in zaščiti vin ter drugem vsaj malo pripomogel „Vinski tabernakelj“, ki ga je izdal mariborska založba „Obzorja“ in je v knjigarnah na prodaj po 380 dinarjev, bo naredil res dobro delo. Pa četudi vinski bratci takih del ne berejo pretirano radi!

M. LEGAN

vinski tabernakelj

„Vinski tabernakelj“ resda ne prinaša v naš svet vednosti kakih presenetljivih odkritij ali novosti in je — lahko bi rekli — le skupek z ljubeznijo do vina, vinogradništva in vinarstva povezanih paberkov iz strokovne literature, vendar je knjiga vseeno vredna bralčeve naklonjenosti. Napisal jo je ljubitelj, skoroda pobožen častilec vina, seveda le v dobrem pomenu besede, in to se delu pozna tako rekoč na vsaki strani.

Suhoparno strokovnost, tokokrat značilno za kmetijske

RENEŠANČNA KULTURA V ITALIJI

Veljavo znamenitega dela švicarskega zgodovinarja iz prejšnjega stoletja puščam ob strani, Burckhardtova knjiga kajpak še najprej ostaja domala neprekosljiva razčlenitev političnih in družbenih, umetnostnemu in sploh kulturnemu razcvetu naklonjenih razmer. Tako rekoč na dlani nam to delo kaže osvobajanje človeka iz srednjeveških spon, njegovo na antičnih zgledih temelječe vračanje k samemu sebi. Razvojne silnice posameznih umetnosti so podane v luči sočasnih znanstvenih, moralnih in religioznih vrednot, do katerih je bil takratni človek dovolj kritičen, da je lahko zastavil t. i. novoveške duhovne smernice.

gledališko oživljanje

Nespametno bi bilo pričakovati, da lahko en sam človek v kratkem času močno pospeši kulturni utrip kraja, katerega bilo je bilo zadnjih nekaj let precej leno in počasno. Prav tako nespametno, celo škodljivo pa je kapitulantsko razmišljanje, da posameznik ne more nič storiti. Ko je profesorica

slovenščine Ana Starešinič na črnomaljski osnovni šoli kot eno svojih delovnih obveznosti prevzela delo z recitacijsko skupino, ki je kaj kmalu prerasla v gledališko skupino, verjetno ni razmišljala o zgoraj nakazani dilemi. Pa tudi potem, ko jo je pot pripeljala kot režiserko k na novo oživljeni črnomaljski gledališki skupini, je to vprašanje ni morilo.

Vsekakor pa je Starešiničeva že v tem kratkem času s svojim resnim delom, ki v šolski gledališki skupini krepko presega zgolj izpolnjevanje službene obveznosti, v obnovljeni črnomaljski skupini pa je tudi precej več kot mimogredno ljubiteljsko udejstvovanje, po dolgoletnem črnomaljskem gledališkem brezvetrtju prinesla sveže sapice, ki so že odmaknile to kulturno barko v globlje vode.

Pa pri tem ne gre le za to, da šolarjem vceplja veselje do gledališča in gledališkega ustvarjanja, niti le za uspešni postavitvi komedij Ščuke pa ni in Človek na položaju, ki so ju lani in letos uprizorili črnomaljski gledališniki; tudi ne le za izvirno zasnovan, izdelan in režiran recital, oziroma bolj rečeno, kulturni kolaž, ki so ga mladi Črnomaljski uspešno izvedli na proslavi občinskega praznika pobratene občine Duga Resa. Največ je vredno, da je vzpostavljena kontinuiteta. Mladi, ki so delovali

v osnovnošolski gledališki skupini, lahko svoje sposobnosti poglobljajo v gledališki skupini, ki deluje v črnomaljskem centru srednjih šol, in če jih bo po končanem šolanju le nekaj ostalo ali se vrnilo v Črnomelj, se tudi ni bati za nadaljnji obstoj in razvoj amaterskega gledališča v tem belokranjskem mestu. Če pa bo gledališko življenje živahno v občinskem središču, bo to gotovo spodbudno vplivalo na delo gledaliških skupin po krajevnih skupnostih. V črnomaljski občini in Beli krajini sploh je pred časom tako rekoč v vsaki večji vasi delovala gledališka skupina. V zadnjih letih je njihovo delo zamrlo, prav sedaj pa je čutili, da ta dejavnost ponovno oživlja. Izkazalo pa se je še nekaj: ljudje tako v mestu kot na deželi si v svojem kraju želijo gledališko skupino.

„Ker prej z gledališkim ustvarjanjem nisem imela izkušenj, smo na šoli najprej začeli z recitacijami: tako najboljše preizkusili sebe in otroke,“ pravi Starešiničeva. „Sčasoma smo med recitacijami začeli vnašati glasbo, luč, scenske efekte, skratka elemente gledališča. Delo s šolarji je izredno prijetno, sproščeno in ustvarjalno, saj niso obremenjeni s predsodki, ki zavirajo starejše.“ Od prve igrice, Suhadolčanova „Figule fagule“, ki pa so jo že priredili in prikrojili tako, da je odražala

neko stanje iz konkretnega belokranjskega okolja, so prešli na neposredno ustvarjanje, na skupno ustvarjanje, režiranje in igranje. „Tako smo na šoli po televizijski oddaji „Naša krajevna skupnost“ ustvarili svojo „Našo razredno skupnost“, potem „Fata morgana“, ki govori o šoli, kakršno bi si želeli šolarji,“ je pripovedovala Starešiničeva, ki ne more niti noče skriti, da ji je delo v tej šolski gledališki skupini nadvse drago. „Otroci so pri ustvarjanju zelo zagreti in marsikdaj moram jaz popustiti; zanimivo je, da se kasneje izkaže, da so imeli oni prav. Skratka, otroci so zelo dobra in zanesljiva orientacija. V naši skupini, ki šteje 16 šolarjev, nihče noče biti samo gledalec, marveč hočejo in morajo biti vsi vključeni v ustvarjanje predstave.“

Res je, da režije gledališke predstave človek ne more ne sedaj ne kasneje prijeti v roke in jo pregledati, kot lahko lakšen drug umetniški izdelek ali literarno glasilo. Pa vendar energija in intelektualni napor tudi v teh prizadevanjih ne gresta v nič. Tisto, kar ostane, sicer ni oprijemljivo, predmetno, niti ne morda povsem razberljivo in na prvi pogled razvidno. Zadosten znak, da je bilo vredno truda, so domači igralci, ki igrajo pred polno dvorano v Črnomlju, Semiču ali na Preloki.

A. BARTELUJ

iz izložbe

Tok časa in celi kupi vsakodnevnih dogodkov, o katerih nas seznanjajo časopisi, televizija, radio in druge informacije, nam le redkokdaj prinašajo tudi dogodke iz zakulisja, vse tiste drobne vzvode, ki so pripomogli k taki ali drugačni odločitvi v domačem ali tujem političnem delovanju. Je pa med najširšimi krogi ljudi, v tako imenovani tihi večini, vseskozi prisoten živ interes za takšne vrste branje. Vendar je bilo tovrstno pisanje vsaj še pred nekaj leti v navadi samo na zahodu, včasih izjemoma tudi na vzhodu, medtem ko tega pri nas ni bilo. V zadnjem času pa se tudi pri nas pojavlja vse več del s to tematiko, saj smo imeli priložnost brati spomine cele vrste jugoslovanskih politikov. Mednje šteje tudi dr. Aleš Bebler, ki je pri založbi Lipa v zbirki Primorski portreti izdal svoje spomine pod naslovom Čez drn in strn.

V tem delu, napisanem brez literarnih pretenzij, a gladko tekočem in lahko berljivem, nam dr. Aleš Bebler, partizanski general, španski borec, diplomat, soudeleženec konference miru v Parizu leta 1946, leta 1948 na donavski konferenci, stalni predstavnik v Združenih narodih, razkrije velikih dogodkov polno življenje. Njegovi spomini segajo vse do rodne Idrije pa preko Ljubljane in Pariza, kjer je opravil doktorat iz prava, do Moskve in Pariza, kjer je bil po vojni naš ambasador.

Med odlomki iz njegove knjige bi bilo težko izbrati najbolj zanimivega. Bebler je bil in je še vedno eden tistih politikov, ki so vedno stali za svojimi izjavami in se niso bali tudi najtežjih situacij. Zato morda niti ni čudno, da je bil izbran za delegacijo, ki se je borila za našo zahodno mejo. Nič manj ni pomembno njegovo predsednikovanje v Svetovni zvezi društev za Združene narode, ko je začel z akcijo za rešitev vojne v Vietnamu, zaradi česar se je sestel tudi s predsednikom ZDA Johnsonom.

meč proti človečnosti

Iz ruske književnosti prevedenih del Slovenci nimamo malo, pa naj gre za pesniške, prozne ali dramske stvaritve starejšega in novejšega časa. Morda je prevajanje sodobne besedne umetnosti nekoliko preveč „izbirčno“ in manj sistematično kot včasih, vendar pa so za to opravičljivi razlogi. Ruska književnost se je namreč silno razbohotila in je čedalje težje slediti njenim tokovom.

Dosti slabše smo na Slovenskem „založeni“ s prevodi iz književnosti drugih narodov Sovjetske zveze. V mislih imamo armensko, tatarsko, litvansko, belorusko, ukrajinsko in druge literature, ki so nastale na trje in na oni strani Urala. Rekli bi, da od vseh še najbolj poznamo dosežke ukrajinske književnosti, saj smo tudi prve prevode dobili skoraj sočasno s prevodi iz ruske književnosti.

V zadnjem času se število prevodov iz teh književnosti

hitreje bogati. Nemara so „Ulugbegovi zakladi“ Turkestanca Adila Jakobova zadnja knjiga, ki jo lahko slovenski bralec bere v svojem jeziku. Prevod je oskrbela Anica Brvar, delo pa je izdala Prešernova družba v svoji popularni zbirki Ljudska knjiga. Knjigo je lično opremil Matjaž Vipotnik.

O pisatelju Jakobovu vemo bolj malo. Rodil se je pred 56 leti v kišlahu Atabaj v Turkestanu, končal jezikoslovje v Taškentu in bil med drugim nekaj časa predsednik Zveze uzbekistanskih pisateljev. Zaslovel je s povestjo „Soščolci“ in drugimi proznimi deli iz sodobnega življenja. Po njegovih delih so posneli več filmov. Kot je znano, so „Ulugbegovi zakladi“ njegova prva v slovenščino prevedena knjiga.

„Ulugbegovi zakladi“ so označeni kot zgodovinski roman. Dogajanje je postavljeno v obdobje, ko so v deželah okrog praviljičnega Samarkanda divjali neizprosni boji med potomci slovitega kurkana Timurja, torej v sredino 15. stoletja. To je bil čas, ko je v deželi vladal izredno napreden mož, znanstvenik Ulugbeg, Timurjev nečak. Njegova razgledanost in človečanska dobrota sta bila mnogim barbarskim sodobni-

Spomini niso dokončen obračun z dosedanjim delovanjem Aleša Belberja. Še vedno je prisoten in političnem življenju, še bolj kot doslej pa se lahko zavzema za drugo svojo preokupacijo, to je boj za naravno okolje. Narava je prisotna skozi ves njegov tekst, posvetil pa ji je tudi posebno poglavje. Tudi na tem področju se je njegov boj udeležil, saj je Bebler že leta 1962 postal aktiven član Zveze za varstvo narave. Na koncu knjige, ki jo avtor in založba posvečata štiridesetletnici Osvobodilne fronte in vstaje slovenskega naroda, pa Bebler objavlja dve predavanji, ki ju je imel v Skopju in New Delhiju.

kom trn v peti. Med slednjimi je bil tudi Ulugbegov sin, ki je zbral okrog sebe očetove nasprotnike in nanj dvignil orožje. Ulugbegu, učenjaku in ljubitelju umetnosti, ni preostalo drugega, kot da si naposled tudi sam opaše sabljo. S tem trenutkom pa se je začela njegova drama.

Roman je napisan tekoče, brez suhoparnih mest in z godbo, ki vleče. Odkrije nam manj znano deželo in življenje v njej v časih, ko je prevladovalo nasilje in ko je bila človečnost prekleta človekova vrednota. Na tem pa je zasnovano tudi osnovno sporočilo knjige.

I. Z.

iz odiseja

Bolj kot je, mlado slovensko bralstvo tako rekoč ne bi moglo biti preskrbljeno z zanj primernimi knjigami, za širino in raznolikost izbora pa v glavnem skrbi Mladinska knjiga. Pri tej se razraščajo številne zbirke, med njimi je še posebej zanimiv Odisej, ki prinaša dela, po katerih ne segajo samo mladi, ampak so sproščujoče in nevsipljivo poučno branje tudi za odrasle. Nazadnje sta v tej zbirki izšli knjigi:

„Silni grom, čuj moj krik“, delo ameriške črnske pisateljice Mildred D. Taylor. Gre za nadaljevanje pripovedi o Loganovi družini iz mesta ob Mississippiju, kakor jo je pisateljica zastavila v romanu „Pesem dreves“. V ospredju dogajanje je odraščajoče dekle, stariji ji vcepljajo čut resnicoljubja in pravičnosti, okolje, ki je polno rasističnih izbruhov, pa najstniško razdvaja. Pridejo časi, ko dekle izgublja tla pod nogami, a ne za dolgo, notranji mir najdeva v nepotvorjeni naravi. Delo je poslovenila in s kratko spremeno besedo opremila Mojca Čakš.

Nina Kovič pa je iz francoščine prevedla Jean-Baptista Medine roman „Maksi-Očka“. To je na moč humorna, mesto-ma dokaj praviljično obarvana pripoved o petnajstletnem fantu, ki skrbi za svojega nekofikanj neprilagodljivega očeta, prtem nenavadnem opravilu pa ima opravka tudi s poslušnim psom, potuhnjeno mačko, rusko varuško pa z nekaj nenavadnimi očetovimi prijatelji, s spominom na pokojno mater. Itd. Fantu končno uspe očeta celo poročiti.

Za sina je izbral oče

Mnoge stare običaje, ki so jih ljudje gojili skozi stoletja po povsem ustaljenih, čeprav nenapisanih pravilih, je danes že izredno težko zaslediti celo po podeželju, kjer so se ohranili najdlje. Prodiranje napredka, naglo spreminjanje življenjskih in delovnih navad, predvsem pa veliko hitrejši življenjski tempo rušijo stare običaje in izrinjajo njihovo ohranjanje navadno le v okvir folklornih skupin ali v občasne prireditve, iz katerih naj bi iztisnili čimveč denarcev. Nič drugače ni z nekdanjimi belokranjsko ohceto, ki je s prodorom sodobnega načina življenja, svobode in sedanji zahtevami izgubila pečat krajinskosti, dolgo trajanje, pa značilno izbiranje neveste po želji staršev, njeno lastnoročno pripravlanje bale in usodnost tega koraka.

Na kmetiji je bilo včasih, ko še ni bilo toliko možnosti in želja po begu z zemlje — čeprav je bilo zaradi številnih družin tudi tega precej, predvsem v daljnje tuje dežele, največ preko luže v Ameriko — staro pravilo, da je posestvo podedoval najstarejši sin. Ko je bil v „pravih letih“, so mu starši začeli izbirati nevesto, ki je morala imeti primerno doto, ki je bila pridna za delo in je znala dobro gospodinjiti. Teh vrlin niti danes ne zametuje noben bodoči možiček, niso pa tako nujne in usodne kot nekdanj. Za izbiro neveste ali ženina je bil prvi sejem Štefanje, 26. decembra, drugi Trije kralji, 6. januarja, in tretji svečnica, 2. februarja. Oče in sin sta izbirala na trgu pred cerkvijo, ko so bila pred veliko mašo zbrana mnoga dekleta. Če je bil oče uvideven, je ob izbiri upošteval tudi sinovo željo, kar pa ni bilo nujno in tudi ne pogosto. Največkrat so starši sami sinu izbrali ženo, in če se ni strinjal, je lahko ostal brez posestva.

Ko je bila nevesta izbrana, so bili na vrsti „prošnjači“, da odigrajo svojo vlogo. Na določen dan je šla prosit za nevesto skupina prošnjačev, v kateri sta bila oče in sin pa še kak dober stric ali sosed, ki mu je ob barantanju dobro tekkel jezik. Bistveno drugače dogovori okrog neveste namreč res niso zgedali. Ob prihodu v hišo izbrane neveste so vprašali, če imajo naprodaj telico. To je bil tudi znak, da so prošnjači za eno od deklet, če jih je bilo več pri hiši. Ob poliču vina in hlebu kruha se je začel pogovor o letini, živini in delu, gospodar pa jih je povabil tudi v hlev in svinjak, da so ugotovili, koliko dote bo imela nevesta. Če so se pogodili, so prošnjači povedali, katero hčer so izbrali, in če so bili oboji starši za to, so priromale na mizo gnjat, klobase ali celo kokoš. Streči pa jim je morala izbrana nevesta. Nato so se pogovorili tudi o bali, ki si jo je morala sama stakati. V bali je moralo biti toliko oblek, kolikor jih bo potrebovala v svojem življenju, pa rjuhe, prti, brisače in natkane bale plātina za pleniče in prve obleke njenih otrok. Najeta šivilja, ki ji

je šivala obleke, je morala izdelati tudi nevestino poročno obleko iz najtanjšega platna in vezano z rdečo prejo. To je bila kasneje praznja obleka, ki ji je služila vse do smrti, vanjo pa je bila oblečena tudi ob smrti. Pozimi je nosila k tej obleki še kamižolo, iz belega sukna narejen brezokavnik, ki je segel do kolen. Balo je večer pred poroko odpeljal ženin na svoj dom z vozom, h kateremu je bila privezana telica, za katero so se dogovorili ob snubljenju neveste.

V času zaroke, od dogovora pa do poroke, ki je bila navadno pred pustom, je smel bodoči mož večkrat obiskati nevesto, vendar le v spremstvu drugih. Belokranjska ohcet je pred sto in več leti trajala kar tri dni, od petka zvečer do torika zjutraj. Taka ohcet je seveda veliko stala in marsikateri gospodar si od nje zlepa ni opomogel. Priprave na ohcet pa so na ženinovem in nevestinem domu trajale teden in tudi več.

Na ohceti je bilo veselo, godci so igrali, svatje pa plesali in peli svatovske pesmi in zdravice, med katerimi je bila obvezna „Skušnjavka“. Ob njej sta se ženin in nevesta tudi prvič poljubila, saj poljubljanje pred poroko na kmetih ni bilo v navadi. Opolnoči je ženinov starešina napovedal govor, v katerem je bodočemu gospodarju in mladi gospodinjici dajal napotke za bodoče življenje. Da bi lažje prebrodila začetne težave, je pozval svate, naj mlade obdarujejo z denarjem. Velikokrat so prišli darovat tudi voglarji, prijatelji in sosede, ki so lahko vso noč od zunaj gledali, kako se imajo svatje na ohceti. Malo sta morala mednje tudi ženin in nevesta, da je bilo dobro vzdušje in sožitje na ohceti. Ves čas je moral skrbeti za prijetno razpoloženje svatov starešina, ki je vodil ohcet. Poleg plesa, petja in šal so prišla na vrsto tudi kola, med njimi obvezen „uštertanc“. Šli so se tudi razne igre, da je bilo bolj veselo. Za muzikante in kuharice, ki so skrbele, da je bila miza vso noč bogato obložena z dobrotami, pa so med svati zbirali denar. Ob odhodu je svatom hišna gospodinja dala s sabo nekaj dobrot, da so svojim družinam odnesli pokušnjo z ohceti.

Po poroki v cerkvi je bila svatba seveda najprej na nevestinem domu, ko pa so drugo jutro odhajali na ženinov dom, so vaški fantje na koncu vasi postavili šrango. Ko se je ženinov starešina pogodil z njimi za ženino ceno, so šrango odprli in svatje so vriskajoč odšli na ženinov dom. Tu sta ženin in njegov starešina nevesto in rokah prenesla preko praga v hišo, ki bo poslej njen dom. Nevesto je sprejela stara gospodinja, hišna mati, in ji dala tudi burkle kot znak, da bo poslej mlada gospodinjila. Pa marsikje seveda ni bilo tako, saj je bila navada, da je še naprej ob smrti gospodinjila mati, sinova žena pa je prevzela delo pred ognjiščem poročni smrti.

TURIZEM ŽULJAVIH ROK

Razvoju kmečkemu turizmu v brežiški občini se obeta največ možnosti na vplivnem območju bodoče vinske ceste po razgibanem svetu od Bizeljskega do Pišec, Sromelj in Gornje Pohance. To so vinorodni predeli z ugodno klimo, lepo pokrajino in gostoljubnim prebivalstvom.

Iz teh krajev je zaposlenih malo ljudi, zato bi jim bil turistični dinar nadvse dobrodošel. Marsikaj dobrega bi lahko ponudili svojim gostom — izletnikom in takim, ki si bodo zaželeli miren oddih v neokrnjeni naravi. V okolju so doma odlična vina, od žametne črnine do laškega rizlinga, belega in rdečega bizeljskega in cvička. Tudi hrana slovi po nekaterih izvrstnih jedeh, značilnih za ta del Štajerske. Mednje sodijo kuhane in pečene dobrote s sirom in smetano, kruh, sladice, doma pripravljene suhomesnate izdelki, kolone ter pečene pure, gosi, race in kokoši z mlinci. Gospodinja zadnja leta zelo rade vpeljujejo stare, pozabljene jedi, za katere zanje priznanja na razstavah domače kmečke kuhinje in njenih posebnosti. Take razstave so bile do sedaj v Globokem, v Pišecah in na Bizeljskem. Vsakič privabijo širok krog obiskovalcev.

Do konca srednjeročnega obdobja naj bi se na območju vinske ceste usmerilo v kmečki turizem osemnajst kmetij. Prva lastovka je že tu, čeprav spričo velikih finančnih bremen ni nobeno zagotovilo za vznik številnejših turističnih kmetij. Obiskovalce že poldruge leto gostoljubno sprejemajo pri Kunejevih na Okljukovi gori. Pozimi zelo radi zahajajo tja ljudje iz zasavskih revirjev, iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, poleti pa se oglašajo gostje, ki hodijo na kopanje v Čateške Toplice, in priložnostni obiskovalci. Tu in tam zaidejo tja tudi tujci, čeprav Kunejevi še niso povezani s Turistično zvezo, ker hiša nima uporabnega dovoljenja. Manjka ji strelodov, vendar ne dobijo materiala, da bi si ga napeljali. Ko tam naokoli počrni nebo in se razbasni nevihta, je grozljivo skoraj tako kot kje v hribih. Do sedaj so jo dobro odnesli in strela se je izogibala hiše, čeprav stoji visoko na hribu.

Uršula in Gustelj Kunej sta prijetna gostitelja. Vsakogar prisrčno sprejmeta in postrežeta, če-

prav sta sama za delo na kmetiji in za hišna opravila. Turistične sobe sta načrtovala že tedaj, ko sta si postavljala novo hišo. Za turizem sta se odločila zaradi tega, da ne bi bila na stara leta odvisna samo od kmečke pokojnine. Pod njuno streho je v dvoposteljnih sobah okoli 20 ležišč. Za prenočišče računata po 100 dinarjev na osebo, za celodnevno oskrbo pa po 300 dinarjev.

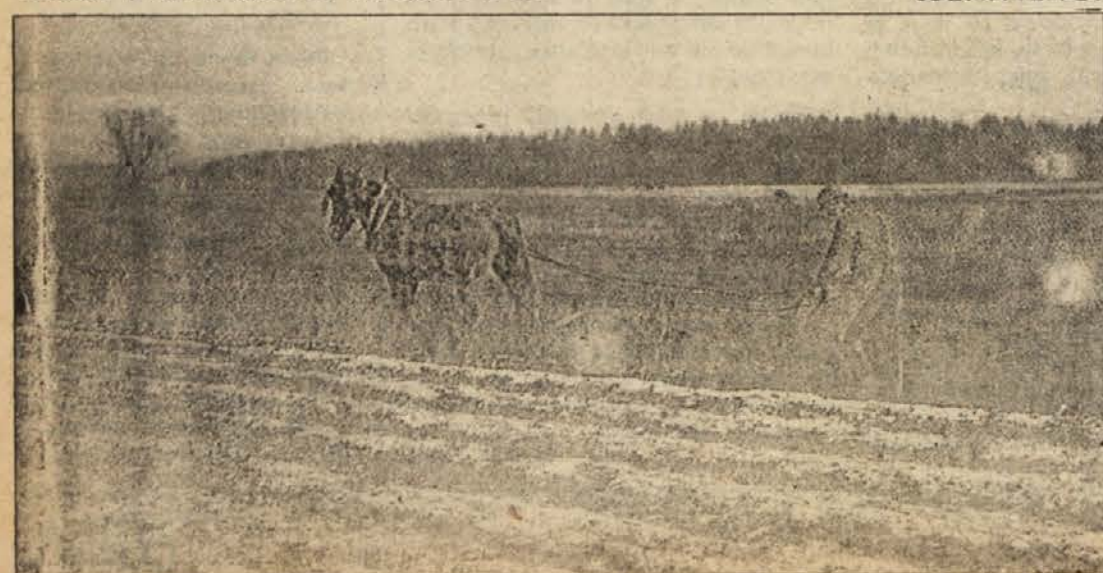
Kunejeva imata devet hektarov zemlje, od tega poldruge hektar vinogradov, tako da lahko točita samo domače vino. Domačijo obdajajo sadovnjaki in gostje si lahko skozi vse leto privoščijo sadje naravnost z drevesa. Na voljo imajo vse, od češenj do poznih jabolok. V plantažnih nasadih rodi tisoč jablan, 700 breskev in 700 hrušk. Komur ni do lepih plantažnih sadežev, mu lahko postrežejo z izginjajočimi sortami jabolok in hrušk iz starega sadovnjaka. Po njih ljudje znova povprašujejo. Do zdaj so se pri Kunejevih najslabše obnesle marelice. Pred 15 leti sta posadila 30 dreves; ostala so le tri. Sadike sta kupila, in kot kaže, niso tako odporne kot slavna pišečka marelica, cepljena na slivo remiko. Ta zdrava dočaka pol stoletja in več.

Kunejeva redita tudi dve kravi. Mleka ne oddajata, že dvajset let ga predelujeta v sir trapist. Iz desetih litrov dobita 90 do 100 dekagramov težak hlebec. Z njim vselej popestrita mesni narezek. Vse, kar ponudita, je domače, od kruha naprej. Med obiskovalci je največ takih, ki si zaželijo odlične zaseke, doma pripravljene šunke in salam. Vsako leto zakoljeta po dvanajst prašičev, zato imata pozimi kolina na tekočem traku. Letos se bojita, da jima bo kmalu vsega zmanjkalo. Oba opažata, da to bolj gre kot cvrti piščanci in druga kuretina, s katero sta vse leto dobro založena. Gospodinja redi po 200 kokoši, v okolici pa se sprehajajo tudi ogromni istrski purani. Eden tehta ob zakolu najmanj petnajst kilogramov, zato postreže z njim tedaj, kadar se ji napove vsaj 30 gostov. Pravi, da je puran najboljši, če ga peče v celem.

Ko gospodinja Uršula vse to našteva, komaj verjamem, da dva človeka toliko zmoreta. Res pa je, da se dela lotevata brez navora in da vsakomur povesta, da sta predvsem kmeta in da ima zato kmečko delo prednost.

Njun delovni dan je dolg in traja poleti od petih zjutraj do polnoči. Nobenih velikih načrtov ne gojita več, le to bi rada dokončala, kar sta začela. Najprej bo na vrsti dvorišče, za njim fasada, da bo imela hiša vrh griča vabljivejšo podobo. Asfalta ne nameravata pripeljati do nje. Brez njega naj bi njun dom zadržal več pristnosti kmečkega okolja.

JOŽICA TEPPEY

Rešitev iz prejšnje številke

Resnična umetnina je vedno narejena po človeški meri.
A. CAMUS

Nekaterim ljudem smo hvaležni zgolj zato, ker živijo skupaj z nami.
F. M. DOSTOJEVSKI

V človekovi navezanosti na življenje je nekaj, kar je močnejše od vseh bridkosti na svetu.
A. CAMUS

d l	zveza besed	st grmo-drijan	zabu-hlina	sapa	1	d l	lovski pes	mime	tropsko drevo
naprava za pihanje						barva pri kartah			
kradljivost						atl. panoga			
bebler					luka v zrn				
dobna okrasna vodna naprava			krilo rim legije		atek	mesto v spremu			
d l	spatek	termin vladar družine		reka v sz		železov oksid			morski rak
odtisi stopinj divjadi			vodna žival	up kraj pod dinaro		oče		anton nalis	gl. m. turčije
gorjanka					dom. žival	postopek tiskanja		inkovski vladar	
poveljnik kozakov					pouda- rek				
					zoran ivan				
vrsta učbeni-ka							zbor		
st.gr. pesnik			pritok odre				tur. velikaš		

Casanova se je utrudil

„Poročilo o spolnosti moškega“ prevrača nekatere stare resnice na glavo – V spolnosti ni samo užitek

Pred petimi leti je med znanimi imeni raziskovalcev spolnosti kot komet zažarelo ime Shere Hite, zgodovinarke, ki proučuje kulture. Izdala je knjigo „Poročilo o spolnosti ženske“, s katero je sprožila val nasprotovanj, pa tudi priznanj, predvsem pa je šla knjiga med bralce. V nji je na osnovi odgovorov 3.019 anketirank prišla do zaključkov, ki niso bili vedno v skladu z dotedanjim razumevanjem spolnosti, kot jo doživlja ženska. Zdaj je Shere Hite naredila podoben korak; izdala je knjigo „Poročilo o spolnosti moškega“. Knjiga je obsežnejša, ambicioznejša in še bolj vznemirljiva, kot je bila njena prva, pa prav tako v nasprotju z nekaterimi priznanji „resnicami“ o moški spolnosti.

„Knjiga vprašuje, kako moški čuti spolnost, in odgovarja, da jo ima rad ter da jo ceni, vendar pa je hkrati ne mara in čuti, da ga bremeni,“ pravi avtorica.

Poročilo o moški spolnosti je Hite napisala na osnovi odgovorov 7.239 anketirancev, starih od 13 do 97 let. Ker jim je bila anonimnost zadržana, so, kot trdi avtorica, odkrito spregovorili o stahovih, skrivnostih, o svojih spolnih navadah, o užitkih in razočaranjih, o tem, kaj jih pri spolnosti odvrča in kaj privlači. V razlagi odgovorov je Hite poudarila, da je mogoče zanesljivo sklepati, da je v odnosih med moškim in žensko veliko več zavrtosti, strahu, pa tudi romantične zasanjanosti, kot so dosedanja raziskovalci spolnosti menili.

Večina anketiranih moških je odgovorila, da se počutijo ujeti v spolne navade in da se zelo težko brez sramu in odkritu pogovorijo s partnerico o svojih skrbih, tesnobah in željah, ki se tičejo spolnosti.

Med najbolj presenetljivimi odkritji je ugotovitev, da tradicionalno mišljenje, češ da moški telesno najbolj uživa v spolnem odnosu, ne drži. „To je le mit, da moški najbolj uživa v ljubezenskem objemu,“ piše raziskovalka. „Večina moških je izjavila, da doživijo najmočnejši orgazem pri samozadovoljevanju.“

Presenetljivo je tudi to, da naslednjo večjo skupino moških tvorijo tisti, ki trdijo, da doživijo največji telesni užitek pri oralnem seksu. Kljub temu pa je splošna odločitev na strani spolne združitev. Večina moških namreč meni, da jim zgolj telesni užitek ne zadošča ter da zato dajejo prednost ljubezenskemu objemu pred samozadovoljevanjem ali drugim oblikam zadovoljevanja, vključno oralno spolnost. Po tem Hite sklepa, da je moškemu spolnost več kot goli užitek, kar je tudi v nasprotju s tradicionalnim mišljenjem, ki vidi spolnost moškega usmerjeno predvsem v telesno uživanje.

Samo 3 odstotke vprašanih je na vprašanje, zakaj si žele spolne združitev, odgovorilo, da zaradi orgazma. Večina je kot odgovor navedla, da zaradi ljubezni, občutka moškosti, telesne bližine, predanosti. „Spolna združitev je trenutek, ko si ljubljenemu človeku najbližje, ko je premagana samotnost in ločenost življenja,“ je v odgovor zapisal eden

od množice vprašanih. Hite meni, da je odgovor za moškega zelo značilen, čeprav res ni tak, kot bi ga pričakovali glede na dosedanje ugotovitve.

Tretjina vprašanih je odgovorila, da se velikokrat ljubijo le zato, ker mislijo, da partnerica to od njih želi. Mnogi se tudi pritožujejo nad vse pogostejšimi željami žensk po pogostejšem spolnem občevanju, med vse bolj izrazito zahtevo žena, naj moški nadzoruje in zavira vrhunec užitka, dokler se ženska ne potiš.

„Ce je kaj narobe, sem kriv jaz,“ je zapisal eden od anketirancev in tako izrazil prikrito tesnobo mnogih moških, ki se morajo dandanašnji soočiti s prebujeno žensko, ki tudi na področju spolnosti išče svoje pravice, dolžnosti pa prevrača povsem na moškega, ker je po tradiciji moški zastavonoša telesne ljubezni. Če mu zdaj zastava težko pritiska na ramena, je kriv tudi sam.

Raziskovalka v odgovornih znova in znova odkriva, da je sodobni moški s svojo vlogo v spolnem življenju vse bolj nezadovoljen. Noče biti vedno pripravljen veliki mojster ljubezenskih naslad. Četudi se boji, da bo ponižan, pa nastopa v tej skrivoma neželeni vlogi, kar vse deluje kot pritisk nanj.

„Da, jaz moram stvar začeti in potem vedno znova začenjati in prekleto sem tega sit! Prvi moram telefonirati, predlagati moram zme-nek, prvi se je moram dotakniti, jo ljubiti...“ je zagrenjeno in jezo zapisal poprečni moški, torej eden od posameznikov, ki jih je Shere Hite zajela v svojo res zanimivo raziskavo.

Takšno pol jezo in naveličano počutje je raziskovalka našla tako med poročenci, kot med samskimi moškimi.

Obširno poročilo je polno še mnogih zanimivih odkritij in ugotovitev, ki bodo našle ostre in prijaznejše kritike, nedvomno pa je osnovna ugotovitev, da je moški čustveno bitje, ki mu vse časa perejo možnosti, da tega v njem ni. To odkritje je zelo pomembno, meni psiholog John Hopkins.

Ce namreč „Poročilo o spolnosti moškega“ vsebuje resnico, potem je enakopravnost spolov že skoraj dosežena, ugotavljajo nekateri kritiki, ko primerjajo nekdanje podobe o spolnosti ženske s podobo, spolnosti moškega kakršna se izrisuje v nenavadni knjigi Shere Hite.

Vsaka ideologija si lasti vsakega genija po svoje. Prilastiti si ga ne more nobena, razen za ceno ponaredb.

D. FLERE

Nenehni nasveti, opomini in ukori izgube vso svojo ostrino.

A. GIDE

Mine slast sveta kot bežne sanje.

F. PETRARCA

Sveta časti so kakor sen brez smisla.

A. S. PUŠKIN

Naftne bakterije

Mikroskopsko majhni črpalci dragocene nafte

Ko strokovnjaki izračunavajo, za koliko let je še svetovnih zalog nafte, ponavadi prezrejo ogromne količine te energetske surovine, ki je skrita v slojih peska. Doselej je bil naftni pesek za izkoriščanje neuporaben, ker bi bil postopek izdvajanja predrag in zapleten. Za naprej bodo statistiki morali upoštevati tudi zaloge naftnega peska, saj je skupini ameriških znanstvenikov uspelo izdelati postopek, s katerim je mogoče poceni pridobiti nafto iz peska.

Postopek temelji n uporabi bakterij, ki se hranijo z ogljikovodiki. Bakterije s temi lastnostmi so dobili z genetskimi posegi. Mikroskopsko majhna bitja so sposobna uničiti električni naboj, ki veže delčke nafte na zrna peska. Ko naboj popusti, se nafta sprosti, da jo bakterija lahko začne uživati ali pa da jo zbere človek. Če sloje naftnega peska, tako predvidevajo, prelijejo z vodo, nato vanj naselijo kolonije vzgojenih bakterij, bi zaradi delovanja teh mikroorganizmov sproščena nafta priplavala na površje.

Teoretično in v laboratorijskih pogojih je stvar preprosta in jasna, v resničnosti pa je še nekaj ovir. Predvsem bodo morali genetiki „izdelati“ take bakterije, ki bodo prenesle visoke temperature, kakršne vladajo nekaj tisoč metrov pod zemeljskim površjem.

Žabji trubadurji

Morda ženskam tega sveta prijetni tenor zbuja nežna čustva, zanesljivo pa tenoristi med krastačami nimajo kaj iskati. Kot so ugotovili znanstveniki, se krastače odločno postavljajo na stran globokih basovskih glasov, zato ob času parjenja žabji basisti prej in lažje pridejo do nevest.

Toda k višjim glasovom nagnjeni samci niso povsem brez možnosti, da zaužijejo kakšno urico ljubezni. V ta namen se poslužijo svojevrstnega trika. Zavlečejo se v najhladnejši del mlakuže, hlad pa povzroči, da se jim glas zniža. Znanstveniki pravijo, da je to edini znani primer, da živali izkoriščajo zunanjo temperaturo kot način, kako pridobiti samico.

Pri vsej stvari pa je še en „toda“. Namreč ta, da poznajo učinek hladu na globino glasu tudi žabji basisti, ki so ponavadi tudi po telesu zajetnejši in močnejši. Tako se tudi oni zavlečejo v hladni del mlake, tenorje pa napodijo v toplejše vode, kjer je ljubezenski klic višje uglašen, zato pa neuslišani.

Čudežno kolo, ki zmore preko 100 km na uro.

Najhitrejša kolo na svetu

Preko 100 km/h z vozilom na nožni pogon – Bomo čez nekaj let gledali kolesarske dirke formule 1?

Januarja letos je trokolo z imenom Vector doseglo nov svetovni rekord med vozili, ki jih poganja človek samo s svojo močjo. Aerodinamično oblikovano vozilo je doseglo hitrost 104 km/uro na ravnini, kar je za vozilo ene „človeške moči“ zares lep dosežek. Ljubitelji takšnih hitrostnih koles imajo poslej priložnost, da super kolo kupijo tudi v trgovinah, saj je neka tovarna začela serijsko proizvodnjo Vectorjev.

Trokolo je obdano s plastično lupino, ki je oblikovana tako, da čim bolj premaguje zračni odpor. Voznik v vozilu sedi z malce dvignjenimi noga-

mi, da tako najbolje izkoristi svojo moč. Posebno prenosno kolo s sto zobmi je sestavni del pogonskega sistema, v katerem je sedem prestavnih razmerij, kar vozniku omogoči, da z lahka požene vozilo in potem doseže vse večje hitrosti.

Tudi krmiljenje in zaviranje je razmeroma preprosto. Voznik uravnava smer vozila s pilotsko palico; na nji so tudi zavore. Po vsem tem je hitrostno kolo primerno za vsako cesto, vendar pa izdelovalci upajo, da bodo s proizvodnjo Vectorjev spodbudili nov dirkalni šport: hitrostne kolesarske tekme formule 1.

MARJAN BREGAR

ILIR SE VRAČA

Kovači so ga sprejeli medse, delili z njim vročino ob pečeh in skromne prigrižke v odmorih. Na večer pa beraška ležišča na podstrešju kovačij.

Tekli so dnevi in minevali so tedni.

Ken je postal mojster svojega dela. Molčec kot vsi ostali, zagledan v žareče kose kovine, ki so v hrupu klavir spreminjali svojo obliko. Pozabil je na vse na svetu, le ob večerih, na svojem

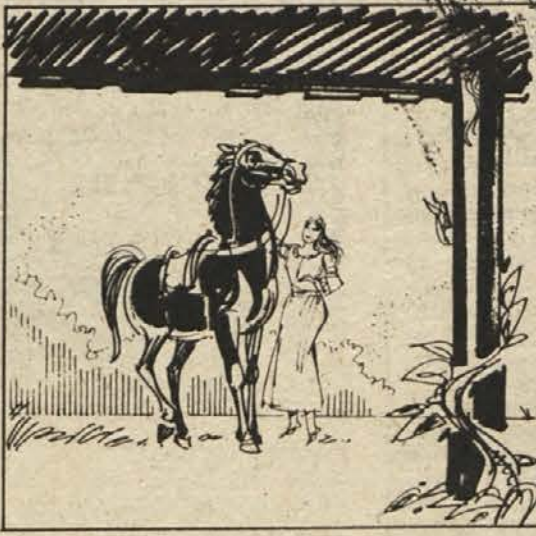

ubogem pograda, se je boleče zvil v klobčič. V sebi je čutil le rahlo prekrito kopo razbeljenega oglja, ki ga bo lepega dne nepoklicana sapica razpihala v neukrotljiv požar...

Ken je vedel, da ta dan vse prehitro pride.

Sonce je postajalo vroče, bregovi so zadehteli, reko so obrobile rumene kaluznice.

ad kov se je ustavil vr sec. Mlada,

vitka Keltinja, ki ni mogla skriti svojega visokega porekla, je spretno skočila s konja, se ustopila na pragu delavnice, metala pogled po črnih možeh in v roki nemirno vrtela svoj bič.

Stari Davon je uslužno stopil k njej in jo povabil v kovačnico.

Sto-pala je z žabkim korakom med nakovalci. Priku-pa, zvedava se je in in tam ustavila, spza-

ševala to in ono. Može so odgovarjali v smeđu – kako bi ne? Tak obisk se ni primeril vsak dan v teh žalostnih podrtijah.

Ken je tam na koncu vrste stiskal v pesti svoje klavir, kot da ga hoče zdroboti, in izpod srčehih obrvi je bolščal v svoje železo, kot da ga namerava taliti z očmi...

Anesta, knežja hči z Gradišča, se je ustavila pred Kenom.

Do nadaljnega zaprto?

Zaradi že nastale izgube v zdravstvu si ne upajo začeti s poslovanjem v novi zdravstveni postaji v Straži

Z zastavami, godbo in programom je bila konec maja v Straži slovesno odprta nova zdravstvena postaja. Občani so si lahko ogledali, kako lepo je poslopje tudi znotraj, kakšna je oprema in vse drugo, ampak... Videli so, poslopje pa je ostalo za stranke zaprto. Kot poprej Stražani še vedno hodijo pretežno v novomeške ambulante. Zakaj tako, smo vprašali Cirila Jarnoviča, predsednika občinske zdravstvene skupščine.

Ciril Jarnovič: „Ne upamo si povečevati izgubo, dokler stara ni krita.“

„Res je novozgrajena zdravstvena postaja v Straži zaprta, ker ni denarja za kritje stroškov ob poslovanju. Gre za precejšnje materialne izdatke in za zdravstveno ekipo, ki bi jo sicer lahko dobili, če bi bila sredstva. Znano je, da je bila ob trimesečju v občinski zdravstveni skupnosti izkazana izguba in da jo imajo tudi v bolnišnici in zdravstvenem domu. Ne upamo si izgubo še povečevati, dokler ne vemo, kako bomo krili dosednji primanjkljaj.“

— Kateri so glavni vzroki za nastanek izgube v zdravstvu?
„Na eni strani gre za izpad planiranih prihodkov, na drugi

pa za povečevanje izdatkov, ki so v nekaterih dejavnostih nad planom. Najbolj se pozna, da manjka nad 6 milijonov dinarjev samo dohodka tozdiv in da je osnovno zdravstveno varstvo ob takem stanju porabilo za 1,75 odst. več sredstev, kot smo te tri mesece načrtovali. Velika prekozačitev plana je še pri zdravilih, kjer gre za 7,5-odstotno nadplansko porabo. Ob vsem tem pa ugotavljamo še, da se povečuje stavež bolnih in izostankov od dela. Ti so v prvih treh mesecih letošnjega leta narasli za 21 odst. v primerjavi z enakim obdobjem lani.“

— Ali je na osnovi vseh navedenih podatkov možno sklepati, da so letos ljudje bolj bolni, kot so bili ob začetku leta lani?

„Po mojem tako sklepanje ne bi bilo pravilno. Kar zadeva stavež in povečano dejavnost v osnovnem zdravstvenem varstvu, se pravi večji obisk v splošnih ambulantah, je verjetno posledica razmer v gospodarstvu. Določena praksa namreč kaže, da se ljudje zatekajo v ambulante, če je delovna organizacija v težavah. Takih pa imamo trenutno precej. Po drugi strani zdravniki tudi ugotavljajo, da je del prekoračitve plana pri zdravilih in v osnovnem zdravstvu pripisati letošnji gripi. Zoper tak pojav pa seveda nihče nič ne more.“

— Kakšna je možna pot iz finančnih težav?

„Če bi hoteli kriti vse potrebe z izgubo vred, ki je ostala mimogrede rečeno nekrita še od lanskega leta, bi morali imeti 40 milijonov dinarjev več. V usklajevalnem postopku med interesnimi skupnostmi in izvršnim svetom smo prišli na 25 milijonov ob raznih omejitvah in črtanju investicij. Predlagali smo preračunovane stopnje znotraj občinskih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, ker gospodarstva dodatno ne smemo obremenjevati, vendar... Se še dogovarjamo, dokler pa rešitve ne bo, tudi novih ambulant ne moremo odpirati.“ R. B.

RAJAJOČI OTROCI — Več kot tisoč varovancev novomeških vzgojnovarstvenih ustanov je 16. junija nastopilo na Stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu. V kratkih vajah so združeno prikazali telesnovzgojne aktivnosti, ki jih v vrtcih gojijo vse leto, z zaključno vajo pa so prikazali pripravljenost hoditi po Titovi poti. (Foto: J. Pavlin)

Premalo učenja za življenje

Mladi ugotavljajo, da so šolski programi preveč nabiti s teorijo — Slabo organizirano pripravništvo — Sodelovanje pri reševanju glavnih vprašanj večja samozavest

Okrogla miza „Uvajanje mlade generacije v sistem samoupravne socialistične demokracije“, organizirana ob letošnjem srečanju mladih delavcev iz okrog 90 osnovnih organizacij ZSMS v temeljnih organizacijah v novomeški občini, ni nikakršno naključje. Mladi v združenem delu se namreč zavedajo — to je pokazala tudi izredno (samo)kritična razprava — da današnja mlada generacija ni tisto, kar od nje pričakujemo, saj je vse premalo vključena v družbena dogajanja.

Največ pozornosti so mladi posvetili oblikovanju osebnosti mladega človeka in številnim problemom, ki spremljajo ta proces. Mlad človek pride v združeno delo tako rekoč že kot izoblikovana osebnost, še posebno če je končal višjo ali visoko šolo. To poraja težave, saj mu šola ne da vsega, kar potrebuje kot bodoči delavec in aktivni član samoupravne družbe. Šola je, žal, eno, praksa pa drugo. Precej krivde nosijo za to mentorji v šolah. Mladi prihajajo v združeno delo z zelo malo znanja o samoupravljanju, delovanju delegatskega sistema itd., kar se nemalokrat kaže kot ovira za vključevanje v samoupravne organe in procese odločanja. 10-dnevna prizvodna praksa tega ne more rešiti. Mladi so izrazili tudi dvom v delovno prakso v usmerjenem izobraževanju, saj marsikaj še ni pripravljeno.

Programi za uvajanje pripravnikov so sicer dobro pripravljene, vendar se ne izvajajo. V strokovnem delu mogoče še, ne pa v drugem, nič manj pomembnem delu, kot je spoznavanje z delovno organizacijo, itd. Predvsem vsebinsko zelo slabo delajo

samo njej, saj sama nikakor ne more nositi vse odgovornosti za oblikovanje, usmerjanje in delo mlade generacije. Mladinska organizacija skrbnitva sicer ne potrebuje, ne bi pa bilo odveč resnejše angažiranje drugih družbenopolitičnih organizacij. Gonilna sila v ZSMS bi morali biti prav mladi komunisti, pa jih marsikje skoraj ni čutiti.

Pokazalo se je, da se je mladinska organizacija najbolj uveljavila v okoljih, kjer se ukvarja z življenjsko pomembnimi vprašanji, ki še posebej zadevajo mladega človeka. Tam nimajo večjih problemov z animiranjem mladih za delo v svojih vrstah. Z vključevanjem v obravnavanje teh problemov pa se mlada generacija tudi subjektivno usposablja in uvaja v samoupravni in delegatski sistem. Z. L. — D.

Občinski program v zraku

Za redno dejavnost šol je letos denar zagotovljen, za investicije pa zmanjkuje — Za novi center vsaj 70 milijonov!

Občinska izobraževalna skupnost v Novem mestu je 19. junija sprejela letošnji finančni načrt samo v tistem delu, ki zagotavlja sredstva za A in B program. Še zadnje priprave na usmerjeno izobraževanje in poročilo o gradnji novih šol.

Medtem ko so letos za 30 odst. večja sredstva kot lani zagotovljena redni dejavnosti šol, pa ta čas ni jasno, kako bo skupnost zagotovila dejavnosti v občinskem programu. Zlasti je kritično pri investicijah, predvsem pri gradnji centra za usmerjeno izobraževanje. Medtem ko je za prvo fazo gradnje stopiške šole in dokončanje prizidka pri ekonomski šoli denar zagotovljen in je s pogodbo zagotovljeno, da bodo dela končana do začetka šolskega leta, pa za več dela in hude podražitve pri gradnji velikega šolskega kompleksa za usmerjeno izobraževanje v Šmihelu manjka vsaj 70 milijonov dinarjev.

Delegati so menili, da je treba znova pregledati projekt, če bi bilo

možno kaj spremeniti in poceniti, obenem so naložili gradbenemu odboru, naj hitro ukrepa in skuša s premoštvimi krediti zagotoviti dokončanje vsaj prvega dela gradnje centra v Šmihelu.

V skupščini so spregovorili še o zadnjih pomanjkljivostih pred uvedbo usmerjenega izobraževanja jeseni, pri čemer gre omeniti zlasti opozorila delegacije gimnazije, ki pravi: „Od nas pričakujejo, da bomo z opremo v učilnicah pomagali gostujočim oddelkom drugih usmeritev, vendar opreme še ni in tudi denar zanjo še ni zagotovljen.“ Sicer pa je pravilno mnenje, dso dani osnovni pogoji za prehod na usmerjeno izobraževanje, da pa je treba vso skrb posvetiti tudi pridobivanju kadrov za učitelje praktičnega pouka.

Številke govori

Sentjerne in Straža sta za mestom najštevilnejša

Prvi podatki iz nedavnega popisa prebivalstva kažejo, da je v novomeški občini 55.371 prebivalcev; od teh jih 19.601 živi v Novem mestu, ostali na podeželju. Za Novim mestom sta najbolj naseljena Sentjerne s 1.193 občani in Gor. Straža, ki ima že 1.057 ljudi. Žužemberk z 833 krajanji je šele na četrtem mestu, za njim pa so Dol. Toplice s 798 prebivalci. Med večje kraje običajno (še predvojna navada) prištevamo Škocjan, vendar živi letos v njem samo 236 ljudi. Smarjeta ima vsega 229 krajanov, enkrat večja pa so Uršna sela s 502 in Gabrje s 523 ljudmi. Po naseljenosti gre med večje kraje po novem šteti Smolenjo vas, kjer so našeli 434 občanov, Vavto vas s 366 ljudmi in Vel. Brusnice s 457 krajanji. Najmanjše naselje je Rakovnik, kjer je samo 7 stalnih prebivalcev.

Ugotovljeno je, da je 656 občanov na delu v tujini, 213 pa jih na tujem živi. Vseh gospodinjstev v občini je 16.318, medtem ko je stanovanj 18394. Ker so popisovalci našli 16.168 stalnih stanovanj, pomeni, da gre razliko pripisati vikendom in zidanicam.

Pri tokratnem popisu je bila zajeta tudi živina. Marca letos je bilo na območju občine vseh konj samo 1974, pri tem pa je cela vrsta naselij in vasi, ki ne premorejo več niti enega rezgatača. Zelo veliko med več kot 300 naselji v občini pa ima od 2 do 5 konj. Novo mesto samo jih premore 53.

Celotno število govedi je 16.293, ovac 791, prašičev 11.594 ter 76.814 glavic perutnine. Popis je nadalje pokazal, da premoremo v občini 30 kombajnov, od teh sta dva v mestu. Po enega imajo v več krajih, kar tri pa imajo samo v Škocjanu.

VSÍ HOČEJO VEČJE

Na hodniku nove stavbe občinske skupščine v Novem mestu visi zanimiva oglasna deska, na kateri nosilci pravice v družbenih stanovanjih iščejo zamenjave. Glede na draginjo in naftno krizo bi bilo pričakovati, da bodo oglašje drugačni, pa vsi iskalci zamenjav želijo večje ali vsaj enako veliko stanovanje in centralno kurjavo. Prav ta je v večini oglasov omenjena kot pogoj za zamenjavo.

»Dolenjski list«

Novomeška kronika

NOVA PODOBA Z ZAMUDO — Medtem ko se je sveža barva na večini stavb v glavnih novomeških ulicah že davno posušila in izgubila tudi nekaj začetnega sijaja in „bojevitost“, se stavba, v kateri domuje Mladinska knjiga, šele v teh dneh odeva v novo oblačilo, do katerega ji bodo pripomogli delavci Komunale. Pa nič ne de. K preurejeni notranjosti in bogatejši ponudbi spada tudi lepši zunanji videz. Morda bo pripomogel k večji prodaji za poprečen žep vse bolj nedosegljivih knjig in drugega blaga, ki vabi s polje.

SLABŠA IZBIRA POKRIVAL? — V Novem mestu bo v prihodnje prav gotovo precej osiromašena ponudba in izbira klobukov, slamnikov in drugih pokrival. Pred kratkim so namreč zaprli Šeširjevo trgovnico pod arkadami na Cesti komandanta Staneta. V tem prostoru naj bi menda uredili še en bifeček.

POPLAVA V TRGOVINI — V samopostrežbi na Cesti herojev so imeli minul teden dva dni vse mokro. Ker so ob lepem vremenu začeli popravljati ravno streho, a je niso dokončali, je naslednji dan močan naliv preprečil dela, v trgovini pa je bilo na tleh tudi 10 cm vode. Stranke niso mogle do pulca in trgovke so polje premeščale iz večjih v manjše luže.

ZAKAJ SAMO V CENTRU? — Za umrle someščane se precej ljudi zanima, osmrtnice pa visijo samo v

strogem centru mesta. Občani, zlasti starejši, želijo, da bi vsaj po en izvod mrliških osmrtnic obesili tudi na oglasne deske na Drski, na Grmu, v Bršljunu.

SAMO MAJA — Prejšnji teden mesto postalo številnejše samo za enega občančka: rodila je Martina Jerman iz Ljubljanske 33 — Majo.

TRŽNICA JE BOGATA — Domače kmetice in prodajalci na stalnih stojnicah so v zadnjih dneh dobro založeni prodajali na tržnici. Domačini prodajajo novi krompirček po 30 din, solato po 30 din, jajca po 6 din, češnje po 40 din, borovnice po 70 din liter. Na stalnih stojnicah pa imajo lepe breskve po 45 din, banane po 50 din in še drugo sadje ter zelenjavo. Novi stročji fižolček velja 50 din kilogram.

Ena gospa je rekla, da se ji ne zdi čudno, če so nekateri Pionirjevi tozdi v izgubi, ko pa gradijo na kredit za mnoge znane investitorje, od njih pa ne kane niti dinar...

Izguba, kakršne še ni bilo

Ob trimesečju je bilo v novomeški občini 18 izgubarjev v 257 milijoni dinarjev primanjkljaja — Najbolj problematična je Industrija motornih vozil

Resda prvo trimesečje nikakor ni pravešen kazalec uspešnosti poslovanja zaradi ponekod sezonskega dela ali proizvodnje, vendar pa je letošnja za 14-krat večja izguba v novomeški občini, kot je bila ta čas lani, gotovo zaskrbljujoča. Pred vsem gre za IMV, ki je v skupni izgubi 257 milijonov udeležen kar z 230 milijoni primanjkljaja.

Vsega skupaj je 18 delovnih organizacij poslovalo z izgubo, med temi pa so nekatere že z večletno tovrstno boleznijo, druge so na tem spisku nove. Gre za 6 tozdiv IMV, Dolenjski veterinarski zavod, za Vodnogospodarsko podjetje, 4 tozde Pionirja, za Cestno podjetje — tozde Mehanizacija, za GG — tozde Gradnje, za Keramiko, Gorjance — tozde Avtobusni promet, Hotel Grad Otočec in Komunalo.

Sedem organizacij združenega dela je izgubo krilo z neplačanimi prihodki, drugod pa ostaja izguba iz trimesečja zaenkrat nekrita in znaša

226 milijonov dinarjev. Gospodarsveniki nadalje menijo, da gre pri Cestnem podjetju, Hotelu Otočec in pri Gozdnem gospodarstvu za izgubo sezonskega značaja, ki bo verjetno že ob polletju manjša.

Ko so v minulih štirinajstih dneh na več forumih ocenjevali vzroke za nastali primanjkljaj pri tolikih kolektivih, so ugotovili, da gre predvsem za drag material in nizke cene končnih proizvodov. Vsi izgubarji pospešeno iščejo rešitve iz nastalega položaja, kljub temu pa ni nič kaj obetavnega dejstvo, da je nekrita izguba v delovnih organizacijah s 4750 delavci, kar je pri okrog 20 odst. vseh zaposlenih v občini.

Ker so uradni podatki prišli v javnost precej kasno, saj bo vsak čas že polletni obračun, bi morali vsaj zdaj glede na resnost položaja preje vedeti pri čem smo. Zlasti še zato, ker nastopajo meseci dopusta.

R. B.

POUK NA PROSTEM — V Podgradu imajo šolarji pouk telesne vzgoje na prostem, če je le lepo vreme, sicer se morajo tiskati v eni od učilnic. Takih primerov je na šolah v novomeški občini še več, a glede na finančni položaj slabo kaže, da bi bilo kaj kmalu drugače. (Foto: R. Bačer)

ZA PRVI TEDEN LEP USPEH
Brigadirji v Suhi krajini so po tednu dni dela ugotovili naslednjo bilanco: izkopali so 1066 m jarka in opravili dolžinsko čiščenje na 2.860 metrih trase. Opravili so 5.221 normiranih ur, 3.954 učinkovitih ur, 1065 režijskih ur in presegli poprečno normo za 32 odstotkov. V brigadah v Žužemberku pa je živahno tudi kulturno in zabavno življenje. Že prvi teden so imeli v gosteh folklorno skupino Kres, brigadirji pa so si tudi ogledali še nastop angleških pevcev v Novem mestu ali filmsko predstavo.

Berite »Dolenjski list«

V GOSPODARSTVU 9.154 DIN

V prvih treh mesecih letošnjega leta so novomeške gospodarske delovne organizacije izplačale za osebne dohodeke za 34,03 odst. več sredstev kot v tem času lani, medtem ko bi glede na ustvarjeni dohodek znašala dovoljena poraba le 28,69 odst. sredstev te mese. Čisti osebni dohodek v gospodarstvu je ob trimesečju znašal poprečno 9.154 din, kar je za 29 odst. več kot v enakem obdobju 1980, medtem ko znaša republiško poprečje 9.700 dinarjev. Novomeščani zastajajo pri osebnih dohodkih, hkrti pa tudi z doseženo produktivnostjo. Čeravno je bilo v globalu (za vso občino) pri osebnih dohodkih izplačanega tako rekoč preveč denarja, pa se je ob 46,4-odstotnem povišanju cen realni osebni dohodek zaposlenih zmanjšal za dobrih 11 odstotkov.

Po vaseh več prizadevnosti

Društva delavna, DO pa se ne povezujejo za skupen nastop in za skupne akcije

Redno letno skupščino občinske Turistične zveze v Brežicah so 19. junija letos združili s počastitvijo 15. obletnice njenega obstoja in dela in zato dali slovesnejše obeležje.

Kljub temu ni manjkalo kritičnih pripomb in predlogov za boljše delo, saj v turizmu ne gre vse tako, kot je bilo zamišljeno. Zveza naj bi zato v prihodnje spodbujala k delu zlasti tista društva, ki sama niso pokazala pobud in zavzetosti za turistične akcije, za prireditve in urejanje okolja. Zadnje leto so se izkazala zlasti TD v Artičah, na Bizeljskem, v Globokem, Kapelah, Velikih Malencah in Sromljah. Organizirala so vrsto samostojnih prireditev, od kulturnih in vinskih razstav do cvetličnih sprevodov in akcij za opleševanje krajev in kopaljš. Vsa omenjena društva so na skupščini prejela priznanja občinske Turistične zveze. Med njimi letos ni Brežic, Dobove, Mokric, Cerkelj in Krške vasi. Delo teh društev je bilo skromno, v Brežicah pa je celo popolnoma zamrlo. Oživitvi ga bodo poskušali preko SZDL.

Med bodoče naloge zveze sodi tudi boljše sodelovanje z gospodarstvom in drugimi dejavnostmi. Gre predvsem za skupne akcije in skupen nastop, kajti do sedaj je bilo tega veliko premalo. Za nevoščljivost v vrstah turističnih gospodarskih organizacij ne bi smelo biti več prostora. Kaj rado se namreč zgodi, da kjer se pripravata dva, tretji dobječek ima.

Jubilejne seje se je tokrat udeležil tudi predsednik Turistične zveze Slovenije Leopold Krese, ki je ob tej priložnosti podelil republiška priznanja Vlado Deržiču, Ludviku Hrenu, Marjanu Ogorevcu in Maksu Toplišku. J. T.

KLJUČ ZA NASLEDNJIH PET LET

V obdobju 1981 - 1985 bodo delavci temeljnih organizacij združene dela, delovne skupnosti in obrtniki v brežiški občini združevali za skupne interese v krajevnih skupnostih 0,3 odst. od bture osebnih dohodkov. Zbrani denar bodo porabili predvsem za komunalno urejanje, za urbanizacijo, razvoj drobne obrti in objekte družbenega standarda.

Krajevne skupnosti bodo prejemale sredstva po temle ključu: 60 odst. glede na število zaposlenih v KS, 30 odst. glede na skupno število prebivalcev KS, 10 odst. zbrane denarja pa bodo dobile manj razvite krajevne skupnosti. Merilo za delitev bo število prebivalcev.

PLAKETE IN PRIZNANJA

Občinska Turistična zveza v Brežicah je ob 15. obletnici obstoja v petek podelila 13 zlatih, 13 srebrnih in 19 bronastih plaket posameznikom ter 23 pismenih jubilejnih priznanj društvom in organizacijam za večletno delo, sodelovanje in podporo pri razvoju turizma v občini.

PRIPRAVLJENI NA SREČANJE - V Artičah pričakujejo v nedeljo pihalce in bobnarje iz vse Slovenije. Oboji pridno vadijo, da bi se na republiški reviji te zvrsti amaterske kulture čimbolje odrezali. (Foto: J. Teppey)

KONTEJNERJI NAMESTO CISTERN

V Trimovem tozdu „Jeklene konstrukcije“ v Dobovi bodo do izteka srednjeročnega obdobja (1985) povečali svoje zmogljivosti za dvainpolkrat. Namesto cistern, po katerih je na tržišču zaradi podražitve in krize z gorivi vedno manjše povpraševanje, bodo vpeljali izdelovanje kontejnerjev in se tako prilagodili novim razmeram. V strukturi proizvodnega programa bodo kontejnerji obsegali 30-odstotni delež, tipizirana jeklena konstrukcija 40-odst. in jeklena konstrukcija po naročilu 30-odst. Na delo bodo sprejeli še 105 novih moči.

NOVO V BREŽICAH

KJE BO TURISTIČNI BIRO SE ŠE NE VE - Do zdaj se niso mogli dogovoriti za nobeno lokacijo. Možna bi bilo obnoviti kiosk ob čateškem motelu ali pa se vseliti v dosedanja prostor poslovalnice SAP sredi mesta. Odločili se bodo najbrž za nekaj drugega, če bo sploh prišlo do sporazuma. Gre namreč za občinski turistični biro, v katerem bi goste samo informirali, ne pa delali propagando zdaj za tega, zdaj za onega. Take očitke je bilo namreč slišati pred leti, zato najbrž odpor do obnove kioska, katerega investitor so bile Čateške Toplice.

BREŽIŠKE VESTI

Brez šole in dela ne bo šlo

V trebanjski občini si prizadevajo, da bi zaposlili čimveč Romov - Urediti Hudeje

Brez šolanja in zaposlovanja Romov ne bo mogoče doseči njihovega vključevanja v normalno življenje. Taka približno je usmeritev skupnosti socialnega skrbstva v trebanjski občini, ki v glavnem skrbi za reševanje te problematike.

Jasno pa je, da so pri tem velike težave. Medtem ko je lani na začetku šolskega leta začelo hoditi v šolo 23 otrok, jih v tem času skoraj ni več. Starejši Romi so se namreč odselili za zdravilnimi zelišči, hkrati z njimi pa so odšli tudi otroci, ki tako ne morejo obiskovati šole. Nekaj šoloobveznih otrok, ki niso bili primerni za obiskovanje rednega pouka, je obiskovalo posebni izobraževalni tečaj, ki ga je pripravil trebanjski Center za izobraževanje in kulturo. Hkrati s tečajem za te otroke so pripravili tudi izobraževanje za odrasle Romo, ki so tam dobili tudi nekaj ročnih spretnosti in tehničnih znanj, ki bi jim prišla prav pri zaposlitvi.

V trebanjski občini si namreč prizadevajo, da bi čimveč Romov zaposlili v združenem delu, opaziti pa je tudi večje razumevanje v delovnih organizacijah. Romi dobe delo v Trimo, Tregradu, IGK in v Donitu, medtem ko v drugih delovnih okoljih ne kažejo večjega navdu-

šenja za zaposlovanje. Kljub delnim uspehom, pomoči skupnosti za zaposlovanje pa v trebanjski občini z doseženim še niso zadovoljni. Brez zaposlitve je namreč še precejšnje

DENARJA ZA KOMUNALNO SKUPNOST NE BO DOVOLJ

Pretekli teden je bila v Trebnjem skupščina komunalne skupnosti. Na seji skupščine so delegati obravnavali poročilo o delu v preteklem letu, sprejeli pa so tudi program del za leto. Računaj, da bodo letos pridobili nekaj sto milijonov dinarjev, vendar še ne bo dovolj denarja. Primanjkljaj 23 milijonov dinarjev bodo dobili s krediti od bank, zavarovalne skupnosti Triglav in še drugih.

število mladih, za delo sposobnih Romov.

Tudi kar se tiče pridobivanja lokacij za njihovo bivanje se je nekaj naredilo. Program, v katerem so zajete lokacije v Hudejah, Mali Loki in Velikem Gabru, se izvaja. V okviru programa, po katerem naj bi se izboljšale življenjske razmere Romov, so napeljali v Hudeje vodovod, čaka pa jih je še napeljava kanalizacije ter več drugih zadev.

»Dolenjski list«

PIONIRJI V PLANINSKI ŠOLI

Na Gorah nad Hrastnikom se je pred dnevi končala prva planinska šola, ki jo je organizirala planinska skupina z Mirne. Udeležilo se je je 18 pionirjev iz mirense osemletke. V šoli so imeli 13 predavanj in 3 dvodnevne pohode. Predavali so inštruktorji z Mirne in iz matičnega društva Lisca - Krško.

IZ KRAJA V KRAJ

TOVARNA ZE DOLGO STOJI, le z obljubami Mercatorja, da bo v nekdanjih tovarniških dvoranah naredil prodajne pulte, ni še nič. Zato so Čatežani še vedno gnetejo v mali trgovini in seveda sveto upajo, da bodo v nekdanjih Elminih prostorih nekoč le zaplesali prodajalci in prodajalke. Za uteho pa jim lahko povemo, da tovarna uspešno posluje, delavci pa varčujejo denar, ker ga nimajo kje zapraviti. Zato pa ga bodo tembolj zapravljali v novi trgovini, do katere je še ...

POSEL JIM GRE DOBRO OD ROK, bi lahko rekli za delavce in delavke Putnikovega motela v Trebnjem, ki se morajo te dni kar hitro obrniti, če hočejo brž in solidno postreči vsem gostom. Gostov je vsak dan več, privabljajo pa jih prijetno urejena okolica in dišeče dobrote z raznja.

TREBANJSKE NOVICE

Telefonski mrk

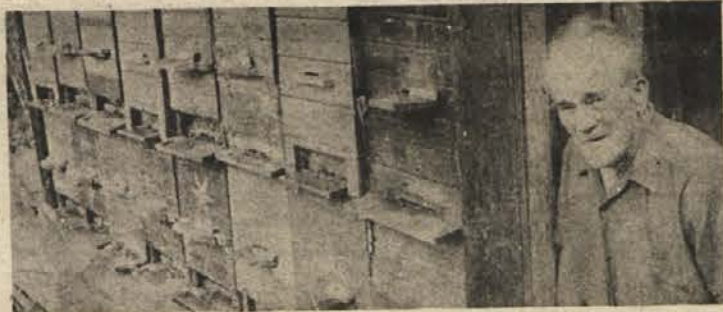
Nevihata 10. junija popoldne je povzročila popolno prekinitve medkrajevnih telefonskih zvez z območja Brežic, Krškega in Sevnice. Pri odстранevanju poškodbe na telefonskem omrežju so novomeški PTT strokovnjakom priskočili na pomoč s svojo tehniko še Kranjčani. Tako so lahko s Sevnico ponovno vzpostavili vse zveze 12. junija zvečer, na ta dan s Krškimi samo del zvez in dan pozneje del zvez še z Brežicami. S Krškimi in Brežicami so zveze v celoti vzpostavili 14. junija dopoldne. Direktor Podjetja za PTT promet Novo mesto Rajko Gerdovič je vse tri občinske skupščine v Posavju seznanil s podrobnostmi telefonskega „infarkta“, ki je povzročil precejšnjo gospodarsko škodo. Da se ne bi ponovno pripetilo kaj takega, vidijo rešitev v izgradnji radio-relejnih zvez Novo mesto - Trdinov vrh - Krško, Brežice, Sevnica. Poštari pričakujejo podporo pri združevanju sredstev in najetju ustreznih posojil.

KRŠKE NOVICE

DOBRODOŠLI! - Tak pozdrav so izrekli zboru slovenskega delavskega društva iz francoskega Aumeta, ki je v ponedeljek obiskal krško občino. Zvečer je zapel v Kostanjevici, dopoldne so mu v Krškem pripravili slavnosten sprejem, za njim pa mu razkazali zanimivosti.

LETOS ENAKO - Okoli 600 osnovnošolcev in predšolskih otrok naj bi se to poletje vrstilo v občinski pionirski počitniški bazi na otoku Lošinju. Občinska zveza prijateljev mladine bo tjakaj usmerila pet izmen. Ekonomska cena bo letos za 23 odstotkov višja od lanske, starši pa bodo k njej prispevali od 14 do 95 odstotkov.

ZA ZVESTOBO - Mešani pevski zbor „Viktor Parma“ iz Krškega ima običaj, da svojim članom s petletnim „stažem“ izroči plakete skladatelja, čigar ime nosi. Tokrat so jih podelili 25 na slavnosti seji ob prazniku krške krajevine skupnosti.

RECEPTA ZA DOLGO ŽIVLJENJE NI? - Bizjakov ata pravi, da mu je zdravnik na pol v šali rekel, da je visoko starost doživel zaradi čebelnih pikov. Tega ne verjamem, saj sem imel pred časom še hujše bolečine, ko sem poskusil s pikom zdraviti natečeno koleno. (Foto: P. Perc)

Brez čebel ne bi rad živel

90 let Alojza Bizjaka iz Nemške gore pri Leskovcu

„Zmeraj se mi je zdelo, da bi umrl, če bi me čebele zapustile, kar naravnost pove Alojz Bizjak, 90-letnik iz Nemške gore, vasice s šestimi hišami, slabih 10 km iz Krškega.“

Čebelarstvo mu je bilo vedno več kot zgolj nekakšen konjiček. „Čebelariti sem pričel, takoj ko sem prišel iz I. svetovne vojne. Že moj oče je imel čebelnjak. Imel je kranjiče, sam pa imam Znidaršičeve panje. Sedaj je v njih 17 družin.“ pripoveduje Alojz, ki je od 1924 do 1938 vodil čebelarstvo v Leskovcu. „Leta 1929 sem imel le 11

panjev, a je bila paša boljša kot kdaj in sem natočil kar 600 kg medu.“

Po vojni so znali ceniti njegovo pionirsko delo. Spomnili so se ga krški čebelarji, leta 1972 pa je dobil celo red Antona Janše II, stopnje za posebne zasluge za dvig slovenskega čebelarstva. „Zadnje čase bolj malo točimo, le 10 kg na panj. A če bi bilo vse normalno, bi morali točiti trikrat po 20 kg na panj. Na leto dobimo okoli 100 kg medu in seveda ni računati, da bi kaj zaslužili. Delo je zanimivo, razvedri, a je premalo časa,“ pojasni sin Marjan, ki sicer dela v Celulozi, a kljub boleznim nadaljuje družinsko tradicijo. „Najbrž kstanj ne bo več medil, ker je bilo včeraj močno deževje. Cvet je pač obrnjen navzgor, ne kot pri akciji, ki ni prizadeta,“ pravi Marjan, eden izmed devetih otrok, ki so se vsi s svojimi družinami zbrali na lični domačiji, da bi proslavili dvojni jubilej svojega očeta.

Bizjakov ata je bil srečen številnih gostov, saj se jih je zbralo kar 55. Glasno je odmevala glasba v okolici Nemške gore 6. kakor da bi ob prazniku najstarejšega vaščana hoteli pregnati sleherno misel na trdo delo in dninarstvo, ki je bilo nekoč življenjski sopotnik slavljence in njegovih staršev. P. PERC

SEST OTROŠKIH IGRISČ

V brestaniški krajevni skupnosti se imajo otroci res kje igrati. V Brestanici so naredili troje igrisč, enega na Armeškem, dvoje otroških igrisč pa bodo uredili še v spodnji Brestanici. Brez pomoči občinske skupnosti otroškega varstva in delovnih kolektivov, predvsem Elektrarne in Sigmata, seveda ne bi šlo.

PARK V DOLINI DRNIKA

Letos jeseni bo izveden prvi del akcije 88 dreves za Tita v krški krajevni skupnosti. Najprej bodo uredili ribnik in nekaj jas v dolini Drnika. V park bo vključen tudi objekt Lopatne, katerega lastnik je Agrokombinat. Vse številnejšim trimčkarjem se obetajo lepi časi.

KRŠKI TEDNIK

Sevniška brigada spet nepopolna?

Kako privabiti zadostno število brigadirjev? - Bojazen pred ospom

Zadnja leta, kar odhaja na mladinske delovne akcije po Sloveniji MDA Kozjanski odred iz Sevnice, se ponavlja na videz protisloven položaj. Brigade dosegajo na deloviščih, posebno pa pri ostalih aktivnostih, najboljše rezultate. Domov so prinesli že dvojce travok akcije, skratka, najvišja priznanja, ki jih je sploh mogoče doseči.

V isti sapi pa je treba poudariti, da brigade odhajajo nepopolne.

SEVNIŠKI PABERKI

GASILSKI DAN - V nedeljo slavijo 50-letnico sevniški gasilci. Kot je v občini običaj, prirajo ob takih jubilejih tako imenovani gasilski dan. Tako bodo Studenčani gostitelji ocenjevanja društev. Zaključek merjenja pripravljenoosti in usposobljenosti društev bo v nedeljo ob 15. uri. Zatem se bo mogoče pri gostoljubnih Studenčanih tudi poveseliti. Za zabavo in urne pete bo igral Seplan.

„VELIKE ŽIVINE“ IN PEŠ POT - Anonimni pisec pisma nas je obvestil, da so ob asfaltiranju Poti na Zajčjo goro zasipali peš pot mimo Svenska, ki je prišla prav, če se je komu mudilo v službo v Kopitarno ali pa domov. Očitno ta Ledinčan ne mara za gostilno „Na križišču“, okrog katere je sedaj treba po daljši poti. Boji pa se „velikih živin“, ki na tem hribu živijo, da se ni upal podpisat. Sicer pa bo lahko kmalu očito, kako te „živine“ poslušajo ljudski glas, če bodo zasipano pot tudi odmetali!

lisjak lisjaku

„Tale razpis za sekretarja in vodjo strokovne službe občinske zdravstvene skupnosti je pa napisan nekemu na čevelj. Pogled, ne bi bilo bolj naravno, da bi, če je že izkazana izguba v sevniškem zdravstvenem domu, iskali ekonomista ali vsaj pravniknika, ne pa zgolj „visoko ali višjo izobrazbo družboslovne smeri“. Kaj jih bo reševal politik?

Kratko malo manjka brigadirjev. To po eni strani še povečuje uspeh dosedanjih brigad, saj so dobili bitko „z manj vojaki“. Vseeno pa je to slabo spričevalo za širino mladinskega dela in aktivnosti v občini.

Kaj naj bo rečeno drugega, če je za letošnje Kobansko prijavljenih recni in piši le 29 brigadirjev, obstaja pa resna bojazen, da bo še od teh kateri odpadel? Se bolj zaskrbnjuječa je sestava tega zasedateljskega odreda. Prijavljenih je 20 dijakov, 6 osnovnošolcev in en vajenec. Zaman bi iskali študenta, ki bi poskusil delo tudi s te plati.

Je upravičeno nergati, češ to ti je mladina? Pravi odgovor je nedvomno v tem, da se z mladino premalo dela. Da, tudi pogovarja! Tik pred dnevom „D“ je na srečo še nekaj časa. Brigada bo odšla na Kobansko (občina Radlje ob Dravi) 9. avgusta. Za aktivnost, da bi vendarle našli še kaj brigadirjev, bodo v občini poprijele sindikalne organizacije. V predsedstvu SZDL v tork, 16. junija, so se zavedali vse resnosti ter nuje, da se še popravi stanje.

Kaj pa domača „fronta“? Z lepim uspehom je bil izglasovan samoprispevek, ki pomeni „ZA“ za veliki vodovod izpod Lisca. Pripadniki JLA so tako rekoč pripravljene

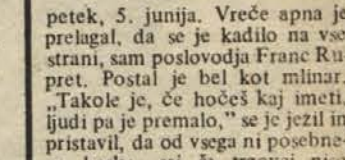
pognati stroje in tudi poprijeti za krampe in lopate. Ni ga pa, ki bi lahko rekel: ta in ta mladi Sevnčan se jim je pripravil pridružiti pri kopanju jarkov. V soboto jybil sklican sestanek taistih Sevnčanov. Želimo, da nas postavijo na laž.

Poslovodja za vse

V trgovinah bi moralo biti več takih delavcev

Ce dobijo cement, betonsko železo ali kakšen drug gradbeni material, običajno brž nastane vrsta pred trgovino Mercatorja, bivšo trgovino Trgovskega podjetja z gradbenim materialom v starem delu Sevnice. Kje ljudje izvedo, da je kaj prišlo, se preden je trgovina sploh odprta, je uganka. Bojda je za nekatere znak že to, če železničarji porinejo kakšen vagon na slepi tir sevniške postaje.

Obetaven znak je tudi, če viti na vratih trgovine napis „Smo na dvorišču“. To namreč pomeni, da je pripeljal blago kakšen tovornjak. Tako je bilo tudi v

petek, 5. junija. Vreče apna je prelagal, da se je kadilo na vse strani, sam poslovodja Franc Rupret. Postal je bel kot mlinar. „Takole je, če hočeš kaj imeti, ljudi pa je premalo,“ se je jezil in pristavil, da od vsega ni posebnega haska, saj še trgovci niso nagrajevani po prometu. Potemtakem, če mu ne bi bili mur kupci, bi lahko nekako shajal tudi s tistim „nimamo“. Ki ga tako pogosto slišimo po trgovinah.

Rupret ni zgolj prizadeven poslovodja, nepogrešljiv je tudi pri civilni zaščiti.

SEVNIŠKI VESTNIK

Po treh letih delovnih akcij, na katerih so sodelovali tudi pionirji, vojaki, miličniki in drugi, bo kostelski vodovod v občini Kočevje le dokončan

Kaj so pokazali sistematski pregledi borcev – Veliko zanimanje za zdravilišča

Vodovod Kostel-Briga bo letos dokončan. Že tretje leto ga gradi mladina kočevske občine. V letošnji mladinski delovni brigadi, ki bo na delovni akciji tri tedne, je 60 mladincev iz tretjega letnika kočevske gimnazije in nekaj iz kovinarske šole.

še mladinsko športno igrišče v Kočevski Reki, pomagali bodo kmetom, če jim bo potrebna pomoč, razen tega bodo zasipali še neki vodni zbiralnik.

Pa tudi mladinska delovna brigada bo dobila pri delu pomoč. Na enodnevno delovno akcijo bosta prišli večji skupini vojakov in miličnikov pa tudi mladina iz KS Kostel.

V taboru je poskrbljeno za

OGRAJA IZ AVTOMOBILSKIH GUM – Kam z odpadnimi avtomobilskimi gumami? To je vprašanje, ki muči posameznike in delovne organizacije. Neki zasebnik s Trave v kočevski občini je zadevo rešil tako, da je iz gum napravil ograjo pri svoji posesti. (Foto: Prime)

USTANOVILI GODBO

V Predgradu v občini Kočevje so pred kratkim ustanovili godbo na pihala, ki deluje v okviru domačega gasilskega društva. Kupili so 11 novih instrumentov, okoli 25 pa jim jih je ostalo še od prejšnje godbe. V Predgradu je namreč godba delovala že pred vojno. Godbenike podučuje bivši kapelnik kočevske delavske godbe tovariš Struna.

KMALU VODOVOD DO BRIGE – Kočevski mladinci bodo po treh letih lokalnih mladinskih delovnih akcij na Kostelskem dogradili vodovod od Brige preko Banjaloke in Novih sel do Kostela in vasi pod njim. Na fotografiji: z letošnje delovne akcije. (Foto: Prime)

športno, kulturno in zabavno življenje brigadirjev. Imajo tudi vzgojna predavanja in tečaje, na primer šoferski.

J. P.

– Kako veš, da zagotovo voziš po magistralni cesti Kočevje-Ribnica?

– Takrat imam občutek, kot da vozim po stopnicah.

IZ POLJANSKE DOLINE

POČASI DO ASFALTA – Cesta Brezovica-Predgrad dobiva le počasi asfalt. Doslej je dobil asfalt le manjši del te ceste, in sicer od Predgrada do meje z občino Črnomelj med Jelenjo vajo in Zagodacem. 1400 m ceste teče nato po črnomaljski občini in ta še ni asfaltirana niti se ne ve, kdaj bo. Nato poteka cesta spet po kočevski občini in je do Brezovice še 4 km. Seveda bo tistih 2 milijona dinarjev, ki jih ima KS Predgrad letos na razpolago za asfaltiranje, veliko premalo, da bi kaj bistvenega naredili na tem odseku. Asfalta pa so potrebni tudi tisti 4 km ceste od Predgrada do Dola, saj jo zdaj uničuje pogosto deževje, da je komaj še prevozna.

KDAJ BO OBRAT? – Predgrajci še vedno čakajo, da bodo dobili prvi proizvodni obrat in da bi se tako domačini lahko zaposlovali doma, medtem ko se zdaj vozijo na delo v sosednjo črnomaljsko občino, v Kočevje in drugam. Obrat jim je objubila kočevska Oprema, vendar dalj od objub se ni prišlo, pravijo Predgrajci.

KOČEVSKA NOVICE

V črnomaljski občini je v 22 krajevnih organizacijah Zveze borcev NOV 3.125 članov, od tega polovica žensk. Ker je povprečna starost borcev precej visoka, je ena pomembnejših nalog ZZB NOV skrb za čim boljše socialno in zdravstveno zaščito borcev.

Prav na teh dveh področjih, se pravi socialnem varstvu in zdravstvu borcev, so v zadnjem času v občini dosegli precejšen napredek. Pred tremi leti je v črnomaljskem zdravstvenem domu začela delovati ambulanta za borce, ki je sprva delala dvakrat na teden, sedaj pa vsak dan. Tako so med drugim v tej ambulanti v lanskem letu sistematsko pregledali 451 borcev, v štirih mesecih letošnjega leta pa 430. Na teh pregledih so ugotovili, da gre pri borcih v glavnem za bolezni srca in ožilja, revmatska obolenja in alkoholizem.

Ceprav je patronažna služba dokaj dobro razvita, je tej službi treba glede na starostno strukturo in

zdravstveno stanje borcev posvečati še več pozornosti. Prav tako bi morale krajevne borčevske organizacije zdravstveno službo bolj opozarjati na borce, ki so potrebni bodisi zdravstvene pomoči, bodisi klimatskega ali zdraviliškega zdravljenja. Borci se zavzemajo, da bi čimprej in čimbolj učinkovito rešili še vprašanje zobozdravstvene službe.

V zadnjih treh letih je posebna komisija več kot 500 borcem odobrila zdraviliško zdravljenje. Za letos je na razpolago 2,30 milijona

dinarjev za to zdravljenje, ki ga je bilo v letošnjih prvih štirih mesecih deležno 53 borcev. Zal pa pri tem prihaja tudi do neljubih stvari, saj skušajo nekateri priti v zdravilišče ne samo vsako leto, marveč celo dvakrat na leto. Po drugi strani pa je več borcev, ki bi bili takega zdravljenja res potrebni, pa zaradi skromnosti ne zaprosijo zanj. Zato bomo letos deležni tega zdravljenja zlasti tisti, ki so ga res potrebni, in tisti, ki ga v zadnjih letih niso bili deležni. Osnova pa mora biti zdravstveno stanje, ugotovljeno na sistematskem pregledu.

A. B.

ČRNOMALJSKI DROBIR

PLAKETE ORGANIZATORJEM – Po končanem 36. športnem prvenstvu LAO so podelili 40 plaket kot priznanje in zahvalo za organizacijo te velike prireditve. Z organizacijo tako velike prireditve je res veliko dela, tisti, ki so to občutili na svoji koži, pa pravijo, da bi res precej bolj porazdeljeno, če bi res poprijel vsak, ki je potem dobil plaketo.

DVE RAZSTAVI – Ob praznovanju 100-letnice črnomaljskega gasilskega društva so v kulturnem domu odprli razstavo o dolgoletnem uspešnem delu tega najstarejšega gasilskega društva v občini. Poleg te je v isti hiši na ogled še razstava o predvojnem revolucionarnem gibanju in letu 1941 v Beli krajini. Obe razstavi je pripravil Belokranjski muzej.

KRONIKA Z ZAMUDO – Črnomaljski gasilci so hoteli ob visokem jubileju izdati kroniko društva. O delu društva v celem stoletju je treba pač kaj zanimivega napisati. Tega posla se je lotil prof. Zvonko Rus iz Belokranjskega muzeja in ga tudi v pravem času opravil. Zataknilo pa se je pri tisku. Nekaj zasebni grafični mojstri so pri stavljenju teksta naredili toliko napak, da knjižice do nedeljske proslave ni bilo moč natisniti. Tako je proslava minila brez kronike.

Črnomaljski poročevalec

RAZŠIRJENO SEMIŠKO POKOPALIŠČE

Dela za razširitev semiškega pokopališča pri sv. Duhu na Selih, ki jih opravlja semiška krajevna skupnost, dobro potekajo. Navoziti so morali veliko zemlje, sedaj pa gradijo novo betonsko škarpno. Krajevna skupnost je s prispevkom krajanov kupila tudi mrljiški avto, pripravljajo pa se še na gradnjo mrljiške vežice. Pri urejanju pokopališča so priskočili na pomoč tudi brigadirji MDA Bela krajina.

F. DERGANČ

IZMIKANJE OBVEZNOSTIM

Globača med črnomaljskim centrom srednjih šol in novim naseljem, ki nastaja v tem koncu mesta, se je spremenila v divje smetišče in deponijo odvečne zemlje in ostale nerabne krame. S to prakso pa je začel Gok, ko je gradil novo stavbo centra srednjih šol. Krajevna skupnost je že lani v zvezi s tem zastavila delegatsko vprašanje, Gok pa je odgovoril, da je opravil vse delo po pogodbi. Seveda ljudje ne morejo in ne smejo biti zadovoljni, saj to ni odgovor, marveč izmikanje obveznostim, ki bi jih vsak gradbeni izvajalec moral opraviti brez intervencij že zaradi poštenega odnosa do okolja.

GASILSKO DRUŠTVO ŠTEKLEJEC NAJBOLJŠE

– Na gasilskem tekmovanju za pokal obkolpske doline, na katerem je sodelovalo osem najboljših iz gasilskih zvez Črnomelj, Metlika, Ozalji in Duga Resa, je zmagala ekipa GD Štekljavec pred Bosiljevimi in Kamanjem. To tekmovanje, ki je bilo letos prvič, bodo poslej pripravili vsako leto. Na sliki: član zmagovite ekipe iz Štekljevca prejema pokal za prvo mesto.

„Loški potok poje“ spet letos

Tako pevsko revijo so prvič organizirali lani – Pevci med vsemi kulturnimi skupinami najuspešnejši – Loški potok zahteva tudi oddelek glasbene šole

V Loškem potoku bodo kmalu praznovali 80-letnico organizirane amaterske delovanja na področju kulture in 40-letnico KUD. Ob tej priložnosti nameravajo izdati bilten, značko in po možnosti razviti prapor.

V okviru KUD Ivan Vrtačnik dela več kulturnih skupin. Sekcija za proslave je lani pripravila programe za sedem prireditev in proslav ter sodelovala na proslavi pri Ogenjcih, na proslavi krajevnega praznika pri Malnih in ob zaključku vaje NNNP. Literarna sekcija ni delala, ker ni imela prostorov in denarja. Prizade-

vala pa se je, da bi spet odprli knjižnico. Delo kino sekcije in komisije za filme so na občnem zboru ocenili kot ne preveč uspešno, ker predvajalec filmov ni predložil programa, kot so od njega zahtevali. Sedanje prevajanje filmov izven programa društva povzroča denarne in druge težave.

Dramska sekcija je v minulih dveh letih začela študirati dve deli, vendar z njimi niso nastopili. Z resnim delom so kasneje naštedirali „Ribe na plitvini“ in doživeli veliko priznanje, saj so nastopili štirikrat in imeli okoli 800 gledalcev.

Pevski zbor, ki šteje 18 članov, je najbolj delaven. Spet pripravljajo revijo „Loški potok poje“, ki so jo prvič imeli lani. Pri KUD menijo, da je potrebno tudi v Loškem potoku odpreti oddelek ribniške glasbene šole, saj je to osnova za še kvalitetnejši pevski zbor in za ustanovitev kakšnega glasbenega ansambla oz. godbe.

J. P.

NAJMLAJŠI NA ODRU – V ribniški občini deluje veliko pevskih zborov, saj je v vsaki večji vasi najmanj eden, če ne celo več. Zato imajo tu tudi pevске revije. V kratkem bo taka revija v Loškem potoku. Pojejo pa tudi najmlajši, ki imajo svoje pevске revije. Na fotografiji je zborček iz ribniškega vrta, ki ga vodi Darja Trdan. (Foto: Prime)

– Po čem sklepaš, da boš v bodoče kriv ali nedolžen hujše kaznovan?

– Ker je precej pravnikov brez dela, pa morajo živeti, razen tega smo pred podpisom družbenega dogovora o merilih za vrednotenje storitev pravne pomoči.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

PRELITI CESTO SKOZI RIBNICO – V Ribnici bodo letos prelili glavno cesto, ki je kockana ali delno pokršana z asfaltom, s tanko plastjo asfalta. V ta namen jim je republiška skupnost za ceste že odobrila 1,4 milijona dinarjev, preostalo pa bodo primaknili iz domačih virov. Po sedanjem predlogu naj bi del ceste od Žulja do banke, kjer sta že urejena kanalizacija in vodovod, temeljito uredili, preostali del pa le prelili s tanko plastjo asfalta. Temeljito nameravajo urediti tudi križišče pri Žulju, kjer se cepi cesta za središče Ribnice in proti novemu zdravstvenemu domu, šoli in vrtcu.

RED IN NERED – Medtem ko je Trg Veljka Vlahovića v Ribnici v glavnem urejen, pa je na Prijateljevem trgu precejšen nered. Tu so urejali igrišča, potem pa okolice niso spravili v „prvotno stanje“. To sta dolžna storiti samoupravna stanovajska skupnost in krajevna skupnost. Pravijo, da je naročilnica že dana, počakati pa je treba na asfalterja.

REŠETO

Še podcenjevano proizvodno delo

Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije o nagrajevanju v metliški občini

Ko so na zadnji seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Metliki razpravljali med drugim tudi o nagrajevanju po delu v tej belokranjski občini, so ugotovili, da je nagrajevanje proizvodnih delavcev zlasti z vidika kolektivnega doseganja delovnega učinka dokaj dobro urejeno.

Še vedno pa pri nagrajevanju premalo upoštevajo kakovost dela in gospodarnost. Prav tako proizvodno delo v primerjavi z administrativno-tehničnim še ni primerno vrednoteno; to velja še posebej, če upoštevamo težke delovne pogoje v proizvodnem delu. Sindikat se je ponovno resno zavezal, da mora le boljše gospodarjenje postati osnova za pridobivanje večjega dohodka in s tem tudi za večje osebne dohodke.

Osebnih dohodkov in družinskih dejavnosti pa naj se oblikujejo po prispevku teh dejavnosti k povečanju dohodka v občini. Seveda se lahko rast osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih primerja le z rastjo teh dohodkov v gospodarstvu občine, ne pa da se, tako kot se to večkrat dogaja, primerjajo s sorodnimi delavci v najbolj razvitih in bogatih občinah. Tako je metliška občina po povprečnem osebnem

dohodku med zadnjimi v Sloveniji, če bi gledali samo osebne dohodke v zdravstvu, pa med prvimi.

Beseda je tekla tudi o zagotavljanju

ASFALT TUDI V GRABROVCU

Grabrovec je zadnje središče krajevne skupnosti in sploh zadnja večja vas v metliški občini, ki nima niti asfaltne povezave z Metliko niti ne asfaltirane ceste skozi naselje. Kaže, da bo ta stvar delno urejena v začetku prihodnjega meseca, ko bodo asfaltirali 2180 metrov od skupaj 4 km ceste od Grabrovca do Metlike. Poleg tega, da bodo vaščani v štirih letih samopriskevka zbrali okoli 400 tisočakov, pri delih tudi pomagajo. V prvi fazi bodo razen ceste asfaltirali še okoli 350 metrov poti v Grabrovcu.

BRIGADIRJI V METLIŠKI OBČINI – Prva izmena republiške MDA Bela krajina 81 dela v metliški občini. Brigadirji iz Kopra in revijev delajo pri gradnji vodovoda od Metlike do Primostka. Že po prvih dneh so mlada dekleta in fantje presegali normo, zadnje dni pa jim je pri napornem delu nagajalo deževno vreme.

nju socialne varnosti. Pri tem so poudarili, da mora tudi socialna varnost temeljiti na delu in rezultatih dela, skratka: tudi zajamčeni osebni dohodek mora biti odraz dela. S preveliko „socialno“ bi se lahko zmanjšala produktivnost delavcev v tistih delovnih organizacijah, ki so na meji zajamčenega osebnega dohodka, kar bi gotovo slabo vplivalo na prizadevanja za izboljšanje stanja.

A. B.

SPREHOD PO METLIKI

NA VELIKEM SODU PRED vinskih kletj so postavili opečnato streho, ljudje pa zdaj vprašujejo, čemu bo zadrževanje služila. Da ne bi koga razneslo od radovednosti, zapišimo, da bo v sodu turistična pisarna, v kateri bo sedela deklica in dajala informacije. Opravljala pa bo še kakšne druge naloge.

SVOJ ČAS SO STROGI UČITELJI prepovedovali ogled „sumljivih“ filmov, zdaj pa kaže, da to nikogar več ne zanima, saj pride lahko na predstavo že vsak, da le lahko sam pricaplja do blagajne. Tudi takšni z dudami v ustih lahko gledajo, kako se na platnu streljajo, ko lijejo, davijo, posiljujejo...

PLESKARSKI MOJSTER JULIJ BEZEG je zamenjal v Hotelu Bela krajina tapete s plastičnim ometom. To se je zgodilo nekaj dni pred slavnostnim kosilom, ki so ga imeli udeleženci turistične prireditve Ohcet v prostorih imenovanega objekta. Pametno je, da je v Metliki kdaj pa kdaj kakšen cirkus, sicer pridemo bolj poredkoma do česa novega.

PREVOZ NEVESTINE BALE V OKVIRU OH CETI je prispeval tudi k temu, da so po dolgih letih oprali mestne ulice, kar so včasih počenjali vsak teden. Tudi prebivalstvo je poskrbelo, da je bila okolica bajt čistejša. Tako bi moralo biti vse leto, pa če se kdo ženi ali ne!

metliški tednik

HITRO, ENOSTAVNO, POCENI!

OPEKARNA ZALOG p.o.
Novo mesto, Zalog 21
tel.: (068) 21-403, 22-291

v sodelovanju z

opekarno ptuj

Za hitro in cenejšo gradnjo vam priporočamo:

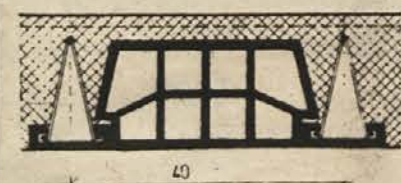
Montažne preklade

- enostavno, brez opaža, zato hitreje in ceneje,
- majhna teža, odlična izolacija,
- zagotovljena statična varnost,
- tipiska proizvodnja, zato takojšnja dobava,
- primerno za premostitev okenskih in vratnih odprtih pri stanovanjskih in kmetijskih objektih ter za zakrivanje rolo omaric.

Montažni stropni nosilci

prednosti montažnega stropa:

- kvaliteten in cenen,
- lahek - teža nosilca samo 9 kg/tm,
- preizkušen na zahtevnih objektih,
- potresno varen,
- enostavna montaža brez opaža - podpiranje je potrebno samo na 1,5 do 2 m,
- spodnja površina stropa je v celoti opečna,
- odlična zvočna in toplotna izolacija,
- uporaben za gradnjo velikih in manjših objektov do razpona 6,5 metrov.

Poraba
za 1 m² stropa:
2,5 m nosilcev,
8 polnil in
0,08 m³ betona

Iz našega prodajnega programa vam nudimo tudi vse ostale gradbene materiale.

sestavljena organizacija združenega dela
za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine,
gostinstva in storitev,
n. sub. o., Ljubljana

KMETIJSKI KOMBINAT SEVNICA, n. sub. o.
TOZD TRGOVINA, n. sub. o.

Razpisna komisija delavskega sveta
TOZD Trgovina

razpisuje
dela in naloge:

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA TOZD TRGOVINA

Polega splošnih pogojev, predpisanih v 511. členu zakona o

Poleg splošnih pogojev, predpisanih v 511. členu zakona o
združenem delu, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- da ima višjo strokovno izobrazbo ekonomske, komercialne ali organizacijske smeri in 5 let delovnih izkušenj pri vodilnih ali vodstvenih delih,
- da ima srednjo šolo ekonomske ali komercialne smeri in 10 let delovnih izkušenj pri vodilnih ali vodstvenih delih,
- da je moralno-politično neoporečen.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Za opravljanje del in nalog bo delavec izbran za dobo 4 let.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.
481/26-81

„AGRARIA“ BREŽICE HRANILNO-KREDITNA SLUŽBA POD OBZIDJEM 39

ZBOR DELEGATOV HRANILNO-KREDITNE
SLUŽBE AGRARIE BREŽICE RAZPISUJE

proste naloge in opravila

VODJE HKS

Pogoji:

- Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati naslednje pogoje:
- da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- da ima srednjo izobrazbo ekonomske smeri in 6 let delovnih izkušenj,
- da ni bil kaznovan za kazniva dejanja po členu 511 zakona o združenem delu,
- da ima ustvarjen odnos do uveljavljanja in uresničevanja samoupravljanja, da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi, spoštuje zakonitost in ima pravičen odnos do ljudi.

Stanovanje ni zagotovljeno.

Prijave naj kandidati pošljejo na naslov:

„AGRARIA“ Brežice HKS - razpisna komisija, v roku 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o izidu obveščeni v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

486/26-81

OBVESTILO

ZAVEZANEC PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

Vse zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov obveščamo, da se lahko z višino odmerjenega prispevka za leto 1981 seznanijo na pristojnih krajevnih uradih v času od 26. junija do vključno 3. julija 1981.

Za območje krajevnega urada Trebnje bo seznam razgrnjen na Upravi za družbene prihodke vsak delovni dan, razen sobote.

Vsa natančnejša pojasnila v zvezi z odmero in možnostjo vložitve zahtevka za znižanje odmerjenega prispevka dobite na krajevnih uradih oziroma na upravi za družbene prihodke, ker zavezancem posebnih obvestil ne bomo pošiljali.

Uprava za družbene prihodke

Občine Trebnje
494/26-81

ISKRA IEZE LJUBLJANA, n. sol. o.
TOZD HIPOT

TOVARNA POTENCIOMETROV
IN HIBRIDNIH VEZIJ, n. sub. o.
ŠENTJERNEJ

vabi sposobne in ambiciozne inženirje strojništva, h konstruiranju avtomatskih linij za proizvodnjo hibridnih vezij. Razvejen proizvodni program vam omogoča širok strokovni razvoj.

Pridružite se mlademu kolektivu pri nadaljnji izgradnji sodobne organizacije.
Pisne prijave naslovite na kadrovsko službo TOZD HIPOT, Šentjernej, kjer tudi dobite zelene informacije.

KIT, KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“, n. sub. o.
NOVO MESTO
ZADRUŽNI SVET KMETIJSKE ZADRUGE

razpisuje
dela oz. naloge

DIREKTORJA KMETIJSKE ZADRUGE „KRKA“
(INDIVIDUALNO POSLOVODNI ORGAN).

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima končano visokošolsko ali višješolsko izobrazbo biotehnične, ekonomske ali družbenoslovne smeri
- najmanj 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri odgovornih delovnih nalogah
- da je moralnopolitično neoporečen
- da izpolnjuje pogoje po 511. členu Zakona o združenem delu.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v zaprti ovojnici s pripisom „za razpisno komisijo“ na naslov: KIT KZ „Krka“, Novo mesto, C. kom. Staneta 10.

Razpis velja 30 dni po objavi.

496/26-81

KIT, KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“, n. sub. o.,
NOVO MESTO,
TOZD „KRMILA“ PO SKLEPU ZBORA DELAV-
CEV

razpisuje
dela in naloge

UPRAVNIKA TOZD „KRMILA“ (INDIVIDUAL-
NO POSLOVODNI ORGAN).

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima končano visokošolsko ali višješolsko izobrazbo ekonomske ali biotehnične smeri in 3 oz. 4 leta delovnih izkušenj pri odgovornih nalogah,
- da je moralnopolitično neoporečen
- da izpolnjuje pogoje po 511. členu Zakona o združenem delu.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju vseh razpisnih pogojev v zaprti ovojnici s pripisom „za razpisno komisijo TOZD „Krmila“ na naslov: KIT KZ „Krka“, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10 - splošni sektor.

Razpis velja 15 dni po objavi.

495/26-81

MERCATOR-AGROKOMBINAT KRŠKO, TOZD
VINOGRADNIŠTVO-KLETI KRŠKO

razpisuje
JAVNO LICITACIJO

ZA TOVORNI AVTO TATA (7 ton), letnik 1971, v
voznem stanju.

Licitacija bo 13. 7. 1981 ob 12. uri v prostorih DE vinske
kleti v Kostanjevici. Izklicna cena je 100.000 din.

Ogled vozila je možen dne 13. 7. 1981 v času od 7. do 11.
ure na dvorišču DE vinske kleti v Kostanjevici.

Licitacije se lahko udeležijo pravne ali fizične osebe, ki
plačajo pol ure pred pričetkom licitacije varščino v višini
10% izklicne cene licitacijske komisije.

483/26-81

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega brata

FRANCETA BOLHE

se pristréno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vsem, ki ste se od njega poslovili ali udeležili pogreba. Hvala duhovnikom za pogrebne obrede, posebno dekanu za molitve ob krsti in nagovor pri maši, gasilec, pevec, darovalcem cvetja in darovalcem v dobre namene. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste Franceta spoštovali in ga imeli radi.

Sestre z družinami

Goriča vas pri Ribnici, dne 16. junija 1981

hitreje do cilja

ISKRA
INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA
ELEKTRONIKO, LJUBLJANA, n. sub. o.
LJUBLJANA, STEGNE 17 n. sol. o.
TOZD ELEKTROLITI MOKRONOG
n. sub. o.

Zdomci - povratniki!

ISČEMO KOOPERANTE ZA PRECIZNA DELA,
KI IMAJO MOŽNOST UVOZA LASTNE STROJ-
NE OPREME.

Interesenti naj se oglašijo v nabavnem oddelku TOZD.

ISKRA - IEZE
TOZD ELEKTROLITI
Mokronog

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 25. junija - Hinko Petek, 26. junija - Stojan Sobota, 27. junija - Erna Nedelja, 28. junija - Hotimir Ponedeljek, 29. junija - Peter, Pavel Torek, 30. junija - Emilija Sreda, 1. julija - Bogoslav Cetrtek, 2. julija - Marija

LUNINE MENE

25. junija ob 5.25 - zadnji krajec
1. julija ob 20.03 - mlaj

KINIO

BREŽICE: 26. in 27. 6. ameriški barvni film Zarota okoli nafte. 28.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM ELEKTROMEHANIKA, ki zna samostojno previjati elektromotorje. Plača po dogovoru. Telefon (061) 310-119 dopoldan ali ELEKTROMEHANIKA DROLE, LJUBLJANA, GOŠPOVETSKA 13.

NATAKARICA, lahko tudi priučena, dobi takoj zaposlitev. Osebnih dohodkov po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod „TAKOJ“ ali po telefonu (061) 784-021.

STANOVANJA

ENOSOBNO STANOVANJE (33 m²), centralno ogrevano, s telefonom, v Novem mestu prodam. Naslov v upravi lista (2674/81).
S SEPTEMBROM NAJAMEM ZA DOBO DVEH LET garsonjero ali manjše stanovanje v Novem mestu. Možno delno predplačilo. Šifra: „EKONOMISTKA“.

Motorna vozila

DELE ZA NSU 1200 in avto AUDI 60, potreben popravila, registriran do septembra, prodam. Štefan Pust, Daljni vrh 11, Novo mesto.
R 4, letnik 1978, prodam. Jože Stanič, Oražnova 21, Kostanjevica, telefon 71-978 od 6. do 14. ure.
ZASTAVO 750 de lux, letnik 1974, v dobrem stanju, prodam. Dimc, Gmajna 4, Raka.
ŠKODO 105 L, letnik avgust 1979, prevoženih 23.000 km, garažirano, zaščiten, prodam. Informacije na tel. 22-300.
RENAULT 12 TL, letnik 1974, prodam. Blažič, Bršljin 43, Novo mesto.
PRODAM osebni avto WARBURG karavan, letnik 1977, in **FORD ESKORD**, letnik 1970. Tone Rešetič, Sela pri Ratežu 1, Novo mesto.
FIAT 126, letnik november 1977, prodam. Telefon 22-980.
NSU 1000, letnik 1971, prodam.

in 29. 6. ameriški barvni film Tihotapci. 30. 6. in 1. 7. ameriški barvni film Nosferatu - fantom noči.

CRNOMELJ: 25. in 27. 6. film Labirint. 26. in 28. 6. ameriški film V čast zrelih žensk. 28. 6. film Ladja smrti. 29. in 30. film Mesec.

KOSTANJEVICA: 27. 6. ameriški film G. A. S. H. plačilo v gotovini. 28. 6. italijanski film Gneča v Afriki. 1. 7. mehiški film Fantastično potovanje v balonu.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 26. do 28. 6. italijanski barvni film Vesoljski šerif. 29. in 30. 6. francoski barvni film Za naju dva. 1. in 2. 7. ameriški barvni film Herbie potuje v Monte Carlo.

Zbašnik, Groblje 8, Novo mesto. **HANOMAG KURIR**, letnik 1962, registriran do 30. 4. 1982 za B kategorijo, prodam. Avto je v brezhibnem stanju. Ogled popoldne. Boris Znidaršič, Orešje 36, Sevnica.

FORD TAUNUS M 12 ugodno prodam. V račun vzamem tudi smrekov les, deske ali kredit. Anton Hufar, Rožni dol 8, Semič.

FIAT TOPOLINO, letnik 1951, v voznem stanju, neregistriran, prodam. Telefon 72-414 popoldne. **FIAT 126 P**, leto izdelave 1980, ugodno prodam. Mavrič, Otočec 65.

OPEL - MANTO (1900 KS) prodam. Cena ugodna. Ogled v petek in soboto popoldne. Anton Kočjan, Vel. Cikava 16, Novo mesto.

126 P, letnik 1979, zelo ugodno prodam. Informacije po 15. uri na telefon 69-759.

ZASTAVO 750 L, letnik 1978, prodam. Jožica Repše, Kristanova 28, Novo mesto, telefon 23-433.

ZASTAVO 126 P, letnik 1980, registriran do 26. 6. 1982, prodam. Ogled vsak dan od 15. do 17. ure na Cesti herojev 33 A, Novo mesto.

R 4, letnik 1978 (28.000 km), prodam za 9 M. Informacije na telefon 22-791 od 19. do 21. ure.

ZASTAVO 750, staro eno leto, prodam po ugodni ceni. Valko Jenškovec, Male Vodenice, Kostanjevica.

ZASTAVO 126 P, september 1979, ugodno prodam. Uhan, Majde Šile 18, Novo mesto, tel. 25-465.

ZASTAVO 101, maj 1980, ugodno prodam. Uhan, Majde Šile 18, Novo mesto, telefon 25-465.

ZASTAVO 750, letnik 1973, registrirano za celo leto, prodam. Viktor Kerme, Drska 46, Novo mesto.

ZASTAVO 750 LC, letnik 1979, dobro ohranjeno, registrirano do marca 1982, prodam. Informacije na telefon 85-166, Franc Krusar, Grad Struga.

ZASTAVO 750, letnik 1974, prodam. Vesna Zupančič, Dolenjske Toplice 2.

R 18, ideč, tri mesece star, prodam. Mavrič, C. herojev 32, Novo mesto, tel. 21-723 do 14.30 ure.

PO UGODNI CENI prodam **KATRACO**, letnik 1980, lahko tudi na kredit. Cvetka Potokar, Račja vas 10, Cerklje ob Krki.
GOLF, letnik 1977, prodam. Alojz Mežič, Mali Podlog 17, 68273 Leskovec pri Krškem.

Renault 4 GTL

OSEBNI AVTO SIMCA 1000, letnik 1976, prodam. Cena ugodna. F. Pungerčič, Rostoharjeva 74, 68270 Krško.

ZASTAVO 101, letnik 1974, ugodno prodam. Branko Glavan, Dolenja Straža 77, Straža.

TAM 5000 KASONAR in **FIAT 850** special ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2669/81).

ZELO UGODNO prodam **FORD TAUNUS**, starejši letnik, registriran do 14. januarja 1982, in klavirsko harmoniko. Dreče Obradovič, Kočarija 15, 68311 Kostanjevica.

Z 101, potrebno popravila karoserije, prodam ali zamenjam za Z 750. Tel. (068) 23-853 popoldan.

FIAT 126 P, dobro ohranjen, letnik 1977, prodam. Tel. (068) 23-460.

ŠKODO 110 L, letnik 1972, registrirano do 31. 3. 1981, prodam. Ludvik Makšič, Rdeči kal 15, Dobrič.

ZASTAVO 750, letnik 1973, prodam. Cena po dogovoru. Janez Uelman, Vel. Cerovec 11, Stopiče.

Kmetijski stroji

GRABLJE MARATON za BCS prodam. Marija Može, Potok 13, Straža.

SKORAJ NOVO SAMONAKLADALKO (sipovo, ta malo) prodam. Naslov v upravi lista (2668/81).

OBRAČALNIK VOZ (pajek), nov, prodam. Vinko Duhanič, Gazice 11, 68263 Cerklje ob Krki.

KOSILNICO BCS prodam. Anton Nagelj, Smolenja vas 34, Novo mesto.

MLATILNICO ZA NA POD, v dobrem stanju, prodam. Alojz Kovačič, Hrušica 18, Novo mesto.

TRAKTOR ŠTÖRE 402, tovarniško nov, prodam. Miha Kumelj, Ivančna gorica 110, telefon (061) 783-015.

KOSILNICO AGRIA, dobro ohranjeno, prodam. Milan Carman, Gor. Stara vas 4, Tržišče.

PRODAM

GLISER - 3,70, registriran, s popolno opremo, motor T 18, nov, z daljinskima komandama, možno smučanje (z smučarsko opremo), in prikolico prodam za 11 M. Prelog, Solska 10, Crnomelj.

UGODNO prodam novo cevno turbino z močjo do 10 KW, s pretokom 180 l/sek., ter višinsko razliko 2 m. Alojz Zajber, Gorica 9, 68280 Brestanica.

MZ 250, prevoženih 9000 km, prodam. Marko Rihtaršič, Krsinji vrh 3, Tržišče.

ZELO UGODNO in **POCENI** prodam traktor Normag s koso, motor tribrzinec brez izpita, možko kolo in nov šrotar brez motorja. Vse je v dobrem stanju. Ivan Šiško, Mali Slatnik 4, Novo mesto.

PRODAM PO UGODNI CENI leso-baraka, antene in lege v Regerčič vasi. Telefon 24-657 od 14. do 15. ure in zvečer od 20. ure dalje.

RABLJENO SPALNICO z vložki in vzmetnicami ter preproge prodam. Naslov v upravi lista (2675/81), popoldne pa na telefon (068) 22-863.

PUNTE prodam. Telefon 23-290.

PO ZELO UGODNI CENI prodam 450 litrov jabolčnika in sod (700 l) vinskih tropin za žganjekuho. Naslov v upravi lista (2676/81).

MZ 250, letnik oktober 1979 (3900 km), vozen, prodam. Martin Judež, 68216 Mirna peč 48, informacije po 15. uri.

ITALIJANSKI ŠPORTNI VOZICEK prodam. Telefon dopoldne 72-098, popoldne 72-414.

STRUZNICO, 150 cm stružne dolžine, starejši izvedbe, reče vse navoje brezhibno, ugodno prodam. Jože Vodopivec, Šmalčja vas 25, Šentjernej.

RABLJENO SPALNICO prodam. Rom, Mestne njive 10/22, Novo mesto, telefon 22-471 po 20. uri.

PRODAM motorja TOMOS 15 SLC in **MZ TS 250**, oba dobro ohranjena. Anton Butkovič, Volčje 35, Sromlje.

OHRANJEN MOTOR APN 4 prodam. Groblje 8, Novo mesto.

UGODNO prodam 1 m³ smrekovih plohov (4 m x 5 cm). Naslov v upravi lista (2670/81).

COLN ELAN T 400, dobro ohranjen, prodam. R. Stramič, Čegelnica 24, Novo mesto.

STRUZNICO PRVOMAJSKA TS 3 prodam. Ivan Urbič, Mirna.
APN 4 S, staro eno leto, prodam. Štefan Fink, Obrh 15, Dolenjske Toplice.

PRODAM RAZNA ŽENSKA OBLAČILA, zimska in letna - obleke, kostime, plašče in ostalo. Vse je v zelo dobrem stanju, kot novo, za manjše, srednje močne postavne. Dam po ugodni ceni. Naslov v upravi lista (2671/81).

UGODNO prodam športni voziček in šotor za dve osebi. Milena Činkole, Kronovo 36, Šmar. Toplice, ali telefon 84-925.

NOVO DIRKALNO KOLO SENIOR ELITE (16 prestav) ugodno prodam. Andošek, Vel. Mraševo 30, Podbočje.

PRODAM kočijo (federvagen), dvobrazdni plug (lažji), FIAT 750 (vozen) in dvokrdno železno brano, vse skupaj za 25.000,00 din. Grabrijan, Dragosi, 68431 Adlešiči.

PRODAM zamrzovalno si rinjo (220 l), avtoradio SHARP stereo s kase tofonom in transistor GRUNDIG. Jože Bogolin, Mrtvič 65, 68273 Leskovec pri Krškem.

KONJA ALI KOELO prodam, dobra voznica za vsa kmečka dela. Kastelic, Brezova reber 9, Dvor.

ZARADI PREUSMERITVE prodam več krav po izbiri. Dular, Vavta vas 12, Straža.

KUPIM

GRABENO PARCELO v okolici Novega mesta (od 400 do 800 m²) kupim. Naslov v upravi lista (2672/81).

OHRANJENO KAD (500 l) in sod (400 l) kupim. Ivanetič, Pod Trško goro 72, Novo mesto.

HRASTOV ALI SMREKOV GOZD kupim. Goričar, Slivje 2, Podbočje.

POSEST

UREJENO KMEČKO HIŠO z **GOŠPODARSKIM POSLOPTEM** med Krškimi in Brežicami ugodno prodam. Informacije pri gostilni Pinterič, Dolenja vas.

HIŠO Z MAJHNIM POSESTVOM v okolici Rake prodam. Ogled možen vsak dan. Naslov v upravi lista (2667/81).

VINOGRAD V STRAŽI prodam. Naslov v upravi lista (2673/81).

PRODAM STARO ZIDANICO z 8 ari vinograda (polovico je obnovljenega) v Pijani gori pri Skočjanu. Dostop je možen z vsakim vozilom. Informacije dobite pri Alojzu Krncu, Dol. Kamence 23, Novo mesto.

NOVEJSI VIKEND IN UREJEN VINOGRAD na Trški gori prodam. Informacije dobite po tel. (061) 722-377 ali 831-528.

PO UGODNI CENI prodam novozgrajeno zidanico in vinograd v izmeri 15 a v okolici Brestanice. Informacije po tel. (068) 75-120.

VINOGRAD Z ZIDANICO v bližini Sevnice prodam. Franc Lisec, Preska 8, Bošanj.

PARCELO NA BLANCI prodam. Površina parcele je 80 arov. Zemlja je ugodna za rast vinograda ali sadovnjaka. Informacije se lahko dobijo po tel. (041) 256-895 vsak delovni dan od 19. do 21. ure.

PO UGODNI CENI prodam zadržljivo parcelo v Birčni vasi. Lepa sončna lega. Ponudbe pošljite pod šifro: „LJUBITELJ ČISTEGA ZRAKA“.

RAZNO

ZA POMOČ IN DRUŽABNIŠTVO STAREJSI ŽENI iščem žensko do 60 let starosti. Nudim brezplačno sobo, hrano in plačilo po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: MAGDA RIHEL, Paderšičeva 6, Novo mesto.

UOBVESTILA

GASILSKO DRUŠTVO GLOBODOL prireja v nedeljo, 28. 6. 1981, veselico z bogatim srečelovom pri Lovski koči v Globodolu. **VLJUDNO VABLJENI!**

OBVEŠČAM CENJENE STRANKE, da bo mlin v Skočjanu od 10. 7. 1981 do 3. 8. 1981 zaradi dopusta zaprt. Jože Ferkoj, Hraštulje 20, Skočjan.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIZIGOJA. ČKZ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

CTC THIYSEN SERVIS CRNOMELJ Popravila, nastavitve izkoristka izgorovanja, montaža oljnih gorilnikov! Izvršimo hitro in kvalitetno. ANTON VRŠČAJ, CRNOMELJ, tel. (068) 76 073.

SERVIS LTH SKOČJA LOKA

DOLENJSKI PROJEKTIVNI BIRO

NOVO MESTO, SOKOLSKA 1
URBANIZEM, PROJEKTIRANJE, INŽENIRING

CRNOMELJ - Popravljamo vse vrste hladilnih naprav za industrijo, gostinstvo in gospodinjstvo! **IZDELJKE LTH SKOČJA LOKA** servisiramo in montiramo tudi v garantnem roku. Popravila v oddaljenosti 80 km izvršimo v roku 48 ur. **ANTON VRŠČAJ, KOLODVORSKA 56, CRNOMELJ 68340**, tel. (068) 76-073.

PREKLICI

LIDIJA GRIL, čKZ 49, KRŠKO, opozarjam **MARINKO ŠESKO, čKZ 29, KRŠKO**, da naj me preneha žaliti in govoriti o meni neresnične besede, sicer jo bom sodno preganjal.

MARJAN MARJETIČ, SEGOŠNJE 3, 68275 ŠKOCJAN, preklicajem vožnjo in pašo po travniku v Goriški vasi (pod Vrhom) in v Osrečju. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGI MAMI ANJ GRABLOVEC IZ KUKELMERKA želi za njen 80. rojstni dan obilo zdravja in zadovoljstva sin: Lojze z družino.

ZAHVALA

V IMENU UČITELJSKEGA ZBORJA IN UČENCEV OSNOVNE ŠOLE POLDE STRAZISAR, JESSENICE, izrekamo iskreno zahvalo za nesebično pomoč pri reševanju našega učenca anonimnemu tovarišu in tovarišici dne 16. 6. 1981 v Dolenjskih Toplicah. **KOLEKTIV OSNOVNE ŠOLE POLDE STRAZISAR, JESENICE.**

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, teta in prababica

ELIZABETA MAVSAR

roj. Dolinšek

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili do njenega poslednjega doma. Hvala Gozdnemu obratu s Podturna, ZZB iz Dol. Toplice in Postaji milice iz Lj.-Polja za darovane vence in izrečeno sožalje. Zahvala velja tudi kaplanu za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi Jože, Lojze, France in Štefan z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in ded

JOŽE NOVAK

s Pristavice 6, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, še posebej družinam Kostrevc, Kaplan in Vrtačič za nudeno pomoč v teh težkih trenutkih. Zahvala župniku iz Bele cerkve za tolažbo v boleznih in župniku iz Šentjerneja za opravljeni obred, delovnim organizacijam Kremen, Ela in Krka za podarjene vence ter Društvu upokojencev za spremstvo. Vsem še enkrat hvala za vse in za spremstvo na pokojnikovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija, sin in hčere z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

30. maja nas je v 74. letu po hudi bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MATILDA VOGLAR

iz Krškega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, ki ste nam stali ob strani v najtežjih trenutkih, za vse izraze sočustvovanja, za obilo cvetja, ki ste ga poklonili pokojni, in spremstvo na poti k zadnjemu počitku, pevcem s Senovega za zapeto žalostinko ter župniku za opravljeni obred. Posebno se zahvaljujemo dr. Pircu, ki je pokojni nesebično pomagal lajšati bolečine.

Žalujoči: vsi njeni

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Milan Markež, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik priloge; Dušan Lazar, Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 380 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 760 din - Za izoemstvo 760 din ali 26 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 200 din, 1 cm na določeni strani 300 din, 1 cm na prvi strani 400 din. Vsak mali oglas do 10 besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 12 od 1. 4. 1981 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1981) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52000-603-30624 - Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: Jenkova 1, p. p. 33, tel. (068) 22-365 - Naslov ekonomske propagande in mali oglasov: Glavni trg 3, p. p. 33 telefon (068) 23-611 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Nenadoma nas je v cvetu mladosti zapustila in naš pustila v globoki žalosti naša draga hčerka, sestra in teta

LEA PETERLIN

z Lavrice

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste nas tolažili v teh hudih trenutkih in nam pomagali ob izgubi naše nenadomestljive Leje. Se posebno zahvalo smo dolžni sorodnikom, sosedom, njenim prijateljem in prijateljicam, sošolcem in sošolkam ter kolektivu Pomorske šole iz Portoroža, kolektivu Tiskarne „Jože Moškrčič“ in vsem, ki ste jo v tolikšnem številu spremlili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Kliničnega centra iz Ljubljane. Ohranili jo bomo v najlepšem spominu.

Neutolažljivi: oči, mami in brata z družinama

ZAHVALA

Bilo mu je komaj 6 mesecev, ko nam je kruta usoda iztrgala iz rok našega ljubega

DEJANA KOSA

iz Mirne peči 65

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in lajšali bolečine, vsem znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in kakorkoli sočustvovali z nami. Prisrčna zahvala pediatričnemu-kirurškemu oddelku Kliničnega centra v Ljubljani, pediatričnemu oddelku v Novem mestu, sodelavkam infektivnega oddelka, Cestnemu podjetju TOZD Gradnje Novo mesto. Iskreno se zahvaljujemo tudi pionirjem in pionirkam za pomoč in poslovljne besede ter župniku za lepo opravljeni obred.

ŽALUJOČI: mamica in očka ter vsi njegovi

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega očeta

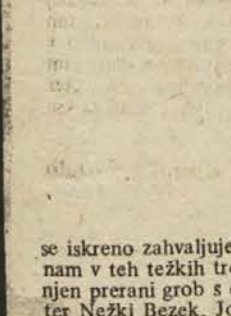
FRANCA HENIGMANA

iz Jurke vasi pri Straži

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo za izredno požrtvovalno in dolgotrajno pomoč med težko boleznijo zdravnikom in sestram internega oddelka Splošne bolnice v Novem mestu, vaščanu Jožetu Medetu in Virantu za poslovljne besede, sosedu Kocmutu za požrtvovalno pomoč, organizaciji ZZB Straža, kolektivu Novolesa Straža, SGP Pionir Novo mesto in Gostišča Pavlin ter vsem, ki so pokojniku darovali toliko cvetja in ga spremlili na zadnji poti.

Vsi njegovi

Jurka vas, dne 14. 6. 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nepozabne hčerke, sestre in tete

DANE KOČVARJEVE

profesorice v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom v Semiču in Ljubljani, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, se tako številno poslovili od nje ter zasuli njen prerani grob s cvetjem. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Terceļ, Vidmar, Rožman in Simonič ter Nežki Bezek, Jožetu Vidmarju za organizacijo pogreba in občutene poslovljne besede pred domačo hišo, Lojzetu Kočvarju in Jelici Mesesnel za slovo ob odprtem grobu ter dr. Georgijevskemu in dr. Jagodiču za skrb med njeno boleznijo. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Zavoda SRS za šolstvo in družbenopolitičnim organizacijam KS Semič.

VSI NJENI

Semič, Ljubljana, dne 25. 6. 1981

ZAHVALA

Komaj v 15. letu je tragično preminul naš dragi

JOŽE VIRČ

učenec 8. razreda OŠ Bršljin iz Gor. Kamenja 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nesebično pomagali, izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo razredniku tov. Ljubu Zagarju ter učencem 8. in 7. razreda OŠ Bršljin, ki so se tako številno poslovili od njega. Hvala govornikom za poslovljne besede. Zahvaljujemo se tudi voznikom - traktoristom za ganljivo spremstvo ter župniku za opravljeni obred. Se enkrat hvala vsem, ki ste ga imeli radi in se ga boste spominjali!

Neutolažljiva mama Anica in brat Janez

V SPOMIN

LEI PETERLIN

z Lavrice

Draga teta Lea, nikoli te ne bova pozabila!

Danijel in Davorin

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, stari oče, tast, stric in svak

ANTON JERMAN

iz Zaloga 20, Škocjan

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, ga spremlili na zadnji poti ter zasuli njegov grob s cvetjem. Prisrčna zahvala organizacijama in sodelavcem Laboda in Krke za podarjena venca in denarno pomoč. Iskrena hvala župniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem skupaj.

Žalujoci: žena Pepca, hčerka Jožica z družino in Dani ter ostalo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 17. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Katica Puhek iz Gornjega Suhorja - Aleša, Pavica Mihokovič iz Črnomlja - Tanjo, Franciška Višek z Volčjih njiv - Bojana, Olga Golob iz Zdol - Marjanco, Ana Grablovec iz Sentlovenca - Janeza, Marija Makovec iz Dolenje Nemške vasi - Boštjana, Jožica Cajner iz Križevske vasi - Mojco, Stanka Matijaš iz Zakanja - Mladena, Stefanija Simoncic iz Dolenje vasi - Marka, Martina Jaklič iz Boršta - Marjeto, Anica Sluga iz Dolnje Brezovice - Tanjo, Sonja Povhe iz Drnovega - Ksenijo, Brigita Verščaj iz Trebnjega - Sama, Marija Kek iz Benečije - Petro, Jožica Bedič iz Črnomlja - Nenada, Barbara Plavec iz Češnjic - Aleša, Vida Bernik iz Brestanice - Marka, Slavka Slak z Dvora - Franca, Nevenka Pavlinac iz Vukodera - Ivico, Andreja Borštnar z Mosta - Anito, Marija Retelj iz Hrastja - Matjaža, Antonija Kmetec iz Velikega Vidma - Mojco, Jožica Nemanič iz Gornje Lokvice - Mirana, Antonija Kozole iz Koprivnice - Heleno, Vidojka Pakar iz Uršnih sel - Klementinco, Ana Benc iz Vinice - Alenko, Marica Bohte iz Stopič - deklco, Marija Stefanič iz Dolenjega Suhorja - deklco in Ivanka Olovec iz Ostrca - deklco. Cestitamo!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 18. junija so v Brežiški porodnišnici rodile: Cvetka Koretič iz Brloga - Vito, Stefica Petrak iz Brdovca - Stjepana, Marija Čantič iz Sentlenarta - Elvijo, Dragica Brinova s Senovega - dečka, Stefica Koleš iz Bratovskega vrha - dečka, Marija Arh iz Drnovega - deklco, Milka Glušič iz Nošic - deklco, Marjana Bračun iz Črešnjic - dečka, Marjana Resar iz Orešja - Ivanko, Miljana Brečko iz Arnovih sel - Tamaro in Jasna Blagojevič iz Kalinovice - Duška. Cestitamo!

IZ ARTIČ POROČAJO

Trije učenci naše šole so osvojili nagrado in nagradno potovanje v Beograd za prispevke, ki so jih napisali za natečaj sarajevskega železniškega gospodarstva. (M. KOSTANJSEK)

Na proslavi 50-letnice prosvetnega društva so preteklo nedeljo nastopili pionirski, mladinski in moški pevski zbori ter tamburaški orkester in godba na pihala. (M. SEVER)

Učenci prvih in sedmih razredov so ponosni, da so sprejeti med člane RK. Trudili se bodo, da bodo uspešni v akcijah. (M. SEVER)

Člano naravoslovnega krožka so se v priznanje za uspeši raziskovalni nalogi o spremembah v naravi in o mlinih na Slovenskem udeležili ekskurzije v Ljubljano in Bistvo. (M. SOTLER)

Pet učencev šole se je udeležilo 16. zboru pionirjev Jugoslavije, ki je bil pred kratkim v Ljubljani. (S. KUKOVICA)

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga sestra in teta

FANI INTIHAR

roj. Pavlin

Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnice, govornikom KS Kandija - Grm in Doma starejših občanov, Domu starejših občanov, darovalcem cvetja, župniku, pevcem in vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti.

VSI NJENI

ZAHVALA

Po dolgi, hudi in težki bolezni nas je komaj v 72. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama in teta

MARIJA JEVNIKAR

rojena Lakner iz Malega Bana 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji v življenju kakorkoli pomagali, posebno tistim, ki ste ji v času bolezni lajšali bolečine. Najlepša hvala sosedomim Grobarjevim, Stoparjevim in Mariji Junker, proizvodnji „Strešnik“ iz Dobruške vasi za podarjene vence in kolektivu „Iskra“ za podarjeni venec in denarno pomoč. Posebna hvala kaplanu za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: mož Jože, sin Tone z družino, hčerke Rezi in Ani in družinama, hčerka Tončka, sinovi Jože, Tine in France

Solza se bo posušila, rana nikdar zacelila.

ZAHVALA

Ob boleči nenadomestljivi izgubi najinega edinega sina

ANTONA PEZDIRCA

iz Gribeļ 91

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nas tolažili in nam izrekli sožalje. Hvala vsem, ki ste s toliko cvetja zasuli njegov prerani grob, vsem ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Hvala tov. Ivanki Filak za ganljive besede in tov. Vladu Križanu za besede pri odprtem grobu, kolektivu TGP Metlika TOZD Transport, kjer je bil najin sin zaposlen, IMV Novo mesto TOZD Oprema Črnomelj, pevskemu zboru iz Gribeļ, godbi iz Metlike, posebno pa mladini iz Gribeļ in sosednih vasi. Hvala župniku za opravljeni obred.

Neutolažljiva mama, oče in ostalo sorodstvo

Srce pevskih srečanj

Pesem je zavetnica proti dolgočasju. Kraj, ki ima oktet in zvrhan koš dobre volje, dolgočasje res ne more poznati. In tak je Sentjerne, na ravnini med Krko in Gorjanci razvijajoče se industrijsko in kulturno središče. Na tekalšču njegovega hipodroma so zadnje čase kasaške dirke, poleg pa se vsako leto ob kresu zbera slovenski pevski osmerci in znamenitem srečanju. Letošnje, ki se bo začelo jutri in končalo pojutrišnjem, je že deseto, jubilejno.

Srečanja je „zakrivil“ Sentjernejski oktet. To se je zgodilo, ko je v začetku sedemdesetih let na priznanje zanj pomembne obletnice povabil še nekaj oktetov. Takratnemu baritonistu Slovenskega okteta Tonetu Kozlevčarju, ambasadorju slovenske pesmi, je bilo to tako všeč, da je nastopajočim predlagal: „Kaj, ko bi se takole dobili vsako leto!“ Misel je bila imenitna, pa so Sentjernejski pevci odvrnili: „Res, zakaj pa ne!“

Vsaj pol prostega časa so člani Sentjernejskega okteta poslej prebili na sestankih kot organizatorji srečanj. Na pomoč so prišli sodelavci iz Novega mesta in od drugod. Tako so postala srečanja v Sentjerneju največja manifestacija pevskih oktetov na slovenskih tleh. Dodajmo, da se jih je za letošnje prijavilo kar petdeset.

Martjan Močivnik, od letošnje pomladi ravnatelj osnovne šole Martina Kotarja, je bil ves čas zvrhan. Najprej kot član Sentjernejskega okteta, ko je lastnega pevkega konjička izpregel, pa kot neutrujen organizator vsakoletnih srečanj.

Eden tistih, ki so poganjali kolo naprej in ga še vedno poganjajo. Močivnik je namreč tudi predsednik društva, v katerega se je — po vzoru šentviškega tabora — preoblikovalo srečanje kot nekaj stalnega.

Vsa doseganja srečanja so dokazala, da niso sama sebi namen, ne nekakšna samozadovoljvalna manifestacija pevskih strasti nastopajočih, pač pa nekaj povsem drugega. „Rekli smo, naj bodo srečanja zato, da bodo imeli kaj od njih še posebej delovni ljudje,“ pravi Močivnik. „Na ta način se okteti tudi oddoljujejo združenemu delu, ki sicer denarno veliko pripomore pri dejavnosti in razvoju Srečanja okteto kot kulturne organizacije.“

Čeprav velja osrednja Močivnikova kulturniška pozornost širjenju pesmi, pevске kulture, med prebivalstvom Sentjerneja in okolice s tem, da se še zlasti razdaja kot organizator nastopov slovenskih oktetov na Dolenjskem, pa ni od nekdaj tako. „Sprva, po vojni, v študentskih in zgodnjih učiteljskih letih sem bil bolj zapisan igralskemu delu,“ se spominja Močivnik časov, ko je moral kot mlad prosvetni delavec nešteto ur porabiti za dejavnost gledaliških skupin in ko se brez učiteljevega sodelovanja ni zgodilo nič kulturno pomembnega niti v sili niti v kraju.“

Za delo na kulturnem področju je dobil Močivnik pred štirimi leti Trdinovo nagrado. Poslej je z delom nadaljeval, saj je bil medtem predsednik izvršnega odbora novomeške kulturne skupnosti, še vedno je „pol“ tajnika v občinski izobraževalni skupnosti, pred kratkim pa so mu potrdili kandidaturu za predsednika skupščine novomeške kulturne skupnosti. In še več drugih dolžnosti ima. Eden tistih je, ki so prepričani, da je treba priznanja potrjevati s še večjo delovno vneto, z delom in srcem. I. ZORAN

TEKMOVANJE SEKAČEV — Republiško tekmovanje sekačev v Kočevju je potekalo v športnem duhu. Tekmovalci so se kosali s sekundami, centimetri, spretnostjo in natančnostjo. Marsikomu pa je pri tem ponagajala trema, sicer bi bili rezultati še boljši. (Foto: Primc)

Spopad v spretnosti s sekiro

Na republiškem tekmovanju gozdarjev—sekačev Novomeščani nesrečno ob prvo mesto

Minulo soboto je bilo v Kočevju 10. republiško tekmovanje gozdarjev—sekačev iz vse Slovenije. Udeležilo se ga je 74 tekmovalcev iz 13 gozdarskih organizacij. Med ekipami je bila prva SGG Tolmin (Koren, Ambrožič, Likar), med posamezniki pa Ivan Štrumbelj iz GG Novo mesto. Tekmovanje je odprl sekretar sekretariata republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Ivan Godec. Tekmovanje je odlično organiziralo domače GG in je potekalo brez zastojev. Tokrat so prvič na takem tekmovanju uporabili računalniško spremljanje rezultatov, kar je omogočilo, da je bilten z rezultati izšel že okoli 10 minut po končanem tekmovanju. Posebna zdravstvena

ekipa je nudila prvo pomoč trem tekmovalcem.

Tekmovanje je potekalo v sedmih disciplinah: obračanje meča, kombiniran rez, zasek, podsek, podiranje na balon, kleščanje in precizni rez. Lanski zmagovalci Novomeščani so se odlično izkazali, in če njihov tretji tekmovalac ne bi imel smole in

se uvrstil šele na 35. mesto, bi bili tudi letos ekipni zmagovalci.

Rezultati ekip: 1. SGG Tolmin 1679 točk, 2. GG Postojna 1659 točk, 3. Novo mesto 1657, 6. GG Brežice (Kuhar, Kostevc, Romih) 1579,5, 10. GG Kočevje (Mohar, Došenovič, Debeljak) 1480 itd.

Rezultati—posamezniki: 1. Štrumbelj (Novo mesto) 589 točk, 2. Koren (SGG Tolmin) 578,5, 3. Grandovec (Novo mesto) 572,5, 10. Mohar (GG Kočevje) 549,5, 14. Kuhar (GG Brežice) 542,5 itd.

J. PRIMC

Na semiške igre

Letos spremenjen program iger brez meja

V nedeljo, 28. junija, bodo na igrišču TVD Partizan Semič vsakoletne semiške igre brez meja. V raznih spretnostih, ki so precej resne za nastopajoče ekipe, zato pa toliko bolj smešne za obiskovalce, se bodo pomerile ekipe Črešnjevca, Streklejevca, Gradca, Kota, Semiča, Straške vasi, Rožnega dola in Črmošnjice. Organizatorji obljubljajo program, ki bo precej drugačen kot prejšnja leta in bo zadovoljil še tako zahtevnega gledalca.

Marsikateri gledalec lahko ogled iger združi z obiskom Belokranjskega muzeja v Semiču ali z ogledom kapele sv. Primoža, kjer je maševal zadnji luteranski pridigar, izgnan iz Metlike.

DVAKRAT TREŠČILO

Med neurjem, ki je divjalo v torek, 16. junija, je strela dvakrat zanela požar na gospodarskih poslopih. Ob 18.30. uri je udarila v poslopje Martina Vogleza iz Cundrovec pri Brežicah in zanela požar. Zgorelo je pol ostreže in 15.000 kg suhega sena. Skodo cenijo na 200.000 din. Požar so pogasili gasilci iz Brežic in Brezine. Slabo uro kasneje je strela treščila v živinski hlev, last Marije Setinc iz Brezine pri Brežicah. Strela je zanela ogenj. Zgorelo je ostreže, uničeno pa je bilo tudi precej strešne opeke. Požar so omejili gasilci iz Brežic. Skode je bilo za 50.000 din.

DRZNA TATVINA

Turški državljani Mehmed Kocak, stalno bivajoč v Franciji, se je v torek, 16. junija, ustavljal na parkirišču ob magistralni cesti na Gmajni pri Raki. K njegovemu avtomobilu so pristopili štirje temnopolti moški in Kocaku predlagali, da menjažo nemške marke za francoske franke. Ko je Kocak potegnil na dan šop bankovcev, 120.000 frankov, so mu denar iztrgali iz rok in z avtomobilom pobegnili proti Ljubljani. Storicem so na sledi.

GOBARJI!

Gobarska družina Novo mesto zopet pričakuje s poljudnimi in praktičnimi predavanji o gobah v obliki tako imenovanih gobarskih večerov, ki jih bosta vodila znana strokovnjaka dr. Vrščaj in dr. Boh. Predavanja bodo v stavbi osnovne šole Grm v učilnici v pritličju — desno (vhod z dvoriščne strani), in sicer vsak ponedeljek ob 19. uri. Prvo gobarski večer bo že 29. 6. 1981. Prinesite gobe s seboj!

GLIHOV OVČJI TRIO — Janez Gliha iz Žužemberka ima ob pomoči svojih otrok trop tridesetih ovac, več kot sto pa jih je že prodal suhokranjskim kmetom. Na sliki: s trojčki ovce Jare. (Foto: J. P.)

NAJBOLJŠI SEVNIŠKI UPOKOJENCI

V soboto je bilo pri Brestanici republiško ribiško tekmovanje upokojencev. Da slednjim ne manjka potrpežljivosti, mila jim je pa tudi sreča, so dokazali Sevničani. Pobrali so namreč najboljša priznanja. Boris Mejak je bil najboljši v ulovu za posameznike, hkrati pa je bil na vrhu tudi z ekipo. Družno z Ivanom Slemenškom in preko 70 let starim Ivanom Gorencem so imeli najboljši prijem tudi kot ekipa.

KAMERA ODKRIVA — Ni se ugotovljeno, da bi se devizni kupček na novomeški banki kaj povečal, odkar je neznan zlikavec poslal na oni svet črko T in napis MARKET pred Dolenjki-no samopostrežnico ob Cesti herojev spremenil v MARKE. Zanesljivo pa lahko zapišemo, da bo popravilo minulega dela neznanega junaka Dolenjko precej stalo. (Foto: I. Zoran)

Sto ovac za sto tropov?

Pionirsko delo Janeza Glihe iz Žužemberka, ki se je lotil ovčereje, že dobiva prve posnemalce — Kako začeti

„Ovca, simbol skromnosti, žal marsikdaj deležna tudi omalovaževanja, bo v naslednjih letih, če bo šlo vse po načrtih, oživljala zapuščenih suhokranjske košnice,“ je z navdušenjem povedal veterinarski tehnik Janez Gliha iz Žužemberka, zaposlen kot umetni osemenjevalec pri Veterinarski postaji Novo mesto, hkrati pa zagret pospeševalec suhokranjske živinoreje, ki ga poklicna pot vodi v vsako kmečko hišo.

Pred sedmimi leti se je sam lotil ovčereje, potem ko je videl, kako se v Suhu krajini že dolga desetletja samo govori o tem, premalo pa ukrepa. Prvo ovčko je vzgojil na dudno in je še danes na čelu njegovega številnega tropa. Vzredil je kvaliteten trop ovce jezersko—solčavske pasme, zdaj pa ga bo še oplemenitil s plemenjakom Hermesom, ki ga je ob pomoči KZ Žužemberk dobil iz ljubljanske biotehniške fakultete. Doslej je prek sto ovac z navdušenjem in nasveti vred prodal bodočim rejcem po Suhu krajini. „Vselej je potrebno pričeti le z eno brejo ovco, saj začetnik večjemu tropu ponavadi ni kos. Potrebno si je pridobiti lastne izkušnje,“ pove Gliha.

Suha krajina je kot nalašč za ovčerejo, saj ima ugodne naravne možnosti. Za uspeh je potrebno še veliko dobre volje in potrpljenja, kar dokazuje Janez Gliha na svojem primeru. Nima lastnih košenic in travnikov, zato kosi okoli blokov in igrišč, povsod tam, kjer je trava odveč. Posebno je ponosen na trinajst ovčjih dvojčkov ter na ovco Jaro, ki mu je pred meseci povrgla

celo trojčke. Pri delu mu pomaga vsa družina, posebno pa sin Marko, ki je član aktiva mladih zadrušnikov in ki bo šel po očetovih stopinjah, saj že obiskuje srednjo veterinarsko šolo v Ljubljani.

J. PAVLIN

Belokranjska bala za nevesto

Metlika sodelovala na prireditvi „Ohcet v Ljubljani“ — Za pare iz 8 jugoslovanskih in 7 tujih mest so pripravili prevoz nevestine bale

Metlika, bogata z belokranjsko folkloro, je letos že tretjič sodelovala na mednarodni turistično—folklorni prireditvi „Ohcet v Ljubljani“.

Tudi tokrat se je predstavila s „prevozom nevestine bale po belokranjskih običajih“.

Začelo se je v petek popoldne, ko so belokranjska dekleta in fantje, oblečeni v bele noše, pred gostilno Badovinac na Jugorju sprejeli poročno pare in njihovo spremstvo ter jim postregli s soljo, kruhom in žganjem karampampuli, ki je Badovinčeva posebnost.

Ko je pekoči zvarek pričel delovati, ni bilo težko ustvariti prijetno—razpoloženje, tako da je bil pozdrav predsednika metliške skupščine Franca Vrviščarja kar malo preveč uraden. Višek veselja je nastopil med sodi v metliški

Vinski kleti, kjer je vince teklo v grlo ob pesmih in plesih tamburašev, folklorne skupine Ivan Navratil in seksteta Vitis.

Po kosilu v hotelu Bela krajina je bila za petnajst parov in spremstva osrednja prireditev na Trgu svobode, kjer so se predstavile folklorne skupine iz Metlike, Črnomlja, Semiča, Vinice in Adlešičev. Pozno popoldne se je pričel prevoz nevestine bale, ki ga je pripravila igralska skupina iz Gradca.

Več okrašenih voz je pred nevestino hišo čakalo na pogajanje za nevestino balo v duhovitem, z narečjem obarvanem dialogu. Nazadnje je bil „sporazum le podpisan“ in naložili so nevestino balo: škrinjo, nečke, lopar, zibko, burkle, metlo, valjar, posteljo, nazadnje pa so za voz privezali še

telico, kot trenutno najdragocenejši del nevestinega paketa. Z

BADOVINČEV ZVAREK ZA BELOKRANJSKI PAR — Med pari, ki so se letos vzeli na ohceti v Ljubljani, sta bila tudi Anica Macele iz Podzemlja, medicinska sestra v novomeški bolnišnici, in Martin Kolar z Jugorja, zaposlen kot gradbeni delovodja pri gradbenem podjetju SGP „Pionir“ v Novem mestu. (Foto: J. Pavlin)

Sam svoj mehanik

Valentin Hribar uspešen na državnem prvenstvu

O avto—moto športu imamo še vedno mnogo napačnih predstav. To, vsaj pri nas še zdaleč ni lahko prisluzhen denar, kaj šele slava, kot v svetu. Sevnčan Valentin Hribar ml. vseeno vztraja. V nedeljo bo nastopil na Grobniku, našem edinem pravem dirkališču blizu Reke.

V petek je še v potu svojega obraza ležal pod svojo stoenko, uvrščeno v našo edinstveno grupo Zastava II (1150 kubikov) in si dal opraviti z zadnjimi obesami. „Če ne bi delal sam, bi bil moral vse skupaj že zdavnaj pustiti,“ je odvrnil na vprašanje, kako pripravila vozila za zahtevne dirke. Dela pa je ogromno. Po novem sicer niso več dovoljeni konji, vendar pri 120, kolikor jih zmore takšna stoenka, kakor tudi pri drugih dirkalnikih ni vseeno, s kakšnim menjalnikom se odpravi na prago. Tako je bilo npr. mogoče voziti z „dolгим“ v Požegi 205 km na uro, minulo

KAJ ZMORE STOENKA — Elektrotehnik Valentin Hribar sam skrbi za vzdrževanje dirkalnega avtomobila. Ponedeljkovi športni časopisi niso prinesli vesti o tem, da je v Beogradu minulo nedeljo sploh bila dirka za državno prvenstvo, poročajo pa o dirki formule I v Španiji. (Foto: Železnik)

nedeljo v Beogradu, ki je osvojil osmo mesto, pa je bilo treba imeti „krajšega“ za večje pospeške, kot jih terja ta praga na ustju Save. Če je treba menjati menjalnike pa to še ni najhuješe.

Valjka, kot pravijo fantje Valentini, ima zaradi opreme dosti težav. V Požegi je bil ravno zaradi počene gume šele deseti, v Kragujevcu, kjer je avto vzdržal, je bil peti. „Vesel sem, če se lahko peljem nekje v sredini,“ pravi Hribar glede na težavne možnosti tega športa. „Še dobro, da nam Dagmar Šuster pri Olimpiji toliko pomaga,“ pristavi. Kakšni so stroški, pove enostavno primerjava. Edina reklama, ki jo je za to sezono dobil v Sevnici, je 2.000 dinarjev iz Lisce. Toliko pa mora odšteti za olje pri eni menjavi. Pa dirkaj, če moreš!

A. Z.

PREBUJENO „RUDOLFOVO“

Novomeška rockovska skupina „Rudolfovo“ se ni razpadla niti je še nista pogoltnila čas ter pozabljenje, kar bodo člani skupine dokazali v soboto, 27. junija ob 19. uri, ko bodo nastopili v športni dvorani v Novem mestu. Mladim obljublajo dobro glasbo, ples in prijeten sobotni večer. Nastop „Rudolfovega“ ne bo povzročil preobilja zabave v dolenski metropoli.

rajanjem in preizkušanjem ženinov v gostišču Veselica nad Metliko se je petkov spored belokranjskega dela ljubljanske ohceti iztekkel.

Prireditve v Beli krajini je potekala pod pokroviteljstvom metliške občinske skupščine, pripravila pa jo je ZKO v sodelovanju s turističnim društvom.

J. P.